

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการใช้ผลการประเมินภายในสถานศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา :
กรณีศึกษาโรงเรียนคันทนาเยาว กรุงเทพมหานคร

นางสาวแคทลียา ศรีเปลก

สถาบันวิทยบริการ
วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาวิจัยการศึกษา ภาควิชาวิจัยการศึกษา
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2544

ISBN 974-17-0459-3

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

**FACTORS AFFECTING THE UTILIZATION OF
INTERNAL EVALUATION RESULTS FOR AN ELEMENTARY SCHOOL
: A CASE STUDY OF KUNNAYAO SCHOOL,
BANGKOK METROPOLIS**

Miss Cataleeya Sriplag

**A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education in Educational Research**

Department of Educational Research

Faculty of Education

Chulalongkorn University

Academic Year 2001

ISBN 974-17-0459-3

แคทลียา ศรีเปลก : ปัจจัยที่ส่งผลต่อการใช้ผลการประเมินภายในสถานศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา : กรณีศึกษาโรงเรียนคันทนาเยาว กรุงเทพมหานคร (FACTORS AFFECTING THE UTILIZATION OF INTERNAL EVALUATION RESULTS FOR AN ELEMENTARY SCHOOL : A CASE STUDY OF KUNNAYAO SCHOOL,BANGKOK METROPOLIS) อ.ที่ปรึกษา:รองศาสตราจารย์ ดร.ทวีวัฒน์ ปิตยานนท์, 146 หน้า. ISBN 974-17-0459-3

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการใช้ผลการประเมินภายในสถานศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา โดยวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ ใช้เวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนามในโรงเรียนคันทนาเยาว (ธารินเจริญสงเคราะห์) ซึ่งใช้เป็นสนามในการศึกษา เป็นระยะเวลา 6 เดือน เก็บข้อมูลในสนามจากการสังเกตแบบมีส่วนร่วม การสัมภาษณ์แบบเป็นทางการและไม่เป็นทางการ แบบสอบถามอย่างง่าย และการวิเคราะห์เอกสารผลการวิจัยพบว่า

ปัจจัยด้านผู้บริหารที่ส่งผลต่อการใช้ผลการประเมินภายในสถานศึกษา ได้แก่ ความรู้ความสามารถของผู้บริหาร ความสามารถในการบริหารจัดการ การมีจิตวิทยาในการทำงานร่วมกับผู้อื่น และการพัฒนาตนเองอย่างสม่ำเสมอของผู้บริหาร ปัจจัยด้านผู้ประเมิน ได้แก่ การพัฒนาตนเองของผู้ประเมินและการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เหมาะสม ทิศนคติต่อการทำงานประเมินภายในสถานศึกษา การเห็นความสำคัญและคุณค่าของการประเมินภายในสถานศึกษา และการเห็นความสำคัญของผลการประเมิน ปัจจัยด้านกระบวนการ ได้แก่ กระบวนการทำงานตามวงจรบริหารคุณภาพ PDCA ซึ่งมีการปรับใช้ผลการประเมินตลอดทั้งกระบวนการ และปัจจัยอื่นที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ความร่วมมือของผู้ปกครองในการร่วมกิจกรรมต่างๆของโรงเรียน และการพัฒนาตนเองของนักเรียนในด้านการทำงานและการร่วมกิจกรรมกับทางโรงเรียน

ในด้านของอุปสรรคในการใช้ผลการประเมินภายในสถานศึกษาของโรงเรียนคันทนาเยาว พบว่า สิ่งที่ยังเป็นอุปสรรคอยู่คือ ภาระหน้าที่ของครูในโรงเรียนมีมาก ทำให้ไม่มีเวลาได้ใกล้ชิดกับนักเรียน และไม่สามารถปรับใช้ผลการประเมินได้อย่างเต็มที่ และอุปสรรคในด้านตัวนักเรียนบางคนที่ไม่เห็นความสำคัญในการให้ความร่วมมือที่จะพัฒนาตนเองให้มีมาตรฐานสูงขึ้น

ภาควิชา ศึกษาศาสตร์

สาขาวิชา ศึกษาศาสตร์

ปีการศึกษา 2544

ลายมือชื่อนิสิต

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

4283671027: MAJOR EDUCATIONAL RESEARCH

KEYWORD: INTERNAL EVALUATION / UTILIZATION OF INTERNAL EVALUATION RESULTS

CATALEEYA SRIPLAG :FACTORS AFFECTING THE UTILIZATION OF INTERNAL EVALUATION RESULTS FOR AN ELEMENTARY SCHOOL : A CASE STUDY OF KUNNAYAO SCHOOL, BANGKOK METROPOLIS. THESIS ADVISOR : ASSOC. PROF. TAWEEWAT PITAYANON, Ph.D. 146 pp. ISBN 974-17-0459-3

The purpose of this research was to study the factors effecting the utilization of internal evaluation results for elementary school. The qualitative method was applied and the field work was conducted in six months period at Kunnayao school. The data were collected by participant observation, formal and informal interview, questionnaire and documentary analysis. The finding were as follows:

School Administrator factors which effect the utilization of internal evaluation results were knowledge , management , work psychology and skill development. The evaluator factors were skill development , appropriate instruction activities , attitude toward internal evaluation and appriciation on internal evaluation . Process factor was PDCA's process cycle quality management which the results of evaluation was adjusted through the process. And another factors were participation of parents in school activities, and student's skill development in their work and school participation activities.

However it still have problems of the utilization of internal evaluation results. The problems were as follows: the teachers have so many duties so they do not have time for students and cannot adjusted internal evaluation results and some students do not interested in improve themselves to the higher standard.

Department Educational Research

Student's signature

Field of Study Educational Research

Advisor's signature

Academic year 2001

Co- Advisor's signature

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยความกรุณาจากผู้มีพระคุณหลายท่าน ขอกราบ
ขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ ดร.ทวิวัฒน์ ปิตยานนท์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ผู้คอยดูแลและให้
คำแนะนำในการทำวิทยานิพนธ์ในครั้งนี้ตลอดมา

ขอขอบพระคุณท่านผู้อำนวยการสุเมธชา พงษ์มาลา สำหรับคำแนะนำที่เป็นประโยชน์
คณาจารย์ และบุคลากรโรงเรียนคณนายวทุกท่านที่ให้ความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลและ
ช่วยเหลือด้วยความห่วงใยมาโดยตลอด และขอขอบคุณพนักงานคอมพิวเตอร์ของโรงเรียนคณนายวที่
เอื้อเฟื้อข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในการทำวิจัยครั้งนี้

ขอขอบพระคุณคณาจารย์ทุกท่านที่ประสิทธิ์ประสาทความรู้ ให้คำแนะนำ และคำปรึกษา
ในการทำวิทยานิพนธ์แก่ผู้วิจัย และขอขอบคุณบัณฑิตวิทยาลัย ที่สนับสนุนทุนในการทำวิจัยครั้งนี้

ขอกราบขอบพระคุณ บิดา มารดา ญาติพี่น้องทุกท่านที่ให้ความรัก ความห่วงใย ให้กำลังใจ
และให้ความช่วยเหลือในการทำวิจัยในครั้งนี้ตลอดมา รวมถึงครอบครัวคุณสง่า ดามาพงษ์ ที่เอื้อเฟื้อ
ที่พักและให้การดูแลตลอดระยะเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ขอขอบคุณเพื่อนๆ พี่ๆภาควิจัยการศึกษาทุกคนที่คอยดูแล ช่วยเหลือและให้กำลังใจตลอด
ระยะเวลาที่ศึกษาร่วมกัน

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แกลทีเลีย ศรีแปลก
ผู้วิจัย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฅ
สารบัญแผนภูมิ.....	ญ
บทที่	
1	บทนำ
	ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา..... 1
	วัตถุประสงค์ของการวิจัย..... 7
	ขอบเขตของการวิจัย..... 7
	นิยามคำศัพท์..... 8
	ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ..... 8
2	วรรณคดีที่เกี่ยวข้อง
	มโนทัศน์เกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา..... 9
	มโนทัศน์เกี่ยวกับการใช้ผลการประเมิน..... 11
	มาตรฐานที่ใช้ในการประเมินผลภายในสถานศึกษา..... 19
	พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542..... 51
	การสัมภาษณ์และการสังเกต..... 52
	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง..... 56
3	วิธีดำเนินการวิจัย
	การศึกษาก่อนลงภาคสนาม..... 60
	การศึกษาในภาคสนาม..... 61
	การเก็บรวบรวมข้อมูล..... 64
	การจัดกระทำข้อมูล..... 67

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่	
4	
ปัจจัยที่ส่งผลต่อการใช้ผลการประเมินภายในสถานศึกษาของ โรงเรียนคันทนาขาว	
สภาพทั่วไปของโรงเรียน.....	72
การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียน.....	76
ปัจจัยที่ส่งผลต่อการใช้ผลการประเมินภายในสถานศึกษา.....	88
อุปสรรคในการใช้ผลการประเมินภายในสถานศึกษา.....	111
5	
สรุปผลการวิจัย อภิปราย และข้อเสนอแนะ	
สรุปผลการวิจัย.....	114
อภิปรายผลการวิจัย.....	120
ข้อเสนอแนะในการวิจัย.....	126
ข้อเสนอแนะ.....	126
รายการอ้างอิง.....	127
ภาคผนวก	
ภาคผนวก ก ตารางวิเคราะห์แบบสอบถาม.....	131
ภาคผนวก ข หนังสือขอเก็บข้อมูลภาคสนาม.....	133
ภาคผนวก ค แบบสอบถาม และแนวคำถามในการสัมภาษณ์.....	135
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	146

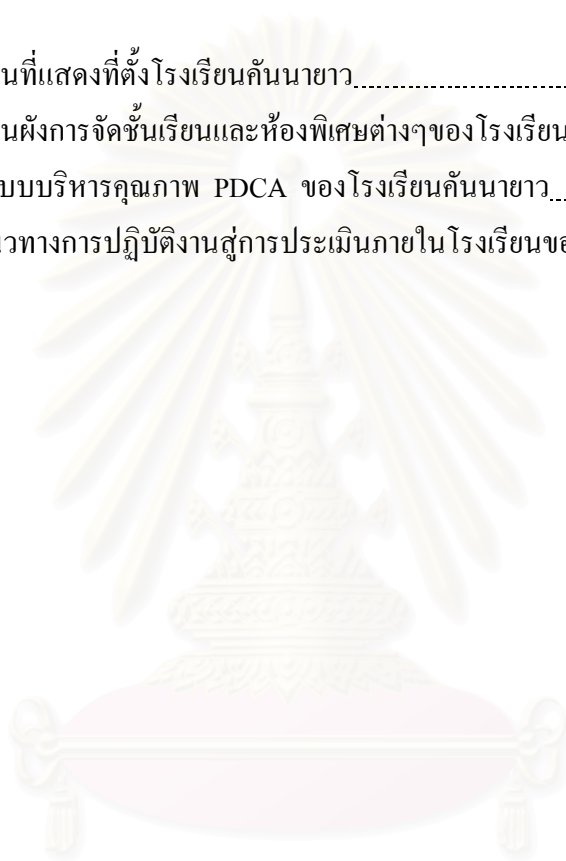
สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	ตารางเปรียบเทียบมาตรฐานในระดับต่างๆ.....	44
2	ตารางแสดงปัจจัยที่ส่งผลต่อการใช้ผลการประเมินภายในสถานศึกษา.....	119
3	ตารางแสดงความคิดเห็นของผู้ปกครองเกี่ยวกับการประเมินผล ภายในสถานศึกษา.....	132

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญแผนภูมิ

	หน้า
แผนภูมิที่	
1	แผนที่แสดงที่ตั้งโรงเรียนคันทนายาว.....74
2	แผนผังการจัดชั้นเรียนและห้องพิเศษต่างๆของโรงเรียนคันทนายาว.....75
3	ระบบบริหารคุณภาพ PDCA ของโรงเรียนคันทนายาว.....78
4	แนวทางการปฏิบัติงานสู่การประเมินภายในโรงเรียนของโรงเรียนคันทนายาว...84

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษาของไทยในปัจจุบันได้มีพัฒนาการในด้านต่างๆอย่างต่อเนื่อง เพื่อรองรับความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในสังคม ทั้งทางด้านวัฒนธรรมและเทคโนโลยีที่ก้าวไกล ระบบการศึกษามีการขยายตัวและมีความซับซ้อนมากยิ่งขึ้น ในยุคแห่งการปฏิรูปการศึกษาได้จัดให้มีการปฏิรูปด้วยเป้าประสงค์หลายประการ โดยแนวคิดและยุทธศาสตร์ที่สำคัญ คือ การกระจายอำนาจ การมีส่วนร่วม ใ้ยุทธศาสตร์การประกันคุณภาพการศึกษาและเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เพื่อให้การศึกษาเป็นการศึกษาสำหรับคนทั้งมวลอย่างทั่วถึง ยืดหยุ่น หลากหลาย และให้ทุกส่วนในสังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ.2540-2544) ได้มีแนวคิดและทิศทางที่จะพัฒนาการศึกษาของไทยในการที่จะแก้ไขปัญหามาจากผลการพัฒนาการศึกษาในระยะที่ผ่านมา ประเด็นปัญหาหลักที่จะต้องเร่งแก้ไขครอบคลุมทั้งในด้านการบริการและความเสมอภาคทางการศึกษา คุณภาพการศึกษาและการบริหารจัดการ รวมถึงการดำเนินงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ นโยบาย และเป้าหมายต่าง ๆ นั้นจะต้องอาศัยทุกส่วนของสังคมร่วมกันจัดการศึกษาและตรวจสอบคุณภาพการศึกษา จึงเห็นได้ว่าแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ.2540-2544) ได้ให้ความสำคัญกับการศึกษาในทุกๆด้าน รวมถึงด้านการประกันคุณภาพการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาในทุกๆระดับ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 หมวด 6 ว่าด้วยมาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษา กำหนดให้สถานศึกษาทุกแห่งต้องดำเนินการประเมินตนเองทุกปี โดยดำเนินการเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารงานตามปกติ และต้องเปิดเผยผลการดำเนินงานของตนเองต่อสาธารณชนและพร้อมจะถูกรตรวจสอบจากคณะกรรมการประเมินผลภายนอกในทุก 5 ปีด้วย ทั้งนี้บุคลากรภายในสถานศึกษาตลอดจนคณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครองและผู้เกี่ยวข้องต้องมีส่วนร่วมในการประเมินผล และทำการพัฒนาปรับปรุงการดำเนินงานของสถานศึกษาให้เป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนด (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2543) ดังใน

มาตรา 47 ให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา
ทุกระดับ ประกอบด้วย ระบบการประกันคุณภาพภายใน และระบบการประกันคุณภาพภายนอก

ระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา 48 ให้หน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษาจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพภายใน
สถานศึกษาและให้ถือว่าการประกันคุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษา
ที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง โดยมีการจัดทำรายงานประจำปีเสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงาน
ที่เกี่ยวข้อง และเปิดเผยต่อสาธารณชน เพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา
และเพื่อรองรับการประกันคุณภาพภายนอก

สถาบันส่งเสริมการประกันคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาแห่งชาติ (สกม.) สังกัดสำนักงาน
คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (สกศ.) จึงได้ดำเนินงานจัดทำร่างมาตรฐานการศึกษาแห่งชาติ
เพื่อกำหนดกรอบและทิศทาง การประเมินผลซึ่งเป็นกระบวนการที่สำคัญในการยกระดับมาตรฐาน
การศึกษาไทย อันประกอบด้วยแนวทาง การประเมินผลภายในสถานศึกษา ที่เน้นการตรวจสอบและ
ประเมินตนเองภายในสถานศึกษาเป็นประจำทุกปี และการประเมินผลภายนอก โดยหน่วยงานอิสระ
ซึ่งจะทำการประเมินอย่างน้อย 1 ครั้งภายในระยะ 5 ปี

การประเมินผลภายใน (internal evaluation) คือกระบวนการประเมินผลการดำเนินงานของ
หน่วยงานที่กระทำโดยบุคลากรในหน่วยงานหรือผู้ที่เกี่ยวข้องอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ช่วยใน
การปรับปรุงพัฒนาการดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมายตามที่กำหนด ถือเป็นกระบวนการตรวจสอบ
การทำงานของตนเอง (Self-evaluation) และควรทำเป็นกิจกรรมหนึ่งในขั้นตอนการปฏิบัติงานอย่าง
ต่อเนื่อง (Wilcox, 1992 อ้างถึงใน สุวิมล ว่องวานิช, 2543) ลักษณะสำคัญของการประเมินผลภายในของ
สถานศึกษา คือ สถานศึกษาประเมินตนเองอย่างต่อเนื่องเพื่อให้ได้ข้อมูลที่นำไปสู่การพัฒนาปรับปรุง
ตนเอง และพร้อมที่จะได้รับตรวจสอบจากการประเมินภายนอกอีกด้วย ซึ่งการประเมินผลภายใน
สถานศึกษาถือเป็นการประเมินความก้าวหน้า (formative evaluation) (สุวิมล ว่องวานิช, 2543)

สมศักดิ์ สิ้นธุระเวชญ์ กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ กล่าวว่า ปัจจุบันมีกระแสเรียกร้องที่รุนแรง ต้องการการศึกษาที่มีคุณภาพสูง ต้องการให้มีการตรวจสอบมากขึ้น ผู้ปกครองต้องการรู้ว่าบุตรหลานของตนเมื่ออยู่ในโรงเรียนทำอะไรได้ดีเพียงไร และชุมชนต้องการที่จะมั่นใจว่าโรงเรียนปฏิบัติหน้าที่ได้ตามมาตรฐาน

โรงเรียนที่มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษานั้น จะต้องเป็นโรงเรียนที่มุ่งมั่นจะสร้างระบบคุณภาพให้ผลผลิต (นักเรียน) สอดคล้องกับความต้องการของลูกค้า โรงเรียนที่ไม่มีเด็กเข้าเรียน โรงเรียนที่มีเสียงกล่าวขานว่า ผู้บริหารไม่อยู่โรงเรียน ผู้บริหารเผด็จการ ทุจริต ปล่อยปละละเลย ขาดภาวะผู้นำ ผู้สอนทิ้ง ห้องเรียน ไม่เอาใจใส่นักเรียน ชอบใช้อารมณ์ ชอบใช้คำพูดทำลายนักเรียน ฯลฯ คำกล่าวขานนี้ล้วนแต่ทำให้ขาดความมั่นใจในโรงเรียน

โรงเรียนที่มีระบบการประกันคุณภาพ เป็นการรับประกันระบบการบริหารคุณภาพขององค์กร เป็นการสร้างความมั่นใจว่า ผลผลิต (นักเรียน) เมื่อออกมาจากกระบวนการแล้วจะมีคุณภาพที่ดีตรงตามความต้องการของลูกค้า

เมื่อปัญหาเกิดจากมาตรฐานของโรงเรียนไม่เท่าเทียมกัน และค่านิยมของผู้ปกครองเองที่ส่งนักเรียนเข้าเรียนเฉพาะในโรงเรียนบางโรงเรียนยังเป็นเช่นนี้ จึงทำให้เกิดความต้องการมากระจุกตัวในบางโรงเรียน ดังนั้นภารกิจเร่งด่วนของกระทรวงศึกษาธิการที่จะต้องเร่งดำเนินการคือ การยกมาตรฐานของโรงเรียนต่างๆ ให้เร็วที่สุดเท่าที่จะกระทำได้ (ข้อเสนอแนะจากการประชุมกรมวิชาการการศึกษา, 20 มี.ค.2539)

กระทรวงศึกษาธิการได้ตระหนักถึงเรื่องนี้เป็นอย่างดีว่า การขยายโอกาสทางการศึกษานั้น นอกจากจะคำนึงถึงปริมาณแล้ว ยังต้องคำนึงถึงคุณภาพควบคู่กันไปด้วย ดังนั้นกระทรวงศึกษาธิการจึงได้ประกาศปีแห่งคุณภาพการศึกษา โดยเริ่มตั้งแต่ปีการศึกษา 2537 เป็นต้นไป โดยมอบหมายให้หน่วยงานทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องได้ร่วมกันพัฒนาคุณภาพการศึกษาในส่วนที่มีบทบาทรับผิดชอบให้บรรลุความสำเร็จตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ โดยมีกรมวิชาการเป็นหน่วยงานกลาง ที่ช่วยประสานและให้ข้อมูลในการดำเนินการพัฒนาคุณภาพการศึกษา (กรมวิชาการ, 2538) ซึ่งถือเป็นการดำเนินการที่สอดคล้องกับแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 8 ที่มุ่งขยายและยกระดับความรู้ขั้นพื้นฐานของประชาชนทั้งมวล

ให้กว้างขวางและสูงขึ้นถึงระดับมัธยมศึกษา และมุ่งพัฒนาคุณภาพการศึกษา ให้สอดคล้องสัมพันธ์กับความต้องการของบุคคล ชุมชน และประเทศ ให้ผู้เรียนได้มีการพัฒนาเต็มศักยภาพ (แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 8 พ.ศ.2540-2544) (ชวลีรัตน์ ทะวะบุตร,2539) อีกทั้งแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 8 ได้กำหนดเรื่องการติดตามประเมินผลไว้ในเกือบทุกแผนงานหลักเพื่อให้ทุกแผนงานมีคุณภาพ เช่น

แผนงานหลักที่ 1 การศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อปวงชนได้กำหนดให้มีมาตรการว่ารัฐต้องดำเนินการให้มีระบบการติดตามกำกับดูแล เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล รวมทั้งชุมชนและสถาบันสังคมต้องมีบทบาทในการจัดการศึกษาและการตรวจสอบคุณภาพการศึกษา

แผนงานหลักที่ 2 การพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน ได้กล่าวถึงการจัดทำข้อสอบมาตรฐานเพื่อการตรวจสอบคุณภาพและมาตรฐานการศึกษามีคุณภาพที่ใกล้เคียงกัน

แผนงานหลักที่ 3 การผลิตครู การฝึกอบรมครูประจำการได้กล่าวถึงเรื่องการประเมินผลงาน

แผนงานหลักที่ 6 การพัฒนาระบบบริหารและการจัดการ ได้กำหนดให้มีมาตรฐานการประเมินคุณภาพการจัดการศึกษา รวมทั้งเปิดโอกาสให้ประชาชน ชุมชน และองค์กรต่างๆในสังคมได้มีส่วนร่วมในการตรวจสอบคุณภาพทางการศึกษาด้วย

แผนงานหลักที่ 7 การพัฒนาระบบอุดมศึกษา ได้กำหนดเรื่องการรับรองมาตรฐานการศึกษาและการประกันคุณภาพการศึกษาระดับอุดมศึกษาไว้ด้วย

จะเห็นได้ว่าแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 8 ได้ให้ความสำคัญกับการประเมินคุณภาพทางการศึกษา เพื่อให้ประสบความสำเร็จในการพัฒนาคนให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ โดยมีแนวคิดที่ว่า ความสำเร็จของการพัฒนาคน คือความสำเร็จของการพัฒนาประเทศ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2545)

จากการสำรวจความคิดเห็นของสถานศึกษาและหน่วยงานภาครัฐและเอกชน ผู้บริหารสถานศึกษา ครู/อาจารย์ นักเรียน รวมทั้งนักวิชาการ ผู้ทรงคุณวุฒิ และพ่อแม่ผู้ปกครอง เห็นว่า มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมียุทธศาสตร์การประเมินผลการศึกษาเพื่อสร้างมาตรฐานการศึกษาของชาติ (มติชน, 23 พ.ย. 2541) ดังนั้นจึงเป็นหน้าที่ของสถานศึกษาที่ต้องมีการบริหารงานคุณภาพ (Quality Management) ให้ได้ตามมาตรฐานการศึกษากลางที่กำหนดไว้ ทั้งนี้เพื่อที่จะได้รับการรับรองคุณภาพ มาตรฐาน

การใช้ผลการประเมิน (evaluation utilization) จึงเป็นการนำเอาผล (finding) หรือสารสนเทศ (information) ที่ได้จากการประเมินมาก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในการปฏิบัติงานในโครงการหรือนโยบายการทำงาน ช่วยให้ผู้บริหารหรือผู้ตัดสินใจมีการวางแผน ติดตามหรือตัดสินใจอย่างใดอย่างหนึ่งในการดำเนินงาน (Weiss, 1972; Leviton และ Hughes, 1981; Patton, 1986 และ Scriven, 1989 อ้างถึงใน ศิริวัฒน์ วรรณาม, 2540)

ด้วยเหตุที่ผลการประเมินมีความสำคัญและจำเป็นในการนำไปใช้เพื่อช่วยในการวางแผน หรือปรับปรุงการปฏิบัติงานเพื่อให้บรรลุผลสำเร็จตามจุดมุ่งหมาย การใช้ผลการประเมินจึงมีส่วนเกี่ยวข้องกับปัจจัยต่างๆมากมาย ปัจจัยเหล่านี้มีส่วนที่สนับสนุนหรือเป็นอุปสรรคต่อการใช้ผลการประเมิน จากการศึกษาพบว่ามีตัวแปรจำนวนมากที่มีความสัมพันธ์กับการใช้ผลการประเมิน สรุปได้ดังนี้

1. ลักษณะของผู้ประเมิน ได้แก่ ความน่าเชื่อถือ ความสามารถในตัวผู้ประเมินทั้งด้าน ประสบการณ์ ความรู้ด้านการประเมิน รวมทั้งตำแหน่งในองค์กร (Weiss, 1972; Guba, 1975; Berry, 1984 อ้างถึงใน Patton, 1986; Cousins และ Leithwood, 1986; Mowbray, 1988 และ Lister และ Wilds, 1990 อ้างถึงใน ศิริวัฒน์ วรรณาม, 2540)

2. คุณภาพของการประเมิน ได้แก่ รูปแบบและวิธีการในการประเมิน ต้องมีการออกแบบและการดำเนินการประเมินที่ถูกต้องตามเทคนิควิธี มีวิธีการที่เหมาะสม (Leviton และ Hughes, 1981 อ้างถึงใน Rossi และ Freeman, 1993)

3. การติดต่อสื่อสารระหว่างผู้ประเมินกับผู้ที่เกี่ยวข้องในการประเมิน (Leviton และ Hughes, 1981 อ้างถึงใน Rossi และ Freeman, 1993)

4. ผลการประเมิน ผลการประเมินจะต้องมีความชัดเจน สมบูรณ์ สามารถตอบคำถามได้ตรงตามที่ต้องการ และต้องทันที่จะนำไปใช้ (Weiss,1972;Leviton และHughes,1981 อ้างถึงใน Rossi และ Freeman,1993)

5. ความตรงต่อเวลา ได้แก่ ความตรงต่อเวลาทั้งของผู้ประเมินและการประเมิน มีการรายงานผลการประเมินตรงเวลา ทันท้องความต้องการของผู้ใช้ (Weiss,1972;Leviton และHughes,1981 อ้างถึงใน Rossi และ Freeman,1993)

6. ลักษณะของผู้บริหารหรือผู้ใช้ผลการประเมิน ซึ่งขึ้นอยู่กับภูมิหลังของผู้บริหาร ได้แก่ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการทำการประเมิน ทศนคติต่อการประเมิน ความรู้และการศึกษาทางการประเมิน รวมทั้งการฝึกอบรมที่เกี่ยวกับการประเมิน (Cousins และ Leithwood,1986; Berry,1984 อ้างถึงใน Patton,1986; Mowbray,1988; Lister และ Wilds,1990;Altschuld และคณะ,1993 อ้างถึงใน ศิริวัฒน์ วรรณาม,2540)

7. การมีส่วนร่วมในการประเมิน ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความสนใจและต้องการสารสนเทศรวมทั้งการเป็นเจ้าของสารสนเทศของผู้บริหาร (Leviton และ Hughes,1981; Rossi และ Freeman,1993)

8. ปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้ประเมินและผู้ที่เกี่ยวข้อง เช่น ผู้ประเมินกับผู้ใช้ผลการประเมิน (Berry,1984 อ้างถึงใน Patton,1986; Rockwell และคณะ ,1990 อ้างถึงใน ศิริวัฒน์ วรรณาม,2540)

9. ปัจจัยด้านการเมือง เป็นปัจจัยสำคัญที่ผู้ประเมินต้องให้ความสนใจและระมัดระวัง อาจมีการใช้อำนาจทางการเมืองบิดเบือนผลการประเมินหรือนำไปใช้ในทางที่ผิด เพื่อแข่งขันหรือชักชวนให้คนอื่นเห็นด้วยกับตน (Guba,1975 ; Leviton และ Hughes,1981; Patton,1986;Lister และ Wilds,1990 อ้างถึงใน ศิริวัฒน์ วรรณาม,2540)

10. ทรัพยากรที่ใช้ในการประเมิน เช่น งบประมาณ เป็นต้น (Berry,1984 อ้างถึงใน Patton,1986; Patton,1986 อ้างถึงใน ศิริวัฒน์ วรรณาม,2540)

11. การแข่งขันด้านสารสนเทศ เพื่อให้ได้ข้อมูลจากการประเมินมาใช้ในการวางแผนทางธุรกิจ (Cousins และ Leithwood,1986 อ้างถึงใน ศิริวัฒน์ วรรณาม,2540)

12. การจัดการสารสนเทศของผู้ใช้(Leviton และ Hughes,1981 อ้างถึงใน Rossi และ Freeman,1993)

13. ความเป็นไปได้และความน่าเชื่อถือของผลที่ได้จากการประเมิน (Leviton และHughes,1981 อ้างถึงใน Rossi และ Freeman,1993)

การประกันคุณภาพและการประเมินผลภายในสถานศึกษาจะทำให้โรงเรียนต่างๆมีมาตรฐานที่เท่าเทียมกัน ซึ่งทั้งกระบวนการและผลที่ได้จากการประเมินล้วนแล้วแต่เป็นขั้นตอนที่เป็นประโยชน์ รวมทั้งการนำผลการประเมินที่ได้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์จึงเป็นสิ่งที่สถานศึกษาควรทำเพื่อพัฒนาและปรับปรุงสถานศึกษาของตน การศึกษาถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำผลการประเมินภายในสถานศึกษา จึงเป็นสิ่งที่น่าสนใจที่จะทำการศึกษา เนื่องจากการประเมินผลภายในสถานศึกษาเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับสถานศึกษาทุกระดับ อีกทั้งในการวิจัยที่ผ่านมามุ่งเน้นไปที่การศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำผลการประเมินในการตัดสินใจของผู้บริหาร โรงเรียนเท่านั้น ยังศึกษาไม่ครอบคลุมถึงการประเมินผลภายในของสถานศึกษาและเป็นการศึกษาในเชิงปริมาณ (ศิริวัฒน์ วรรณาม, 2540) ยังไม่มีการศึกษาที่เข้าถึง สภาพความเป็นจริงของโรงเรียนอย่างลึกซึ้งในด้านของปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำผลการประเมินภายในสถานศึกษา จึงควรจะได้มีการศึกษาเพื่อที่จะได้ทราบว่า มีปัจจัยอะไรที่ส่งผลต่อการนำผลการประเมินภายในสถานศึกษา

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาปัจจัยด้านผู้บริหาร ด้านผู้ประเมิน และด้านการดำเนินการประเมินที่ส่งผลต่อการนำผลการประเมินภายในและอุปสรรคในการนำผลการประเมินของสถานศึกษานำร่องของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติในเขตกรุงเทพมหานครที่ประสบความสำเร็จในการประเมินผลภายในสถานศึกษาตลอดจนตัวแปรต่างๆที่เกี่ยวข้อง

ขอบเขตของการวิจัย

1. สนามที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้คือสถานศึกษานำร่องในการประเมินผลภายในของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติในเขตกรุงเทพมหานครที่ประสบความสำเร็จในการประเมินผลภายในสถานศึกษา

2. ตัวแปรที่ศึกษา คือ ปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำผลการประเมินภายในสถานศึกษา ในด้านผู้บริหาร ด้านผู้ประเมิน และด้านการดำเนินการประเมิน

นิยามคำศัพท์

การประเมินผลภายในสถานศึกษา หมายถึง การประเมินผลการดำเนินงานของสถานศึกษาโดยบุคลากรหรือผู้ที่เกี่ยวข้องในสถานศึกษานั้นๆ

การใช้ผลการประเมิน หมายถึง การนำผลหรือสารสนเทศที่ได้จากการประเมินของโรงเรียนคันทนาขามาก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในการปฏิบัติงานหรือนโยบายการทำงานเพื่อช่วยเป็นแนวทางในการตัดสินใจดำเนินกิจการภายในโรงเรียน

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการใช้ผลการประเมิน หมายถึง สิ่งที่ส่งผลต่อการใช้ผลการประเมิน ประกอบด้วย ปัจจัยด้านผู้บริหาร ปัจจัยด้านผู้ประเมิน และปัจจัยด้านการดำเนินการประเมิน

ผลการประเมิน หมายถึง ข้อมูลหรือสารสนเทศที่ได้จากการประเมิน รวมถึงรูปแบบการเสนอผลการประเมินให้กับผู้บริหาร ประกอบด้วยความถูกต้อง ความชัดเจน ความสมบูรณ์ของผลการประเมินและทันต่อความต้องการใช้

โรงเรียน หมายถึง โรงเรียนคันทนาขาม (ชารินเจริญสงเคราะห์) ซึ่งเป็นสถานศึกษานำร่องในการประเมินผลภายในของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อการใช้ผลการประเมินภายในสถานศึกษา
2. ใช้เป็นข้อมูลสำหรับผู้บริหารในการพัฒนา ปรับปรุงการบริหารงานให้มีประสิทธิภาพ และมีการใช้ผลการประเมินอย่างถูกต้องและเกิดประโยชน์สูงสุด
3. เพื่อพัฒนาความรู้ทางการประเมินภายในสถานศึกษา

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 2

วรรณคดีที่เกี่ยวข้อง

ตอนที่ 1 มโนทัศน์เกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา

การประกันคุณภาพการศึกษา หมายถึง การบริหารจัดการ และการดำเนินกิจกรรมตามภารกิจปกติของสถานศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง ซึ่งจะเป็นการสร้างความมั่นใจให้ผู้รับบริการทางการศึกษาทั้งผู้รับบริการโดยตรง ได้แก่ ผู้เรียน และผู้ปกครอง และผู้รับบริการทางอ้อม ได้แก่ สถานประกอบการ ประชาชน และสังคม โดยรวมว่าการดำเนินงานของสถานศึกษาจะมีประสิทธิภาพ และทำให้ผู้เรียนมีคุณภาพ หรือคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามมาตรฐานการศึกษาที่กำหนด การประกันคุณภาพมีแนวคิดอยู่บนพื้นฐานของการ “ป้องกัน” ไม่ให้เกิดการทำงานที่ไม่มีประสิทธิภาพ และผลผลิตไม่มีคุณภาพ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ,2543)

การประกันคุณภาพการศึกษา คือ กระบวนการพัฒนาการศึกษา (Mechanical Process) เพื่อสร้างความมั่นใจและหลักประกันแก่ผู้เรียน ผู้ปกครอง ชุมชน และสังคม ว่าสถานศึกษาสามารถจัดการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้เรียนที่จบการศึกษามีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา และเป็นที่ยอมรับของสังคม (หน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร)

การประกันคุณภาพ คือ การวางแผนและการปฏิบัติของหน่วยผลิตที่มุ่งจะผลิตสิ่งที่มีคุณภาพตรงกับความต้องการของผู้ใช้ผลผลิต ดังนั้น การประกันคุณภาพทางการศึกษาจึงเป็นกระบวนการวางแผน และกระบวนการจัดการของผู้ที่รับผิดชอบจัดการศึกษาที่จะรับประกันให้สังคมเชื่อมั่นว่าจะพัฒนาให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ให้ครบถ้วนตามมาตรฐานคุณภาพที่ระบุไว้ในหลักสูตร และตรงกับ ความมุ่งหวังของสังคม (สงบ ลักษณะ,2545)

การประกันคุณภาพภายใน หมายถึง การประเมินผลและติดตามตรวจสอบคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาจากภายในโรงเรียน โดยบุคลากรของสถานศึกษานั้นเองหรือโดยหน่วยงานต้นสังกัดที่มีหน้าที่ดูแลสถานศึกษานั้น (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาแห่งชาติ)

การประเมินผลภายใน (internal evaluation) คือกระบวนการประเมินผลการดำเนินงานของหน่วยงานที่กระทำโดยบุคลากรในหน่วยงานหรือผู้ที่เกี่ยวข้องอย่างต่อเนื่องเพื่อให้ได้ข้อมูลที่จะช่วยในการปรับปรุงพัฒนาการดำเนินงานให้บรรลุตามเป้าหมายที่กำหนด ถือเป็นกระบวนการตรวจสอบการทำงานของตนเอง (self-evaluation) และควรทำเป็นกิจกรรมหนึ่งในขั้นตอนการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง (Wilcox,1992 อ้างถึงใน สุวิมล ว่องวานิช,2543) ลักษณะสำคัญของการประเมินผลภายในของสถานศึกษา คือ สถานศึกษาประเมินตนเองอย่างต่อเนื่องเพื่อให้ได้ข้อมูลที่นำไปสู่การพัฒนาปรับปรุงตนเอง และพร้อมที่จะได้รับการตรวจสอบจากการประเมินภายนอกอีกด้วย การประเมินผลภายในเกี่ยวข้องกับการเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล และการให้ข้อมูลป้อนกลับเพื่อการตัดสินใจ (Minnett,A.M.,1999 อ้างถึงใน สุวิมล ว่องวานิช,2543)

ความสำคัญ ความจำเป็น และประโยชน์ของการประเมินผลภายใน

1. ทำให้ทราบจุดอ่อนจุดแข็งของตนเอง ซึ่งจะเป็นข้อมูลที่ช่วยในการปรับปรุง ดำเนินงานให้ เป็นไปในทิศทางที่ต้องการ
2. ทำให้ทราบผลการปฏิบัติงานว่าบรรลุผลตามเป้าหมายที่วางไว้มากน้อยเพียงใด
3. ทำให้ได้ข้อมูลที่ช่วยในการวางแผน หรือพัฒนา ปรับปรุงการดำเนินงานให้มีคุณภาพตาม เป้าหมายที่กำหนดมากยิ่งขึ้น
4. ทำให้ได้ข้อมูลที่ช่วยในการตัดสินใจอนาคตของโครงการ หน่วยงาน หรือการดำเนินงาน ในกิจกรรมต่างๆของสถานศึกษา
5. เป็นการแสดงความรับผิดชอบต่อภาระกิจที่ได้รับมอบหมายจากชุมชน โดยการรายงานผล การประเมินให้สาธารณชนทราบ (สุวิมล ว่องวานิช,2543)

ตอนที่ 2 มโนทัศน์เกี่ยวกับการใช้ผลการประเมิน

จากบทบาทหน้าที่ของการประเมินจะเห็นว่ามีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องนำผลการประเมินไปใช้เพื่อเป็นข้อมูลในการพัฒนา ปรับปรุงการดำเนินงานหรือตัดสินใจคุณค่าของกิจกรรมนั้น การใช้ผลการประเมินพอที่จะนำเสนอเพื่อให้เกิดความเข้าใจดังนี้

Scriven(1981, อ้างถึงใน ศิริวัฒน์ วรรณาม,2540) ได้ให้นิยามการใช้ผลการประเมิน คือ การนำข้อค้นพบหรือผลที่ได้จากการประเมินไปใช้ส่งเสริมในการปฏิบัติงาน ผลที่ได้จากการประเมินนั้นจะต้องมีความสมบูรณ์และตรงความต้องการของผู้ใช้ด้วย

Leviton และ Hughes (1981, อ้างถึงใน ศิริวัฒน์ วรรณาม,2540) ได้ให้นิยามการใช้ผลการประเมินว่า “การใช้ผลที่ได้จากการประเมินสำหรับโครงการและนโยบายเท่านั้น”

Chelimsky(1983 อ้างถึงใน Rockwell และคณะ ,1990อ้างถึงใน ศิริวัฒน์ วรรณาม,2540) ได้กล่าวถึงการใช้ผลการประเมินว่า “มโนทัศน์ของการใช้ประโยชน์จากการประเมินขึ้นอยู่กับความชัดเจนและเห็นคุณค่าของผู้ใช้ นั่นคือ อาจเป็นประโยชน์ต่อบุคคลหนึ่งแต่อาจทำให้อีกบุคคลหนึ่งเสียประโยชน์ได้” ซึ่งสอดคล้องกับความเห็นของ Weiss (1972;110) ที่กล่าวว่า การใช้ผลการประเมินไม่จำเป็นต้องใช้เมื่อมีผลต่อการตัดสินใจเท่านั้น แต่สามารถนำเสนอต่อผู้ใช้และเป็นประโยชน์แก่ผู้บริหาร โครงการ ผู้สนับสนุนโครงการ รวมทั้งผู้ที่เกี่ยวข้องได้ตลอดเวลา (อ้างถึงใน ศิริวัฒน์ วรรณาม,2540)

Patton (1986, อ้างถึงใน ศิริวัฒน์ วรรณาม,2540) กล่าวว่า การใช้ผลการประเมินจะเกิดขึ้นเมื่อผลการประเมินมีความชัดเจนและมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจและการดำเนินงาน

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า การใช้ผลการประเมินหมายถึง การนำเอาผลหรือข้อค้นพบที่ได้จากการปฏิบัติงานมาใช้ในการเกิดประโยชน์ในการปฏิบัติงานเพื่อช่วยในการปรับปรุงและพัฒนากิจการดำเนินงานหรือการตัดสินใจเกี่ยวกับของโครงการ

ในการใช้ผลการประเมินต้องคำนึงถึงลักษณะหรือระดับการใช้ ซึ่งขึ้นอยู่กับผู้ใช้ผลการประเมิน (user)ว่าจะนำไปใช้ในลักษณะใดและเพื่อประโยชน์ด้านใด (อ้างถึงใน ศิริวัฒน์ วรรณาม,2540)

Solomon และ Shortell(1981, อ้างถึงใน Rossi และ Freeman,1993 อ้างถึงใน ศิริวัฒน์ วรรณาม,2540) ได้ให้ข้อสรุปแนวทางการใช้ผลการประเมินให้เกิดประโยชน์สูงสุด ไว้ดังนี้

1. ผู้ประเมินต้องเข้าใจลักษณะความคิด (cognitive style) ของผู้ทำหน้าที่ตัดสินใจ
2. ผลการประเมินต้องตรงเวลา (timely) และได้ตรงตามความต้องการ (needed)

3.การประเมินต้องให้ความสำคัญเอาใจใส่ (respect) กับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (stakeholders) ของโครงการ เพราะการใช้ผลการประเมินขึ้นอยู่กับกระบวนการออกแบบการประเมินที่เกี่ยวกับความรู้สึก ความสนใจของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

4.การใช้ผลการประเมิน (utilization) และแผนการประชาสัมพันธ์(dissemination plans) ต้องเป็นส่วนหนึ่งของแผนแบบการประเมิน

5.การประเมินควรจะต้องมีการประเมินการนำผลการประเมินไปใช้ด้วย

Mowbray (1998, อ้างถึงใน ศิริวัฒน์ วรรณาม,2540) ได้เสนอแนะขั้นตอนการใช้ผลการประเมินให้เกิดประโยชน์สูงสุด (steps in maximizing utilization) ซึ่งประกอบด้วย 6 ขั้นตอน คือ

1.ประเมินตลาด (marketing evaluation) ตามคุณค่าการให้บริการ (worthwhile service) ขณะนั้น นักประเมินต้องติดตามความเคลื่อนไหวของการประเมิน แนวทางหรือการเปลี่ยนแปลง ความก้าวหน้าของการประเมิน

2.พัฒนา (developing) และรวมคำถามเชิงนโยบาย (focusing policy question) ว่าสิ่งใดที่ทางองค์กรอยากรู้ อาจทำการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสนทนา สัมภาษณ์ ฯลฯ เพื่อหาข้อมูลให้กับผู้มีหน้าที่ในการตัดสินใจ นักประเมินต้องเป็นผู้ที่รู้เกี่ยวกับพื้นที่ การเมือง อำนาจต่างๆของตัวแทน

3.การวางแผน (planning) และออกแบบ (designing) การประเมิน การประเมินจะต้องมีการวางแผนและออกแบบการประเมินที่ดี ถูกต้อง เหมาะสมและมีประสิทธิภาพ

4.การปฏิบัติการประเมิน (conducting the evaluation) มีการปฏิบัติ ติดตาม วิเคราะห์ ข้อมูลที่ได้ในแต่ละส่วนของการประเมิน ผลการประเมินต้องให้คำแนะนำในการตัดสินใจ และคณะทำการประเมิน (staff) ต้องมีความสามารถ มีประสบการณ์ในการประเมิน

5.การแปลผลที่ได้จากการประเมิน (translating finding) มีการติดต่อสื่อสารที่ดี มีเทคนิครูปแบบการรายงานผลที่ชัดเจน เข้าใจง่าย และมีคำแนะนำในการปฏิบัติ

6.การให้บุคคลที่เกี่ยวข้องได้เอาใจใส่ (pay attention) ใช้ประโยชน์กับผลการประเมิน ไม่ว่าจะเป็นผู้บริหาร ผู้ตัดสินใจ ผู้สนับสนุน ผู้จ้าง รวมทั้งผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสีย

จะเห็นว่าการที่จะนำผลการประเมินไปใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด จะต้องมีการวางแผน ออกแบบการประเมินที่ดี มีผู้ประเมินที่น่าเชื่อถือ ผลการประเมินต้องตรงเวลามีการรายงานผลที่

ชัดเจน ถูกต้อง และที่สำคัญในแผนการประเมินต้องมีแผนการประชาสัมพันธ์และการนำผลการประเมินไปใช้ด้วย

Weiss (1972, อ้างถึงใน ศิริวัฒน์ วรรณาม,2540) ได้ให้ข้อจำกัดของการใช้ผลที่ได้จากการประเมินว่าควรพิจารณาจากประเด็นต่างๆ 5 ประเด็นต่อไปนี้

- 1.ความเข้าใจของนักประเมิน (evaluator's perception) เกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ (role) ในกระบวนการใช้ผลการประเมิน (utilization process)
- 2.การต่อต้านการเปลี่ยนแปลงในองค์กร (organization's resistances to change)
- 3.การประชาสัมพันธ์ (dissemination) ไม่เพียงพอ
- 4.เกิดช่องว่าง (gap) ระหว่างผลที่ได้จากการประเมิน (finding) กับความชัดเจน (clear) ในวิธีการปฏิบัติ
- 5.ความเอนเอียง (tendency) ในการประเมิน

นอกจากนี้ผลการประเมินอาจจะไม่ได้นำไปใช้ ดังที่ Mowbray (1988, อ้างถึงใน ศิริวัฒน์ วรรณาม,2540) ได้ให้เหตุผลว่าเกิดจากประเด็นดังต่อไปนี้

- 1.ความผิดพลาดของนักประเมิน (blame the evaluator) อันได้แก่
 - 1.1ผลการประเมินไม่ควรนำเสนอเพราะมีข้อมูลไม่เพียงพอและอธิบายไม่ชัดเจน ใช้เทคนิควิธีมากเกินไป
 - 1.2ผลการประเมินไม่เกิดประโยชน์ เพราะมีเวลาในการศึกษาสั้นเกินไป ผลที่ได้ไม่ตรงกับที่ต้องการ และไม่เหมาะสมกับเวลา
- 2.ความผิดพลาดของผู้มีหน้าที่ตัดสินใจ (blame the decision maker) เกิดจาก
 - 2.1ขาดความสนใจและมีส่วนร่วมในการประเมิน
 - 2.2ไม่ใส่ใจในผลกระทบที่จะเกิดขึ้น
 - 2.3ต้องการผลที่รวดเร็วและตายตัว ขาดความยืดหยุ่น
 - 2.4ไม่รู้ว่าตนเองต้องการข้อมูลอะไร

จากประเด็นต่างๆ ที่กล่าวมา จะพบว่าการใช้ผลการประเมินนั้นขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายประการ ทั้งผู้บริหาร ผู้ประเมินและคณะผู้ประเมิน กระบวนการในการดำเนินการประเมิน รวมทั้งสภาพแวดล้อมต่างๆในการประเมิน ที่จะเข้ามามีส่วนสำคัญในการกระตุ้นให้มีการนำผลการประเมินไปใช้

วงจร PDCA

การวางแผน (Plan) คือ จุดเริ่มต้นที่ต้องระวาง ต้องรอบคอบ ต้องพิจารณาดังนี้

ใช้ข้อมูลอะไรบ้างในการวางแผน เช่น เราจะประเมินคุณภาพในสถานศึกษาเราต้องศึกษาอะไรบ้าง (เช่น ความต้องการของผู้เกี่ยวข้อง) ข้อมูลน่าเชื่อถือหรือไม่ เพียงพอหรือไม่ ผู้เข้าร่วมวางแผนคือใครบ้าง เมื่อไรจะวางแผนเสร็จ รายละเอียดของแผนมีอะไรบ้าง ใครตรวจสอบแผน พิจารณา What if (มีอะไรเกิดขึ้น ถ้า) หรือยัง (เรื่องที่ไม่คิดฝันที่อาจเกิดขึ้นได้ คล้ายวิชาการบริหารในภาวะวิกฤติหรือที่เรียกว่า Crisis Management) หาจุดที่ต้องพัฒนา จุดแข็ง และมีมาตรการรองรับหรือไม่ (นักบริหารสมัยใหม่เรียกว่า Failure Mode and Effect Analysis) แจกแผนไปให้ใครบ้าง ต้องทำประชาพิจารณ์หรือไม่ จะทำอะไรถ้าแผนไม่เป็นที่ยอมรับ ต้องทำประชาพิจารณ์หรือไม่ จะทำอะไรถ้าแผนไม่เป็นที่ยอมรับ จะใช้อะไรเป็นดัชนีที่จะบอกหรือเตือนว่าการบริหารของเราดีหรือไม่ดี อะไรเป็นเกณฑ์ตัดสินว่าดีหรือไม่ดี ต้องเปรียบเทียบกับคู่แข่งระดับใดบ้าง เช่น ระดับท้องถิ่น ภูมิภาค ประเทศ ทวีป หรือระดับโลก ถ้าชอบวางแผนแบบวิชาการมากๆ ก็ใช้หลักการ PERT (Program Evaluation and Review Technique) ซึ่งเป็นเครื่องมือวางแผนและควบคุมด้านเวลาในการบริหารโครงการ หรือหลักการ CPM (Critical Path Method) ซึ่งเป็นเครื่องมือวางแผนและควบคุมทั้งเวลาและค่าใช้จ่ายของโครงการในการบริหารโครงการ หรือ มี Gantt Chart หลังจากวางแผนแล้ว ก็ลงมือทำตามแผนนั้น ผิดถูกไม่เป็นไร หมั่นตรวจสอบเป็นระยะๆ ดูความคืบหน้าโครงการเป็นไปตามแผนหรือไม่ประชุมบ่อยๆ การตรวจสอบหรือการประเมินก็คือการดูว่าได้ผลตามที่เราร้องขอหรือไม่ ถ้าไม่ได้ก็หาต้นตอสาเหตุ รีบแก้ไข และวางมาตรฐานใหม่ให้เหมาะสม

การลงมือทำ (Do)

การลงมือทำ ให้ทำตามแผน แผนที่ดีมักลงรายละเอียดถึงขั้น What if (มีอะไรเกิดขึ้นถ้า) หรือมีแผนรองรับ แผน a แผน b มารองรับ เช่น ถ้าทำไปแล้วพบแบบนั้นก็ให้ทำแบบนี้ สอนไม่ทันจะให้ทำแบบนี้ เด็กดีกันให้ทำแบบนี้ ฯลฯ

การตรวจสอบ หรือ ประเมิน (Check)

การตรวจสอบเป็นสิ่งสำคัญ เพราะจะได้เปลี่ยนแผนทัน (การเปลี่ยนแผนก็คือ เข้าวงจร PDCA ใหม่ นั่นเอง)

การตรวจสอบ ได้แก่ Inspection / Quality Control / Audit / Assessment ดังที่ได้กล่าวในบทที่แล้ว การวางแผนที่ต้องกำหนดดัชนี และเกณฑ์ที่จะใช้วัดด้วย

การลงมือแก้ไขและปรับปรุง (Action)

การนำผลการตรวจสอบมาวิเคราะห์ พิจารณาหาต้นตอสาเหตุข้อบกพร่อง การระดมสมอง เพื่อการแก้ไขป้องกันไม่ให้เกิดซ้ำอีก การกำหนดมาตรฐาน การตัดสินใจว่าขั้นตอนการทำงานที่ผ่านมา น่าจะถือเป็นมาตรฐานการทำงาน หรือต้องแก้ไข ปรับปรุง ต่างๆ เหล่านี้เป็นสิ่งสำคัญที่นักบริหารไทย ส่วนใหญ่ไม่ค่อยมี ผลการวิเคราะห์การวิจัยต่างๆ มักขึ้นหิ้งหรือฝุ่นจับอยู่เสมอ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

การทำงานตามวงจร PDCA ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ

การวางแผน

การวางแผนเป็นการคิดเตรียมการไว้ล่วงหน้าเพื่อจะทำงานให้สำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ ในการวางแผนจะต้องมีการกำหนดเป้าหมาย แนวทางการดำเนินงาน ผู้รับผิดชอบงาน ระยะเวลา และทรัพยากรที่จะต้องใช้ เพื่อทำงานให้บรรลุตามเป้าหมายที่ต้องการ

การปฏิบัติตามแผน

เมื่อสถานศึกษาได้วางแผนการปฏิบัติงานเสร็จเรียบร้อยแล้ว บุคลากรก็ร่วมกันดำเนินการตามแผนที่จัดทำไว้ โดยในระหว่างการดำเนินงานต้องมีการเรียนรู้เพิ่มเติมตลอดเวลา และควรมุ่งเน้นประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นกับผู้เรียนเป็นสำคัญ นอกจากนี้ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมและสนับสนุนให้บุคลากรทุกคนทำงานอย่างมีความสุข จัดสิ่งอำนวยความสะดวก สนับสนุนทรัพยากรเพื่อให้การปฏิบัติงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ กำกับ ติดตาม (Monitoring) ทั้งระดับรายบุคคล รายกลุ่ม รายหมวด/ฝ่าย เพื่อกระตุ้นและส่งเสริมให้มีการดำเนินงานตามแผน และให้การนิเทศ

การตรวจสอบประเมินผล

การประเมินผล เป็นกลไกสำคัญที่จะกระตุ้นให้เกิดการพัฒนา เพราะจะทำให้ได้ข้อมูลย้อนกลับที่จะสะท้อนให้เห็นถึงการดำเนินงานที่ผ่านมาว่าบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้เพียงใด ต้องปรับปรุงแก้ไขในเรื่องใดบ้าง

การนำผลการประเมินมาปรับปรุงงาน

เมื่อบุคลากรแต่ละคน แต่ละฝ่ายมีการประเมินผลเสร็จเรียบร้อยแล้ว ก็ส่งผลให้กับคณะกรรมการที่รับผิดชอบ ซึ่งจะต้องรวบรวมผลการประเมินมาวิเคราะห์ สังเคราะห์แปลผลในภาพรวมทั้งหมด แล้วนำเสนอผลการประเมินต่อผู้เกี่ยวข้อง เช่น ครูประจำชั้น ครูประจำวิชา หัวหน้าหมวดผู้บริหาร เพื่อนำผลไปใช้ในการพัฒนางานของตนเองต่อไป

วิธีการดำเนินงานตามวงจร PDCA ของโรงเรียนคันทนา

1. **การวางแผนของสถานศึกษา** ใช้การบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมโดยผู้บริหาร ครู นักเรียน ผู้ปกครอง มีส่วนในการวางแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของโรงเรียน ด้วยวิธีการเสนอแนะผ่านแบบสอบถาม นำเสนอที่ประชุมครูและกำหนดเป็นเป้าหมายการดำเนินงานภายใต้การปฏิบัติงานตามงาน 6 งาน ตามแผนพัฒนาการศึกษา ตามมาตรฐานการศึกษาที่ต้องการให้เกิดผลสัมฤทธิ์ในด้านใด ระดับใด มีการกำหนดเกณฑ์มาตรฐานสำหรับตัดสินระดับความสำเร็จ มีการวางแผนจัดกิจกรรม เพื่อสู่การปฏิบัติโดยรูปแบบของคณะกรรมการที่เกี่ยวข้องเป็นผู้เสนอแผนปฏิบัติการตลอดจนการกำกับนิเทศ ติดตาม
2. **การนำแผนสู่การปฏิบัติ** กำหนดปฏิทินปฏิบัติงานและดำเนินงานตามแผน โดยการจัดประชุมก่อนการดำเนินการลงมือปฏิบัติงานตามความรับผิดชอบ และรับมอบหมายงาน มีนิเทศกำกับติดตามจากผู้เกี่ยวข้องเป็นระยะ และมีการรายงานผลความก้าวหน้าจากการประเมินและเป็นลายลักษณ์อักษร
3. **การตรวจสอบติดตาม** มีการวางระบบประเมินตนเองแบบเป็นทางการและไม่เป็นทางการ โดยมีการตั้งคณะกรรมการ จำนวน 3 ชุด จากคณะครูทุกคน เพื่อกำหนดเครื่องมือประเมิน เก็บรวบรวมผลและวิเคราะห์ผลการประเมินตามมาตรฐานที่กำหนด และมีวิธีการประเมินตนเองตามรูปแบบไม่เป็นทางการ โดยให้คณะครูเขียนรายงานผลการทำงานของตน ตลอดภาคเรียน และนำเสนอฝ่ายบริหารต่อไป

4. การพัฒนาปรับปรุงการปฏิบัติงาน มีการนำผลการตรวจสอบติดตามการประเมินมาตรฐาน โดยรวม การประเมินการปฏิบัติงานของตนเอง การประเมินงาน โครงการของ คณะกรรมการ มาสรุปและเผยแพร่ให้ผู้เกี่ยวข้อง (คณะครู) ทุกคนทราบในการประชุม ภาคเรียนละ 1 ครั้ง เพื่อระดมความคิดเกี่ยวกับการพัฒนาปรับปรุงงานในภาคเรียน และ ในปีการศึกษาต่อไป โดยจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี มีกิจกรรม แนวทางการพัฒนา ระยะ เวลาดำเนินงาน งบประมาณในรูปแบบคณะกรรมการ เพื่อเสนอผู้บริหาร ที่ประชุม คณะครูทั้งหมดและนำข้อเสนอแนะเพิ่มเติมไปดำเนินการจัดทำแผนปฏิบัติการ กิจกรรม เพื่อดำเนินการในปีต่อไป และในแต่ละเดือนจัดให้มีการประชุมครู เดือนละ 1 ครั้ง ประชุม คณะกรรมการกลุ่มงานต่างๆ เพื่อตรวจสอบการดำเนินงาน และประชุมพิจารณางานที่ เกิดขึ้นเพื่อศึกษาแนวทาง แก้ไข พัฒนางาน หรือป้องกันปัญหาที่อาจเกิดขึ้น ในการดำเนินงานตามแผนพัฒนา และตามกิจกรรมต่างๆ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตอนที่ 3 มาตรฐานที่ใช้ในการประเมินผลภายในสถานศึกษา

มาตรฐานการศึกษาเพื่อการประเมินคุณภาพภายนอก : ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

มาตรฐานด้านผู้เรียน

มาตรฐานที่ 1 มีคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์

ตัวบ่งชี้

1. มีวินัย มีความรับผิดชอบและปฏิบัติตนตามระเบียบและหลักธรรมเบื้องต้นของแต่ละศาสนา
2. ซื่อสัตย์สุจริต (และมีจรรยาบรรณในวิชาชีพ สำหรับระดับอาชีวศึกษา)
3. มีความเมตตา กรุณา อ้อเพื่อพ่อแม่ และเสียสละเพื่อส่วนรวม
4. ประหยัด (ใช้สิ่งของและทรัพย์สินทั้งของตนเองและส่วนรวมอย่างประหยัดและคุ้มค่า)

มาตรฐานที่ 2 เป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว ชุมชน สังคม และปฏิบัติตนตามระบอบประชาธิปไตย

ตัวบ่งชี้

1. เคารพและรับฟังคำแนะนำของพ่อแม่ ญาติ ผู้ใหญ่
2. รักษาสิทธิเสรีภาพของตนเอง และเคารพในสิทธิเสรีภาพของผู้อื่น
3. มีความรู้และปฏิบัติตนตามกฎหมาย ไม่เป็นปัญหาของสังคม และอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข
4. ร่วมกิจกรรมในการพัฒนาสถานศึกษาและท้องถิ่น
5. รู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์

มาตรฐานที่ 3 มีจิตสำนึกที่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม อนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม

ตัวบ่งชี้

1. รู้คุณค่าของสิ่งแวดล้อม และตระหนักถึงผลกระทบต่อตนเองและสังคมที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงสิ่งแวดล้อม
2. ปฏิบัติตนให้เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม มีส่วนอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม
3. ใช้ทรัพยากรอย่างประหยัดและคุ้มค่า

มาตรฐานที่ 4 มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ มีวิจารณญาณ มีความคิดสร้างสรรค์ คิดไตร่ตรองและมีวิสัยทัศน์

ตัวบ่งชี้

1. สามารถจำแนกประเภทข้อมูล เปรียบเทียบและมีความคิดรวบยอด
2. สามารถประเมินค่าความน่าเชื่อถือของข้อมูล รู้จักพิจารณาข้อดี-ข้อเสีย ความถูก-ผิด ระบุสาเหตุ-ผล ค้นหาคำตอบ เลือกวิธี และมีปฏิภาณในการแก้ปัญหา และตัดสินใจได้อย่างสันติและ มีความถูกต้องเหมาะสม
3. มีความคิดริเริ่ม มีจินตนาการ สามารถคาดการณ์ และกำหนดเป้าหมายได้

มาตรฐานที่ 5 มีความรู้และทักษะที่จำเป็นตามหลักสูตร

ตัวบ่งชี้

1. มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในกลุ่มประสบการณ์/กลุ่มวิชา/หมวดวิชาที่สำคัญไม่ต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐานขั้นต่ำ (คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ สังคมศาสตร์ คอมพิวเตอร์ และวิชาเฉพาะสาขาสำหรับอาชีวศึกษา)
2. มีความสามารถในการใช้ภาษาสื่อสาร

มาตรฐานที่ 6 มีทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง รักการเรียนรู้และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง

ตัวบ่งชี้

1. มีความกระตือรือร้น สนใจการเรียนรู้จากแหล่งต่างๆ รู้จักตั้งคำถามเพื่อหาเหตุ-ผล
2. รักการอ่าน สามารถใช้ห้องสมุด แหล่งความรู้ และสื่อต่างๆ ทั้งในและนอกสถานศึกษา
3. สามารถสรุปประเด็นจากการเรียนรู้และประสบการณ์ได้อย่างถูกต้องด้วยตัวเอง

มาตรฐานที่ 7 เห็นคุณค่าและภูมิใจในภูมิปัญญาไทย ศิลปะและวัฒนธรรมที่งดงามของไทย

ตัวบ่งชี้

1. รู้จักท้องถิ่น รักและร่วมพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง
2. มีความรู้ ความเข้าใจในภูมิปัญญาไทย โดยเฉพาะภูมิปัญญาของท้องถิ่น และนำมาใช้ได้
3. ชื่นชมและสืบสานศิลปะ วัฒนธรรม และประเพณีที่งดงามของท้องถิ่นและของไทย

มาตรฐานที่ 8 รู้จักตนเอง พึ่งตนเองได้ มีบุคลิกภาพที่ดี

ตัวบ่งชี้

1. รู้ถึงความถนัด ความสามารถ ความสนใจ ข้อดี ข้อด้อยของตนเอง และพยายามปรับปรุงตนเอง
2. เป็นตัวของตัวเอง มีความมั่นใจ กล้าแสดงออกอย่างเหมาะสม และให้เกียรติผู้อื่น
3. รู้กาลเทศะในการใช้คำพูด กิริยามารยาท และการแต่งกาย
4. สามารถกำหนดเป้าหมาย แนวทาง ตัดสินใจ และแก้ปัญหาของตนเองได้
(เฉพาะระดับมัธยมศึกษาและอาชีวศึกษา)

มาตรฐานที่ 9 มีทักษะในการทำงาน รักการทำงาน สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ และมีเจตคติที่ดีต่ออาชีพสุจริต

ตัวบ่งชี้

1. สามารถทำงานตามลำดับขั้นตอน และผลงานมีประสิทธิภาพ
2. ขยัน อดทน ละเอียดรอบคอบในการทำงาน พัฒนางาน สามารถทำงานอย่างมีความสุขและภูมิใจในผลงานของตนเอง
3. สามารถทำงานเป็นทีม (ช่วยเหลือผู้อื่น ไม่เอาเปรียบ ให้ความร่วมมือ ยอมรับฟังความคิดเห็นและความสามารถของผู้อื่น ร่วมรับผิดชอบผลงานของกลุ่ม)
4. มีเจตคติที่ดีต่ออาชีพสุจริต

มาตรฐานที่ 10 มีสุขนิสัย สุขภาพกาย และสุขภาพจิตที่ดี

ตัวบ่งชี้

1. มีน้ำหนัก ส่วนสูงตามเกณฑ์มาตรฐาน
2. มีสมรรถภาพทางกายตามเกณฑ์มาตรฐาน
3. ร่าเริงแจ่มใส มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับครู เพื่อน และบุคคลทั่วไป
4. รู้จักดูแลสุขภาพและป้องกันตัวเองไม่ให้เกิดอุบัติเหตุ

มาตรฐานที่ 11 ปลอดภัยสิ่งเสพติดให้โทษและสิ่งมอมเมา

ตัวบ่งชี้

1. มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโทษของสิ่งเสพติดและสิ่งมอมเมา
2. ไม่เสพสิ่งเสพติดและปลอดภัยสิ่งมอมเมา และไม่แสวงหาผลประโยชน์

มาตรฐานที่ 12 มีสุนทรียภาพ และลักษณะนิสัยด้านศิลปะ ดนตรี และกีฬา

ตัวบ่งชี้

1. มีความชื่นชมและร่วมกิจกรรมด้านศิลปะ ดนตรี และกีฬา

มาตรฐานด้านกระบวนการ

มาตรฐานที่ 13 มีการจัดองค์กร/โครงสร้างและการบริหารงานอย่างเป็นระบบ ครบวงจรให้บรรลุเป้าหมายการศึกษา

ตัวบ่งชี้

1. มีการจัดองค์กร/โครงสร้างการบริหารชัดเจน
2. มีปรัชญา แผนพัฒนา/ธรรมนูญสถานศึกษา แผนการดำเนินงานของสถานศึกษา และตัวชี้วัดความสำเร็จ
3. มีการปฏิบัติตามแผน
4. มีการนิเทศ ติดตาม ประเมินผล เปรียบเทียบกับเป้าหมายอย่างต่อเนื่อง
5. มีระบบข้อมูลสารสนเทศครบถ้วน ถูกต้อง ตรงตามความต้องการและทันต่อการใช้งาน
6. มีการบันทึกและรายงานผลการประเมิน
7. มีการนำข้อมูลและผลการประเมินไปใช้ในการตัดสินใจและปรับปรุงงาน

**มาตรฐานที่ 14 ส่งเสริมความสัมพันธ์และความร่วมมือระหว่างสถานศึกษาและชุมชนใน
การพัฒนาการศึกษา**

ตัวบ่งชี้

1. ผู้บริหารและครูสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับชุมชนในการร่วมกันจัดการศึกษา
2. มีการประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างความเข้าใจให้บุคลากรในสถานศึกษาและชุมชนเห็น
ความสำคัญในการจัดการศึกษาร่วมกัน
3. มีการประชาสัมพันธ์กิจกรรมของสถานศึกษาต่อชุมชนอย่างสม่ำเสมอ
4. ผู้ปกครองและชุมชนเข้ามามีบทบาทในการพัฒนาการศึกษา

**มาตรฐานที่ 15 มีการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ส่งเสริมสุขภาพอนามัยและความปลอดภัย
ของผู้เรียน**

ตัวบ่งชี้

1. จัดสภาพแวดล้อมที่สะอาด เป็นระเบียบ ปลอดภัย
2. จัดระบบป้องกันให้สถานศึกษาปลอดสารพิษ สิ่งเสพติด อาชญากรรม และอบายมุข
3. จัดระบบสาธารณสุขที่ปลอดภัย
4. จัดตั้งอำนวยความสะดวกให้ครู และบุคลากรอย่างเพียงพอ และจัดสภาพแวดล้อม
ให้เอื้อต่อการเรียนรู้

มาตรฐานที่ 16 ส่งเสริมและพัฒนาบุคลากร/ครูตามความจำเป็นและเหมาะสมอย่างสม่ำเสมอ

ตัวบ่งชี้

1. จัดครูเข้าสอนตรงตามสาขาวิชา หรือความถนัด หรือความรู้ความสามารถ
2. ครูได้รับการพัฒนาเกี่ยวกับเรื่องที่สอน หรือปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง และสอดคล้องกับ
สภาพการเปลี่ยนแปลง
3. ส่งเสริมการทำงานเป็นทีม

มาตรฐานที่ 17 มีการจัดการเรียนการสอนสอดคล้องกับหลักสูตรความต้องการของนักเรียน
และท้องถิ่น

ตัวบ่งชี้

1. มีการพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับสภาพและความต้องการของท้องถิ่น โดยให้ชุมชน
เข้ามา มีส่วนร่วม
2. มีการจัดแนวการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับหลักสูตรความต้องการของผู้เรียน/ท้องถิ่น
และการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม ให้สามารถเชื่อมโยง แก้ปัญหาท้องถิ่นได้ และ
นำไปปฏิบัติได้จริง

มาตรฐานที่ 18 จัดกิจกรรม และการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

ตัวบ่งชี้

1. มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างหลากหลายเหมาะสมกับธรรมชาติของผู้เรียน
2. มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่กระตุ้นให้ผู้เรียนรู้จักคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์และ
คิดสร้างสรรค์
3. มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่กระตุ้นให้ผู้เรียนรู้จักศึกษา หาความรู้แสวงหาคำตอบ
และสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง
4. มีการนำภูมิปัญญาท้องถิ่น เทคโนโลยี และสื่อที่เหมาะสมมาประยุกต์ใช้ในการจัด
การเรียน การสอน
5. มีการจัดกิจกรรมเพื่อฝึกและส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรมของผู้เรียน
6. มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาสุนทรียภาพอย่างครบถ้วนทั้ง
ด้านดนตรี ศิลปะ และกีฬา
7. ส่งเสริมความเป็นประชาธิปไตย การทำงานร่วมกับผู้อื่น และความรับผิดชอบต่อกลุ่ม
ร่วมกัน
8. มีการประเมินพัฒนาการของผู้เรียนด้วยวิธีการที่หลากหลาย และต่อเนื่อง
9. มีการจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนรักสถานศึกษาของตน และมีความกระตือรือร้นในการไปเรียน

มาตรฐานด้านปัจจัย

มาตรฐานที่ 19 ผู้บริหารมีคุณธรรม จริยธรรม เป็นแบบอย่างที่ดี

ตัวบ่งชี้

1. ผู้บริหารอุทิศตนให้กับการปฏิบัติงานในสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง
2. ผู้บริหารมีความเมตตา กรุณา มีความรับผิดชอบ ยุติธรรม ซื่อสัตย์
3. ผู้บริหารมีการครองตนที่ดี ไม่มีหนี้สินล้นพ้นตัว ไม่เกี่ยวข้องกับอบายมุข สิ่งเสพติด

มาตรฐานที่ 20 ผู้บริหารมีภาวะผู้นำ และมีความสามารถในการบริหารจัดการ

ตัวบ่งชี้

1. ผู้บริหารมีวิสัยทัศน์ในการจัดการศึกษาให้ทันกับการเปลี่ยนแปลง
2. ผู้บริหารมีความเป็นผู้นำ มีมนุษยสัมพันธ์และเป็นที่ยอมรับของผู้ที่เกี่ยวข้อง
3. ผู้บริหารมีความเป็นประชาธิปไตย

มาตรฐานที่ 21 ครูมีวิญญานความเป็นครู มีคุณธรรม จริยธรรม

ตัวบ่งชี้

1. ครูมีความเอื้ออาทร เข้าใจและเอาใจใส่ผู้เรียนทุกคนอย่างสม่ำเสมอและเท่าเทียมกัน
2. ครูมีมนุษยสัมพันธ์ ควบคุมอารมณ์ได้ และรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น
3. ครูมีความรับผิดชอบ ซื่อสัตย์ ตรงต่อเวลา อุทิศตนให้กับการพัฒนาผู้เรียน
4. ครูวางตนเหมาะสม เป็นแบบอย่างที่ดีในเรื่องความประพฤติ บุคลิกภาพ
5. ครูมีทัศนคติที่ดีต่ออาชีพครู

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

มาตรฐานที่ 22 ครูมีความสามารถในการจัดการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพและเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

ตัวบ่งชี้

1. ครูรู้เป้าหมายของหลักสูตรและเป้าหมายการจัดการศึกษา
2. ครูมีความรู้ความสามารถในการพัฒนาหลักสูตร จัดทำแผนและกระบวนการเรียนการสอนที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญ
3. ครูมีความรู้ความสามารถในการประเมินผลการเรียนการสอนและการนำผลการประเมินมาใช้พัฒนาคุณภาพ

มาตรฐานที่ 23 ครูมีความสามารถในการแสวงหาความรู้ คิดวิเคราะห์ และสร้างองค์ความรู้เพื่อพัฒนา การเรียนการสอน

ตัวบ่งชี้

1. ครูมีนิสัยรักการแสวงหาความรู้และข่าวสารข้อมูลจากแหล่งต่างๆ เพื่อนำมาพัฒนาการเรียน การสอน
2. ครูมีความสามารถในการศึกษา วิจัย เพื่อพัฒนากระบวนการเรียนการสอน
3. ครูมีความสามารถในการวิเคราะห์ปัญหา และแก้ไขสถานการณ์ได้

มาตรฐานที่ 24 ครูมีคุณวุฒิ/ความรู้ ความสามารถตรงกับงานที่รับผิดชอบ และมีครูเพียงพอ

ตัวบ่งชี้

1. ครูมีความถนัด/ความเชี่ยวชาญตรงกับงานที่ปฏิบัติ
2. มีจำนวนครูตามเกณฑ์

มาตรฐานที่ 25 มีหลักสูตรที่เหมาะสมกับผู้เรียนและท้องถิ่น มีสื่อการเรียนการสอนที่เอื้อต่อการเรียนรู้

ตัวบ่งชี้

1. มีหลักสูตรเนื้อหาสาระของหลักสูตรที่เหมาะสม สอดคล้องกับเป้าหมายการศึกษาและความต้องการของผู้เรียนและท้องถิ่น
2. มีสื่อการเรียนการสอนที่เหมาะสมและเอื้อต่อการเรียนรู้

**มาตรฐานที่ 26 สถานศึกษามีอาคาร สถานที่ และสิ่งอำนวยความสะดวกตามเกณฑ์
ตัวบ่งชี้**

1. มีอาคาร สถานที่ และสิ่งอำนวยความสะดวกตามเกณฑ์

**มาตรฐานที่ 27 ชุมชน/ผู้ปกครองมีศักยภาพในการสนับสนุนการจัดและการพัฒนาการศึกษา
ตัวบ่งชี้**

1. ผู้ปกครองมีความรัก ความเข้าใจ เอาใจใส่ในการอบรมสั่งสอนบุตรหลานและเป็นแบบอย่างที่ดี
2. ชุมชน/ผู้ปกครองเห็นความสำคัญของการศึกษา และมีความรู้สึกรักเป็นเจ้าของสถานศึกษา

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

มาตรฐานโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร

มาตรฐานด้านผู้เรียน

มาตรฐานที่ 1 นักเรียนมีคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์

ตัวบ่งชี้

1. มีวินัย มีความรับผิดชอบและปฏิบัติตามระเบียบของโรงเรียน และหลักธรรมเบื้องต้นของแต่ละศาสนา
2. มีความซื่อสัตย์สุจริต
3. มีความเมตตา กรุณา อ้อเพื่อพ่อแม่
4. ประหยัด
5. มีความกตัญญู

มาตรฐานที่ 2 นักเรียนเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว ชุมชน สังคม และปฏิบัติตามระบอบประชาธิปไตย

ตัวบ่งชี้

1. เคารพและรับฟังคำแนะนำของพ่อแม่ ญาติ ผู้ใหญ่ และร่วมกิจกรรมของครอบครัว
2. รักษาสิทธิเสรีภาพของตนเอง และเคารพในสิทธิเสรีภาพของผู้อื่น
3. มีความรู้และปฏิบัติตามกฎหมาย ไม่เป็นปัญหาของสังคม และอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข
4. ร่วมกิจกรรมในการพัฒนาโรงเรียนและท้องถิ่น
5. รู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์

มาตรฐานที่ 3 นักเรียนมีจิตสำนึกที่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม อนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม
ตัวบ่งชี้

1. รู้คุณค่าของสิ่งแวดล้อม และตระหนักถึงผลกระทบต่อตนเองและสังคม ที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงสิ่งแวดล้อม
2. ปฏิบัติตนให้เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ และพัฒนาสิ่งแวดล้อม
3. ใช้ทรัพยากรอย่างประหยัดและคุ้มค่า

มาตรฐานที่ 4 นักเรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ คิดไตร่ตรองและมีวิสัยทัศน์
ตัวบ่งชี้

1. สามารถจำแนกประเภทข้อมูล เปรียบเทียบและมีความคิดรวบยอด
2. สามารถประเมินค่าความน่าเชื่อถือของข้อมูล พิจารณาข้อดี-เสีย ความถูกต้อง ระบุสาเหตุ หาคำตอบเลือกวิธี มีปฏิภาณการแก้ปัญหา และตัดสินใจอย่างสันติวิธี มีความถูกต้องเหมาะสม
3. มีความคิดริเริ่มมีจินตนาการ สามารถคาดการณ์ และกำหนดเป้าหมายได้

มาตรฐานที่ 5 นักเรียนมีความรู้และทักษะที่จำเป็นในการเรียนรู้ตามหลักสูตร
ตัวบ่งชี้

1. มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในกลุ่มประสบการณ์ตามเกณฑ์มาตรฐาน
2. มีความสามารถในการใช้ภาษาสื่อสารและทักษะการสื่อสารเชิงเทคโนโลยี
3. มีทักษะพื้นฐานการคิดคำนวณ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

มาตรฐานที่ 6 นักเรียนมีทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง รักการเรียนรู้และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง

ตัวบ่งชี้

1. มีความกระตือรือร้น สนใจการเรียนรู้จากแหล่งต่างๆ รู้จักตั้งคำถามเพื่อหาเหตุผล
2. รักการอ่าน สามารถใช้ห้องสมุด แหล่งความรู้ สื่อและเทคโนโลยีต่างๆ ทั้งในและนอกโรงเรียน
3. สามารถสรุปประเด็นการเรียนรู้และประสบการณ์ได้อย่างถูกต้อง

มาตรฐานที่ 7 นักเรียนเห็นคุณค่าและภูมิใจในภูมิปัญญาไทย ศิลปะและวัฒนธรรมที่ดั่งงามของไทย

ตัวบ่งชี้

1. รู้จักท้องถิ่น รักและร่วมพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง
2. มีความรู้ ความเข้าใจในภูมิปัญญาไทย โดยเฉพาะภูมิปัญญาท้องถิ่น และนำมาใช้ได้
3. ชื่นชมและสืบสานศิลปะ วัฒนธรรม และประเพณีที่ดั่งงามของท้องถิ่นและของไทย

มาตรฐานที่ 8 นักเรียนรู้จักตนเอง พึ่งตนเองได้ มีบุคลิกภาพที่ดี

ตัวบ่งชี้

1. รู้ถึงความถนัด ความสามารถ ความสนใจ ข้อดี ข้อด้อยของตนเอง และพยายามปรับปรุงตนเอง
2. เป็นตัวของตัวเอง มีความมั่นใจ กล้าแสดงออกอย่างเหมาะสม และให้เกียรติผู้อื่น
3. รู้กาลเทศะในการใช้คำพูด กิริยามารยาท และการแต่งกาย
4. สามารถกำหนดเป้าหมาย แนวทาง ตัดสินใจ และแก้ปัญหาของตนเองได้

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

มาตรฐานที่ 9 นักเรียนมีทักษะในการทำงาน รักการทำงาน สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ และมีเจตคติที่ดีต่ออาชีพสุจริต

ตัวบ่งชี้

1. สามารถวางแผนงานปฏิบัติตามแผน และบรรลุผลอย่างมีประสิทธิภาพ
2. ขยัน อดทน ละเอียดรอบคอบในการทำงาน พัฒนางาน สามารถทำงานอย่างมีความสุขและภูมิใจในผลงานของตนเอง
3. มีความสามารถในการจัดการ และทำงานเป็นกลุ่มได้
4. มีเจตคติที่ดีต่ออาชีพสุจริต

มาตรฐานที่ 10 นักเรียนมีสุขนิสัย สุขภาพกาย และสุขภาพจิตที่ดี

ตัวบ่งชี้

1. มีน้ำหนัก ส่วนสูงตามเกณฑ์มาตรฐาน
2. มีสมรรถภาพทางกายตามเกณฑ์มาตรฐาน
3. ร่าเริงแจ่มใส มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับครู เพื่อน และบุคคลทั่วไป
4. ดูแลสุขภาพและป้องกันตนเองไม่ให้เกิดอุบัติเหตุ

มาตรฐานที่ 11 นักเรียนปลอดจากสิ่งเสพติดให้โทษและสิ่งมอมเมา

ตัวบ่งชี้

1. มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโทษของสิ่งเสพติดและสิ่งมอมเมา
2. ไม่เสพสิ่งเสพติดและปลอดจากสิ่งมอมเมา
3. ไม่แสวงหาผลประโยชน์จากสิ่งเสพติดและสิ่งมอมเมาทุกชนิด

มาตรฐานที่ 12 นักเรียนมีสุนทรียภาพ และลักษณะนิสัยด้านศิลปะ ดนตรี นาฏศิลป์ และกีฬา

ตัวบ่งชี้

1. เข้าร่วมกิจกรรมด้านศิลปะ ดนตรี นาฏศิลป์และกีฬา
2. มีความชื่นชมในศิลปะ ดนตรี นาฏศิลป์และกีฬา
3. มีลักษณะนิสัยด้านการออกกำลังกายและกีฬา

มาตรฐานด้านปัจจัย

มาตรฐานที่ 1 นักเรียนมีความพร้อมและวุฒิภาวะที่จะเรียนรู้เหมาะสมกับวัย

ตัวบ่งชี้

1. นักเรียนมีความพร้อม ทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม และสติปัญญา ที่จะเรียนรู้

มาตรฐานที่ 2 ผู้บริหารมีคุณธรรมจริยธรรม เป็นแบบอย่างที่ดี

ตัวบ่งชี้

1. ผู้บริหารอุทิศตนให้กับการปฏิบัติงานในโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง
2. ผู้บริหารมีเมตตากรุณา มีความรับผิดชอบ ยุติธรรม ซื่อสัตย์
3. ผู้บริหารมีการครองตนที่ดี ไม่มีหนี้สินล้นพ้นตัว ไม่เกี่ยวข้องกับอบายมุข สิ่งเสพติด

มาตรฐานที่ 3 ผู้บริหารมีภาวะผู้นำและมีความสามารถในการบริหารจัดการ

ตัวบ่งชี้

1. ผู้บริหารมีวิสัยทัศน์ในการจัดการศึกษาให้ทันกับการเปลี่ยนแปลง
2. ผู้บริหารมีความเป็นผู้นำมีมนุษยสัมพันธ์และเป็นที่ยอมรับของผู้ที่เกี่ยวข้อง
3. ผู้บริหารมีความเป็นประชาธิปไตย
4. ผู้บริหารเป็นผู้แสวงหาความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาวิชาชีพผู้บริหาร
5. ผู้บริหารตัดสินใจปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ โดยคำนึงถึงผลที่จะเกิดขึ้นกับการพัฒนาของนักเรียน ครู บุคลากรและชุมชน

มาตรฐานที่ 4 ครูมีวิญญานความเป็นครู มีคุณธรรม จริยธรรม

ตัวบ่งชี้

1. ครูมีความเอื้ออาทร เข้าใจ เอาใจใส่ผู้เรียนทุกคนอย่างสม่ำเสมอและเท่าเทียมกัน
2. ครูมีมนุษยสัมพันธ์ ควบคุมอารมณ์ได้ และรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น
3. ครูมีความรับผิดชอบ ซื่อสัตย์ ตรงต่อเวลา อุทิศตนให้กับการพัฒนานักเรียน
4. ครูวางตนเหมาะสม เป็นแบบอย่างที่ดีในด้านความประพฤติ บุคลิกภาพ
5. ครูเป็นผู้แสวงหาความรู้ เกี่ยวกับการพัฒนาวิชาชีพครู

6. ครูมีเจตคติที่ดีต่ออาชีพครู

มาตรฐานที่ 5 ครูมีความสามารถในการจัดการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพและเน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลาง

ตัวบ่งชี้

1. ครูรู้เป้าหมายของหลักสูตรและเป้าหมายของการจัดการศึกษา
2. ครูมีความรู้ความสามารถในการพัฒนาหลักสูตรจัดทำแผนและกระบวนการเรียนการสอนที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญ
3. ครูมีความรู้ความสามารถในการประเมินผลและการนำผลการประเมินมาใช้
4. ครูมีความมุ่งมั่นพัฒนานักเรียนตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ

มาตรฐานที่ 6 ครูมีความสามารถในการแสวงหาความรู้ คิด วิเคราะห์ และสร้างองค์ความรู้ เพื่อพัฒนา การเรียนการสอน

ตัวบ่งชี้

1. ครูมีนิสัยรักการแสวงหาความรู้และข่าวสารข้อมูลจากแหล่งต่างๆ เพื่อนำมาพัฒนาการเรียนการสอน
2. ครูมีความสามารถในการศึกษา วิจัย เพื่อพัฒนากระบวนการจัดการสอน
3. ครูมีความสามารถในการวิเคราะห์ปัญหา และแก้ไขสถานการณ์ได้

มาตรฐานที่ 7 ครูมีคุณวุฒิ/ความรู้ความสามารถตรงกับงานที่รับผิดชอบและมีครูเพียงพอ

ตัวบ่งชี้

1. ครูมีความถนัด/เชี่ยวชาญตรงกับงานที่ปฏิบัติ
2. มีจำนวนครูตามเกณฑ์

มาตรฐานที่ 8 มีหลักสูตรที่เหมาะสมกับนักเรียนและท้องถิ่น มีสื่อการเรียนการสอนที่เอื้อต่อการเรียนรู้

ตัวบ่งชี้

1. มีหลักสูตรเนื้อหาสาระของหลักสูตรที่เหมาะสมสอดคล้องกับเป้าหมายการศึกษาและความต้องการของผู้เรียนและท้องถิ่น
2. มีสื่อการเรียนการสอนที่เหมาะสมและเอื้อต่อการเรียนรู้

มาตรฐานที่ 9 โรงเรียนมีอาคารสถานที่ และสิ่งอำนวยความสะดวกตามเกณฑ์

ตัวบ่งชี้

1. มีอาคารเรียน อาคารประกอบอย่างเพียงพอและอยู่ในสภาพใช้งานได้
2. มีห้องเรียนเพียงพอและเอื้อต่อการเรียนรู้
3. มีห้องพิเศษเพียงพอ
4. มีสถานที่ปฏิบัติกิจกรรมที่เหมาะสม ตามความจำเป็น
5. มีสาธารณูปโภคที่จำเป็น
6. มีวัสดุ ครุภัณฑ์ที่จำเป็น มีคุณภาพและเพียงพอต่อการบริหารและการจัดการเรียนการสอน

มาตรฐานที่ 10 ชุมชนและผู้ปกครองมีศักยภาพในการสนับสนุนการจัดและการพัฒนาการศึกษา

ตัวบ่งชี้

1. ผู้ปกครองมีความรัก ความเข้าใจ เอาใจใส่ในการอบรม สั่งสอนบุตรหลานและเป็นแบบอย่างที่ดี
2. มีผู้ปกครอง ชุมชน และองค์กรต่างๆ สนับสนุนการพัฒนาการศึกษาของโรงเรียน
3. มีกิจกรรมร่วมกันระหว่างผู้ปกครอง ชุมชน องค์กรต่างๆและโรงเรียน
4. มีการแลกเปลี่ยนการบริการระหว่างผู้ปกครอง ชุมชน องค์กรต่างๆของโรงเรียน

มาตรฐานด้านกระบวนการ

มาตรฐานที่ 1 มีการจัดองค์กร/โครงสร้างและการบริหารงานอย่างเป็นระบบครบวงจรให้บรรลุเป้าหมายการศึกษา

ตัวบ่งชี้

1. มีการจัดองค์กร/โครงสร้างการบริหารชัดเจน
2. มีระบบข้อมูลสารสนเทศครบถ้วนถูกต้องตรงตามความต้องการและทันต่อการใช้งาน
3. มีการกำหนดปรัชญาแผนพัฒนา/ธรรมนูญโรงเรียนแผนการดำเนินงานของโรงเรียนและตัวชี้วัดความสำเร็จ
4. มีการปฏิบัติตามแผน
5. มีการนิเทศติดตามประเมินผลอย่างเป็นระบบ
6. มีการนำข้อมูลและผลการประเมินไปใช้ในการตัดสินใจและปรับปรุงงาน
7. มีการบันทึกและรายงานผลการประเมิน
8. มีการบริหารงานทุกด้านด้วยนวัตกรรมเทคโนโลยีที่ทันสมัยและเน้นคุณภาพ

มาตรฐานที่ 2 ส่งเสริมความสัมพันธ์และความร่วมมือระหว่างโรงเรียนและชุมชนในการพัฒนาการศึกษา

ตัวบ่งชี้

1. ผู้บริหารและครูสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนในการร่วมกันจัดการศึกษา
2. มีการประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างความเข้าใจให้บุคลากรในโรงเรียนและชุมชนเห็นความสำคัญในการจัดการศึกษาร่วมกัน
3. มีการประชาสัมพันธ์กิจกรรมของโรงเรียนต่อชุมชนอย่างสม่ำเสมอ
4. ผู้ปกครองและชุมชนมีบทบาทในการพัฒนาการศึกษา
5. โรงเรียนมีส่วนร่วมในการเสริมสร้างชุมชนให้เข้มแข็ง

**มาตรฐานที่ 3 มีการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ส่งเสริมสุขภาพ อนามัยและ
ความปลอดภัยของนักเรียน**

ตัวบ่งชี้

1. จัดสภาพแวดล้อมที่สะอาด เป็นระเบียบ ปลอดภัย
2. จัดระบบป้องกันให้โรงเรียนปลอดสารพิษ สิ่งเสพติด อาชญากรรม และอบายมุข
3. จัดระบบสาธารณสุขปโภค และระบบสุขาภิบาลที่ดี
4. จัดสิ่งอำนวยความสะดวกให้ครู และบุคลากรอย่างเพียงพอ เพื่อนำไปจัดสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการเรียนรู้

มาตรฐานที่ 4 ส่งเสริมและพัฒนาครู / บุคลากร ตามความจำเป็นและเหมาะสมอย่างสม่ำเสมอ

ตัวบ่งชี้

1. จัดครูเข้าสอนตรงตามสาขาวิชา ความรู้ความสามารถ หรือความถนัด
2. ครูได้รับการพัฒนาเกี่ยวกับเรื่องที่สอน หรือปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง และสอดคล้องกับสภาพความเปลี่ยนแปลง
3. ส่งเสริมการทำงานเป็นกลุ่ม
4. มีการนิเทศ ติดตาม ประเมินผล และสนับสนุนการปฏิบัติงานของครู บุคลากรอย่างสม่ำเสมอ
5. จัดสวัสดิการ และการบริการด้านต่างๆ เพื่อสร้างขวัญและกำลังใจ ให้แก่ครูและบุคลากร
6. ส่งเสริมให้ครูมีคุณสมบัติตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพ

มาตรฐานที่ 5 มีการจัดการเรียนการสอนสอดคล้องกับหลักสูตรความต้องการของนักเรียน

และท้องถิ่น

ตัวบ่งชี้

1. มีการพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับสภาพและความต้องการของท้องถิ่น โดยให้ชุมชนนักเรียนเข้ามามีส่วนร่วม
2. มีการจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับหลักสูตรความต้องการของนักเรียน ท้องถิ่น และการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม ให้สามารถเชื่อมโยง แก้ปัญหาท้องถิ่นได้ และนำไปปฏิบัติได้จริง

มาตรฐานที่ 6 จัดกิจกรรม และการเรียนการสอนโดยเน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลาง
ตัวบ่งชี้

1. มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างหลากหลายเหมาะสมกับธรรมชาติของนักเรียน
2. มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่กระตุ้นให้นักเรียนรู้จักคิดวิเคราะห์สังเคราะห์และคิดสร้างสรรค์
3. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่กระตุ้นให้นักเรียนรู้จักศึกษา หาความรู้แสวงหาคำตอบและสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง
4. มีการนำภูมิปัญญาท้องถิ่น วัฒนธรรมและเทคโนโลยีที่เหมาะสมมาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอน
5. มีการจัดกิจกรรมที่ฝึกและส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรมของนักเรียน
6. มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้นักเรียนได้รับการพัฒนาสุนทรียภาพอย่างครบถ้วนทั้งด้านดนตรีนาฏศิลป์กีฬา
7. ส่งเสริมความเป็นประชาธิปไตยการทำงานร่วมกับผู้อื่นและความรับผิดชอบต่อกลุ่มร่วมกัน
8. มีการประเมินพัฒนาการของนักเรียนด้วยวิธีการที่หลากหลาย และต่อเนื่อง
9. มีการจัดกิจกรรมให้นักเรียนรักโรงเรียนของตน และมีความกระตือรือร้นในการมาเรียน

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

มาตรฐานโรงเรียนค่านายาว

มาตรฐานด้านผู้เรียน

มาตรฐานที่ 1 นักเรียนมีคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์

ตัวบ่งชี้

1. มีวินัย มีความรับผิดชอบและปฏิบัติตามระเบียบของโรงเรียน และหลักธรรมเบื้องต้นของแต่ละศาสนา
2. มีความซื่อสัตย์สุจริต
3. มีความเมตตา กรุณา เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่
4. ประหยัด
5. มีความกตัญญู

มาตรฐานที่ 4 นักเรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ คิดไตร่ตรองและมีวิสัยทัศน์

ตัวบ่งชี้

1. สามารถจำแนกประเภทข้อมูล เปรียบเทียบและมีความคิดรวบยอด
2. สามารถประเมินค่าความน่าเชื่อถือของข้อมูล พิจารณาข้อดี-เสีย ความถูกต้อง ระบุสาเหตุ หาคำตอบเลือกวิธี มีปฏิภาณการแก้ปัญหา และตัดสินใจอย่างสันติวิธี มีความถูกต้องเหมาะสม
3. มีความคิดริเริ่มมีจินตนาการ สามารถคาดการณ์ และกำหนดเป้าหมายได้

มาตรฐานที่ 5 นักเรียนมีความรู้และทักษะที่จำเป็นในการเรียนรู้ตามหลักสูตร

ตัวบ่งชี้

1. มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในกลุ่มประสบการณ์ตามเกณฑ์มาตรฐาน
2. มีความสามารถในการใช้ภาษาสื่อสารและทักษะการสื่อสารเชิงเทคโนโลยี
3. มีทักษะพื้นฐานการคิดคำนวณ

**มาตรฐานที่ 6 นักเรียนมีทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง รักการเรียนรู้และพัฒนาตนเอง
อย่างต่อเนื่อง**

ตัวบ่งชี้

1. มีความกระตือรือร้น สนใจการเรียนรู้จากแหล่งต่างๆ รู้จักตั้งคำถามเพื่อหาเหตุผล
2. รักการอ่าน สามารถใช้ห้องสมุด แหล่งความรู้ สื่อและเทคโนโลยีต่างๆ ทั้งในและนอกโรงเรียน
3. สามารถสรุปประเด็นการเรียนรู้และประสบการณ์ได้อย่างถูกต้อง

**มาตรฐานที่ 9 นักเรียนมีทักษะในการทำงาน รักการทำงาน สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ และมีเจตคติ
ที่ดีต่ออาชีพสุจริต**

ตัวบ่งชี้

1. สามารถวางแผนงานปฏิบัติตามแผน และบรรลุผลอย่างมีประสิทธิภาพ
2. ขยัน อดทน ละเอียดยรอบคอบในการทำงาน พัฒนางาน สามารถทำงานอย่างมีความสุขและภูมิใจในผลงานของตนเอง
3. มีความสามารถในการจัดการ และทำงานเป็นกลุ่มได้
4. มีเจตคติที่ดีต่ออาชีพสุจริต

มาตรฐานที่ 10 นักเรียนมีสุขนิสัย สุขภาพกาย และสุขภาพจิตที่ดี

ตัวบ่งชี้

1. มีน้ำหนัก ส่วนสูงตามเกณฑ์มาตรฐาน
2. มีสมรรถภาพทางกายตามเกณฑ์มาตรฐาน
3. ร่าเริงแจ่มใส มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับครู เพื่อน และบุคคลทั่วไป
4. ดูแลสุขภาพและป้องกันตนเองไม่ให้เกิดอุบัติเหตุ

มาตรฐานที่ 12 นักเรียนมีสุนทรียภาพ และลักษณะนิสัยด้านศิลปะ ดนตรี นาฏศิลป์ และกีฬา
ตัวบ่งชี้

1. เข้าร่วมกิจกรรมด้านศิลปะ ดนตรี นาฏศิลป์และกีฬา
2. มีความชื่นชมในศิลปะ ดนตรี นาฏศิลป์และกีฬา
3. มีลักษณะนิสัยด้านการออกกำลังกายและกีฬา

มาตรฐานด้านปัจจัย

มาตรฐานที่ 1 นักเรียนมีความพร้อมและวุฒิภาวะที่จะเรียนรู้เหมาะสมกับวัย
ตัวบ่งชี้

1. นักเรียนมีความพร้อม ทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม และสติปัญญา ที่จะเรียนรู้

มาตรฐานที่ 2 ผู้บริหารมีคุณธรรมจริยธรรม เป็นแบบอย่างที่ดี
ตัวบ่งชี้

1. ผู้บริหารอุทิศตนให้กับการปฏิบัติงานในโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง
2. ผู้บริหารมีเมตตากรุณา มีความรับผิดชอบ ยุติธรรม ซื่อสัตย์
3. ผู้บริหารมีการครองตนที่ดี ไม่มีหนี้สินส่วนตัว ไม่เกี่ยวข้องกับอบายมุข สิ่งเสพติด

มาตรฐานที่ 3 ผู้บริหารมีภาวะผู้นำและมีความสามารถในการบริหารจัดการ
ตัวบ่งชี้

1. ผู้บริหารมีวิสัยทัศน์ในการจัดการศึกษาให้ทันกับการเปลี่ยนแปลง
2. ผู้บริหารมีความเป็นผู้นำมีมนุษยสัมพันธ์และเป็นที่ยอมรับของผู้ที่เกี่ยวข้อง
3. ผู้บริหารมีความเป็นประชาธิปไตย
4. ผู้บริหารเป็นผู้แสวงหาความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาวิชาชีพผู้บริหาร
5. ผู้บริหารตัดสินใจปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ โดยคำนึงถึงผลที่จะเกิดขึ้นกับการพัฒนาของนักเรียน ครู บุคลากรและชุมชน

**มาตรฐานที่ 5 ครูมีความสามารถในการจัดการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพและเน้นนักเรียน
เป็นศูนย์กลาง**

ตัวบ่งชี้

1. ครูรู้เป้าหมายของหลักสูตรและเป้าหมายของการจัดการศึกษา
2. ครูมีความรู้ความสามารถในการพัฒนาหลักสูตรจัดทำแผนและกระบวนการเรียนการสอนที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญ
3. ครูมีความรู้ความสามารถในการประเมินผลและการนำผลการประเมินมาใช้
4. ครูมีความมุ่งมั่นพัฒนานักเรียนตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ

มาตรฐานที่ 7 ครูมีคุณวุฒิ/ความรู้ความสามารถตรงกับงานที่รับผิดชอบและมีครูเพียงพอ

ตัวบ่งชี้

1. ครูมีความถนัด/เชี่ยวชาญตรงกับงานที่ปฏิบัติ
2. มีจำนวนครูตามเกณฑ์

มาตรฐานที่ 8 มีหลักสูตรที่เหมาะสมกับนักเรียนและท้องถิ่น มีสื่อการเรียนการสอนที่เอื้อต่อการเรียนรู้

ตัวบ่งชี้

1. มีหลักสูตรเนื้อหาสาระของหลักสูตรที่เหมาะสมสอดคล้องกับเป้าหมายการศึกษาและความต้องการของผู้เรียนและท้องถิ่น
2. มีสื่อการเรียนการสอนที่เหมาะสมและเอื้อต่อการเรียนรู้

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

มาตรฐานด้านกระบวนการ

มาตรฐานที่ 1 มีการจัดองค์กร/โครงสร้างและการบริหารงานอย่างเป็นระบบครบวงจรให้บรรลุเป้าหมาย

การศึกษา

ตัวบ่งชี้

1. มีการจัดองค์กร/โครงสร้างการบริหารชัดเจน
2. มีระบบข้อมูลสารสนเทศครบถ้วนถูกต้องตรงตามความต้องการและทันต่อการใช้งาน
3. มีการกำหนดปรัชญาแผนพัฒนา/ธรรมนูญโรงเรียนแผนการดำเนินงานของโรงเรียนและตัวชี้วัดความสำเร็จ
4. มีการปฏิบัติตามแผน
5. มีการนิเทศติดตามประเมินผลอย่างเป็นระบบ
6. มีการนำข้อมูลและผลการประเมินไปใช้ในการตัดสินใจและปรับปรุงงาน
7. มีการบันทึกและรายงานผลการประเมิน
8. มีการบริหารงานทุกด้านด้วยนวัตกรรมเทคโนโลยีที่ทันสมัยและเน้นคุณภาพ

มาตรฐานที่ 2 ส่งเสริมความสัมพันธ์และความร่วมมือระหว่างโรงเรียนและชุมชนในการพัฒนา

การศึกษา

ตัวบ่งชี้

1. ผู้บริหารและครูสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนในการร่วมกันจัดการศึกษา
2. มีการประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างความเข้าใจให้บุคลากรในโรงเรียนและชุมชนเห็นความสำคัญในการจัดการศึกษาร่วมกัน
3. มีการประชาสัมพันธ์กิจกรรมของโรงเรียนต่อชุมชนอย่างสม่ำเสมอ
4. ผู้ปกครองและชุมชนมีบทบาทในการพัฒนาการศึกษา
5. โรงเรียนมีส่วนร่วมในการเสริมสร้างชุมชนให้เข้มแข็ง

มาตรฐานที่ 6 จัดกิจกรรม และการเรียนการสอนโดยเน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลาง
ตัวบ่งชี้

1. มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างหลากหลายเหมาะสมกับธรรมชาติของนักเรียน
2. มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่กระตุ้นให้นักเรียนรู้จักคิดวิเคราะห์สังเคราะห์และคิดสร้างสรรค์
3. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่กระตุ้นให้นักเรียนรู้จักศึกษา หาความรู้แสวงหาคำตอบ และสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง
4. มีการนำภูมิปัญญาท้องถิ่น วัฒนธรรมและเทคโนโลยีที่เหมาะสมมาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอน
5. มีการจัดกิจกรรมที่ฝึกและส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรมของนักเรียน
6. มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้นักเรียนได้รับการพัฒนาสุนทรียภาพอย่างครบถ้วนทั้งด้านดนตรีนาฏศิลป์กีฬา
7. ส่งเสริมความเป็นประชาธิปไตยการทำงานร่วมกับผู้อื่นและความรับผิดชอบต่อกลุ่มร่วมกัน

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 1 ตารางแสดงความสัมพันธ์ของมาตรฐานในระดับต่างๆ

มาตรฐาน/ตัวบ่งชี้	สทศ.	กทม.	ร.ร.คั่นनाव	หมายเหตุ
มาตรฐานด้านผู้เรียน				
มาตรฐานที่1				
ตัวบ่งชี้ที่1	✓	✓	✓	
ตัวบ่งชี้ที่2	✓	✓	✓	
ตัวบ่งชี้ที่3	✓	✓	✓	
ตัวบ่งชี้ที่4	✓	✓	✓	
ตัวบ่งชี้ที่5	-	✓	✓	ความกตัญญู
มาตรฐานที่2				
ตัวบ่งชี้ที่1	✓	✓	✓	
ตัวบ่งชี้ที่2	✓	✓	✓	
ตัวบ่งชี้ที่3	✓	✓	✓	
ตัวบ่งชี้ที่4	✓	✓	✓	
ตัวบ่งชี้ที่5	✓	✓	✓	
มาตรฐานที่3				
ตัวบ่งชี้ที่1	✓	✓	✓	
ตัวบ่งชี้ที่2	✓	✓	✓	
ตัวบ่งชี้ที่3	✓	✓	✓	
มาตรฐานที่4				
ตัวบ่งชี้ที่1	✓	✓	✓	
ตัวบ่งชี้ที่2	✓	✓	✓	
ตัวบ่งชี้ที่3	✓	✓	✓	
มาตรฐานที่5				
ตัวบ่งชี้ที่1	✓	✓	✓	
ตัวบ่งชี้ที่2	✓	✓	✓	
ตัวบ่งชี้ที่3	-	✓	✓	มีพื้นฐานการคิดคำนวณ

มาตรฐาน/ตัวบ่งชี้	สกศ.	กทม.	ร.ร.คันทนา	หมายเหตุ
มาตรฐานที่6				
ตัวบ่งชี้ที่1	✓	✓	✓	
ตัวบ่งชี้ที่2	✓	✓	✓	
ตัวบ่งชี้ที่3	✓	✓	✓	
มาตรฐานที่7				
ตัวบ่งชี้ที่1	✓	✓	✓	
ตัวบ่งชี้ที่2	✓	✓	✓	
ตัวบ่งชี้ที่3	✓	✓	✓	
มาตรฐานที่8				
ตัวบ่งชี้ที่1	✓	✓	✓	
ตัวบ่งชี้ที่2	✓	✓	✓	
ตัวบ่งชี้ที่3	✓	✓	✓	
ตัวบ่งชี้ที่4	✓	✓	✓	
มาตรฐานที่9				
ตัวบ่งชี้ที่1	✓	✓	✓	
ตัวบ่งชี้ที่2	✓	✓	✓	
ตัวบ่งชี้ที่3	✓	✓	✓	
ตัวบ่งชี้ที่4	✓	✓	✓	
มาตรฐานที่10				
ตัวบ่งชี้ที่1	✓	✓	✓	
ตัวบ่งชี้ที่2	✓	✓	✓	
ตัวบ่งชี้ที่3	✓	✓	✓	
ตัวบ่งชี้ที่4	✓	✓	✓	

มาตรฐาน/ตัวบ่งชี้	สทศ.	กทม.	ร.ร.คันทนา	หมายเหตุ
มาตรฐานที่11				
ตัวบ่งชี้ที่1	✓	✓	✓	
ตัวบ่งชี้ที่2	✓	✓	✓	
ตัวบ่งชี้ที่3	-	✓	✓	แยกมาจากตัวบ่งชี้ที่2
มาตรฐานที่12				
ตัวบ่งชี้ที่1	✓	✓	✓	
ตัวบ่งชี้ที่2	-	✓	✓	เข้าร่วมกิจกรรมด้านศิลปะดนตรี และกีฬา
ตัวบ่งชี้ที่3	-	✓	✓	มินิส์ด้านการออกกำลังกายและกีฬา
มาตรฐานด้านกระบวนการ				
มาตรฐานที่13				
ตัวบ่งชี้ที่1	✓	✓	✓	
ตัวบ่งชี้ที่2	✓	✓	✓	
ตัวบ่งชี้ที่3	✓	✓	✓	
ตัวบ่งชี้ที่4	✓	✓	✓	
ตัวบ่งชี้ที่5	✓	✓	✓	
ตัวบ่งชี้ที่6	✓	✓	✓	
ตัวบ่งชี้ที่7	✓	✓	✓	
ตัวบ่งชี้ที่8	-	✓	✓	มีการบริหารงานทุกด้านด้วยนวัตกรรมเทคโนโลยีที่ทันสมัยและเน้นคุณภาพ

มาตรฐาน/ตัวบ่งชี้	สทศ.	กทม.	ร.ร.คันทนา	หมายเหตุ
มาตรฐานที่14				
ตัวบ่งชี้ที่1	✓	✓	✓	
ตัวบ่งชี้ที่2	✓	✓	✓	
ตัวบ่งชี้ที่3	✓	✓	✓	
ตัวบ่งชี้ที่4	✓	✓	✓	
ตัวบ่งชี้ที่5	-	✓	✓	โรงเรียนมีส่วนร่วมในการเสริมสร้างโรงเรียนให้เข้มแข็ง
มาตรฐานที่15				
ตัวบ่งชี้ที่1	✓	✓	✓	
ตัวบ่งชี้ที่2	✓	✓	✓	
ตัวบ่งชี้ที่3	✓	✓	✓	
ตัวบ่งชี้ที่4	✓	✓	✓	
มาตรฐานที่16				
ตัวบ่งชี้ที่1	✓	✓	✓	
ตัวบ่งชี้ที่2	✓	✓	✓	
ตัวบ่งชี้ที่3	✓	✓	✓	
ตัวบ่งชี้ที่4	-	✓	✓	มีการนิเทศติดตามประเมินผล และสนับสนุนการทำงานของครู บุคลากรอย่างสม่ำเสมอ
ตัวบ่งชี้ที่5	-	✓	✓	จัดสวัสดิการ และการบริการด้านต่างๆเพื่อสร้างขวัญและกำลังใจให้แก่ครูและบุคลากร
ตัวบ่งชี้ที่6	-	✓	✓	ส่งเสริมให้ครูมีคุณสมบัติตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพ

มาตรฐาน/ตัวบ่งชี้	สทศ.	กทม.	ร.ร.คั่นยาว	หมายเหตุ
มาตรฐานที่17				
ตัวบ่งชี้ที่1	✓	✓	✓	
ตัวบ่งชี้ที่2	✓	✓	✓	
มาตรฐานที่18				
ตัวบ่งชี้ที่1	✓	✓	✓	
ตัวบ่งชี้ที่2	✓	✓	✓	
ตัวบ่งชี้ที่3	✓	✓	✓	
ตัวบ่งชี้ที่4	✓	✓	✓	
ตัวบ่งชี้ที่5	✓	✓	✓	
ตัวบ่งชี้ที่6	✓	✓	✓	
ตัวบ่งชี้ที่7	✓	✓	✓	
ตัวบ่งชี้ที่8	✓	✓	✓	
ตัวบ่งชี้ที่9	✓	✓	✓	
มาตรฐานด้านปัจจัย				
มาตรฐานที่19				
ตัวบ่งชี้ที่1	✓	✓	✓	
ตัวบ่งชี้ที่2	✓	✓	✓	
ตัวบ่งชี้ที่3	✓	✓	✓	
มาตรฐานที่20				
ตัวบ่งชี้ที่1	✓	✓	✓	
ตัวบ่งชี้ที่2	✓	✓	✓	
ตัวบ่งชี้ที่3	✓	✓	✓	

มาตรฐาน/ตัวบ่งชี้	สทศ.	กทม.	ร.ร.คั่นยาว	หมายเหตุ
ตัวบ่งชี้ที่4	-	✓	✓	ผู้บริหารเป็นผู้แสวงหาความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาวิชาชีพผู้บริหาร
ตัวบ่งชี้ที่5	-	✓	✓	ผู้บริหารตัดสินใจปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ โดยคำนึงถึงผลที่จะเกิดขึ้นกับการพัฒนาของนักเรียน ครู บุคลากรและชุมชน
มาตรฐานที่21				
ตัวบ่งชี้ที่1	✓	✓	✓	
ตัวบ่งชี้ที่2	✓	✓	✓	
ตัวบ่งชี้ที่3	✓	✓	✓	
ตัวบ่งชี้ที่4	✓	✓	✓	
ตัวบ่งชี้ที่5	✓	✓	✓	
มาตรฐานที่22				
ตัวบ่งชี้ที่1	✓	✓	✓	
ตัวบ่งชี้ที่2	✓	✓	✓	
ตัวบ่งชี้ที่3	✓	✓	✓	
ตัวบ่งชี้ที่4	-	✓	✓	ครูมีความมุ่งมั่นพัฒนา นักเรียนตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ
มาตรฐานที่23				
ตัวบ่งชี้ที่1	✓	✓	✓	
ตัวบ่งชี้ที่2	✓	✓	✓	
ตัวบ่งชี้ที่3	✓	✓	✓	

มาตรฐาน/ตัวบ่งชี้	ส.ก.ศ.	ก.ท.ม.	ร.ร.ค.ันนายาว	หมายเหตุ
มาตรฐานที่24				
ตัวบ่งชี้ที่1	✓	✓	✓	
ตัวบ่งชี้ที่2	✓	✓	✓	
มาตรฐานที่25				
ตัวบ่งชี้ที่1	✓	✓	✓	
ตัวบ่งชี้ที่2	✓	✓	✓	
มาตรฐานที่26				
ตัวบ่งชี้ที่1	✓	✓	✓	
ตัวบ่งชี้ที่2	-	✓	✓	มีห้องเรียนเพียงพอ และ เอื้อต่อการเรียนรู้
ตัวบ่งชี้ที่3	-	✓	✓	มีห้องพิเศษเพียงพอ
ตัวบ่งชี้ที่4	-	✓	✓	มีสถานที่ปฏิบัติกิจกรรมที่ เหมาะสมตามความจำเป็น
ตัวบ่งชี้ที่5	-	✓	✓	มีสาธารณูปโภคที่จำเป็น
ตัวบ่งชี้ที่6	-	✓	✓	มีวัสดุ ครุภัณฑ์ที่จำเป็น มี คุณภาพและเพียงพอต่อ การบริหารและการจัด การเรียนการสอน
มาตรฐานที่27				
ตัวบ่งชี้ที่1	✓	✓	✓	
ตัวบ่งชี้ที่2	✓	✓	✓	
ตัวบ่งชี้ที่3	-	✓	✓	มีกิจกรรมร่วมกันระหว่าง ผู้ปกครอง ชุมชน องค์กร ต่างๆและ โรงเรียน
ตัวบ่งชี้ที่4	-	✓	✓	มีการแลกเปลี่ยนการ บริการระหว่างผู้ปกครอง ชุมชน องค์กรต่างๆของ โรงเรียน

*หมายเหตุ มาตรฐานที่เพิ่มจากมาตรฐานของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ

ตอนที่ 4 พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542

หมวด 6 มาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษา

มาตรา 47 ให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับ ประกอบด้วย ระบบการประกันคุณภาพภายใน และระบบการประกันคุณภาพภายนอก

ระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา 48 ให้หน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษาจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาและให้ถือว่าการประกันคุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษาที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง โดยมีการจัดทำรายงานประจำปีเสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและเปิดเผยต่อสาธารณชน เพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา และเพื่อรองรับการประกันคุณภาพภายนอก

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตอนที่ 5 การสัมภาษณ์ และการสังเกต

การสัมภาษณ์

การสัมภาษณ์ เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ที่มีลักษณะเหมือนการสอบปากเปล่า ต้องอาศัยการโต้ตอบทางวาจาเป็นหลัก เป็นวิธีการสองทาง (two-way method) คือมีการสนทนากันระหว่างผู้มีข้อมูลกับผู้ต้องการหาข้อมูล หากมีคำถามใดไม่เข้าใจหรือเข้าใจไม่ชัดเจนก็ถามซ้ำและทำความเข้าใจชัดเจนได้ทันที เป็นการสนทนาที่มีจุดมุ่งหมายแน่นอน ใช้ได้ดีสำหรับการเก็บข้อมูลเกี่ยวกับความรู้สึก ความสนใจ ความคิดเห็นและทัศนคติในเรื่องต่างๆ

ประเภทของการสัมภาษณ์

1. การสัมภาษณ์แบบเป็นทางการ (Formal) คือการสัมภาษณ์ที่มีการนัดแนะเวลา สถานที่แน่นอนไว้ก่อน รวมทั้งมีการบันทึกเทปการสัมภาษณ์เป็นทางการ ส่วนใหญ่จะเป็นการสัมภาษณ์ผู้รู้ผู้มีตำแหน่งงานซึ่งไม่ค่อยจะมีเวลาว่าง การสัมภาษณ์แบบนี้ส่วนใหญ่จะต้องสัมภาษณ์หลายครั้ง จึงจะได้ข้อมูลครบถ้วน ข้อมูลที่ได้จะมีความคลาดเคลื่อนจากการจำของผู้สัมภาษณ์น้อยที่สุด

2. การสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการ (Informal) คือการสัมภาษณ์ที่เกิดจากการพบปะโดยส่วนตัวซึ่งอาจจะมีการนัดหมายไว้ก่อน แต่ยังไม่เป็นที่ตกลงกันแน่นอน ถ้าบังเอิญมีเรื่องบันทึกเสียงก็อาจใช้บันทึกไว้ แต่ถ้าไม่มีผู้วิจัยต้องจดและจำแล้วจึงนำไปเขียนทีหลัง การสัมภาษณ์แบบนี้จะมีความคลาดเคลื่อนมากกว่าแบบแรก

3. การสัมภาษณ์แบบพูดคุยอย่างกันเอง (Casual) เป็นการพูดคุยที่ไม่มีมีการบันทึกเทป เกิดจากการพูดคุยกันธรรมดา เป็นไปตามธรรมชาติ จึงเกิดปัญหาความคลาดเคลื่อนจากการระลึกข้อมูลของผู้สัมภาษณ์สูงกว่าสองแบบข้างต้น

การเตรียมการสัมภาษณ์

1. การเตรียมตัวผู้สัมภาษณ์ คือผู้วิจัยจะต้องเตรียมตัวและแนวทางการปฏิบัติตน สร้างความสัมพันธ์ ความไว้วางใจต่อผู้ที่将被สัมภาษณ์

2. การเตรียมและสร้างแนวคำถามในการสัมภาษณ์และตรวจสอบ ผู้วิจัยต้องสร้างหัวข้อและแนวคำถามต่างๆให้ชัดเจนว่าต้องการถามในประเด็นและเรื่องราวอะไร

3. การเตรียมเครื่องมือเครื่องใช้ ผู้สัมภาษณ์จะต้องเตรียมและตรวจสอบเครื่องบันทึกเทปให้แน่ใจว่าอยู่ในสภาพใช้งานได้ พร้อมทั้งเครื่องมือเครื่องใช้ต่างๆ เช่น กระดาษบันทึก ดินสอ ยางลบ

4. การเตรียมติดต่อขอสัมภาษณ์ ก่อนทำการสัมภาษณ์ผู้วิจัยจะต้องขออนุญาตและได้รับความยินยอมจากผู้ให้สัมภาษณ์ก่อน

ประเภทของแบบสัมภาษณ์

1. คำถามปลายปิด (fix-alternative items) คำถามนี้จะมีคำตอบให้เลือก ซึ่งส่วนใหญ่นิยมให้เลือกตอบสองคำตอบ คือ ใช่ ไม่ใช่ หรือ เห็นด้วย ไม่เห็นด้วย
2. คำถามปลายเปิด (open-ended items) เป็นคำถามที่ไม่มีคำตอบให้เลือก ผู้ถามจำเป็นต้องมีทักษะทั้งในการถามและในการจดบันทึก
3. คำถามแบบสเกล (scale items) คำถามนี้มีข้อดีคือ เป็นแบบเดียวกันหมด ลงรหัส (code) ง่าย สะดวกต่อการประเมินผล ข้อเสียคือ ต้องสร้างสถานการณ์ ซึ่งอาจทำให้ได้ข้อมูลที่ไม่เป็นจริง

หลักในการสัมภาษณ์

1. มีจุดมุ่งหมายที่แน่นอน
2. ผู้สัมภาษณ์ต้องเตรียมคำถามไว้ล่วงหน้าและเรียงลำดับคำถามให้ชัดเจนไม่ให้เกิดความสับสน
3. มีการทดลองสัมภาษณ์ก่อนการสัมภาษณ์จริง
4. สร้างบรรยากาศในการสัมภาษณ์ให้เป็นกันเอง
5. ผู้สัมภาษณ์ต้องมีความรู้เกี่ยวกับเรื่องที่จะสัมภาษณ์เป็นอย่างดี
6. ผู้สัมภาษณ์ควรใช้วาจาสุภาพ
7. การสัมภาษณ์ต้องมีการจดบันทึก ซึ่งต้องทำอย่างรอบคอบ
8. การสัมภาษณ์ที่ดีต้องเป็นการช่วยเหลือหรือทำให้ผู้ถูกสัมภาษณ์อยากตอบโดยไม่มีภาระแนะนำ
9. ผู้สัมภาษณ์ต้องมีมารยาทในการสัมภาษณ์

ข้อดีของการสัมภาษณ์

1. สามารถรวบรวมข้อมูลจากบุคคลทุกประเภท ทุกระดับการศึกษา
2. มีลักษณะการยืดหยุ่นได้มากกว่าการใช้แบบสอบถาม สามารถดัดแปลงแก้ไขข้อคำถามและถามซ้ำจนกว่าผู้ตอบจะเข้าใจได้
3. สามารถตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลได้ เพราะจะทราบได้ว่าผู้ตอบตอบด้วยความตั้งใจหรือจริงใจหรือไม่
4. ได้ข้อมูลให้ผู้สัมภาษณ์ไม่ยากเขียนเป็นลายลักษณ์อักษร
5. มั่นใจได้ว่าเป็นคำตอบที่ได้จากกลุ่มตัวอย่างจริง

ข้อจำกัดของการสัมภาษณ์

1. ผู้สัมภาษณ์ที่ไม่มีประสบการณ์อาจได้ข้อมูลที่ไม่ครบถ้วน
2. หากมีสิ่งอื่นมารบกวน เช่น ความเครียด ความเหนื่อย อาจทำให้ผู้ตอบตอบได้ไม่เต็มที่ จะทำให้ได้ข้อมูลที่ไม่สมบูรณ์
3. ใช้เวลา แรงงาน และเงินจำนวนมาก
4. ภาษาอาจมีผลต่อการสัมภาษณ์หากผู้สัมภาษณ์และผู้ถูกสัมภาษณ์ไม่เข้าใจภาษาของกันและกัน

การสังเกต (observation)

การสังเกต หมายถึง การเฝ้าดูหรือศึกษาเหตุการณ์ หรือเรื่องราวโดยละเอียด (นิสา ชูโต, 2540)

ประเภทของการสังเกต อาจแบ่งได้หลายแบบ โดยทั่วไปจะมีการแบ่งเป็น 4 ลักษณะแตกต่างกัน

1. การสังเกตแบบเป็นทางการกับไม่เป็นทางการ (formal and informal observation)

การสังเกตแบบไม่เป็นทางการเป็นการสังเกตที่มีโครงสร้างน้อย ให้อิสระกับผู้สังเกตอย่างเต็มที่ จะบันทึกข้อมูลอะไรและอย่างไรก็ได้ แต่ต้องสังเคราะห์ สรุปและจัดระเบียบข้อมูลที่ได้ ส่วนการสังเกตแบบเป็นทางการนั้น เป็นการสังเกตที่มีระเบียบกฎเกณฑ์ที่กำหนดไว้เป็นโครงสร้างแน่นอนว่าจะสังเกตอะไรบ้าง และต้องบันทึกผลการสังเกตอย่างไร

2. การสังเกตแบบมีโครงสร้างกับแบบไม่มีโครงสร้าง (structured and unstructured observation) การสังเกตแบบมีโครงสร้างเป็นการสังเกตที่กำหนดสิ่งที่จะสังเกตไว้อย่างแน่นอน เป็นการเฉพาะว่า จะสังเกตพฤติกรรมหรือปรากฏการณ์อะไรบ้าง และมักจะมีเครื่องมือ และอุปกรณ์ช่วยการสังเกต ซึ่งทำเป็นแบบฟอร์มเตรียมไว้ล่วงหน้า ส่วนการสังเกตแบบไม่มีโครงสร้างนั้นเป็นการปล่อยให้ผู้สังเกต สังเกตอย่างอิสระ ไม่ได้กำหนดว่าจะสังเกตอะไรก่อนหลัง และต้องสังเกตอะไร เป็นการเฉพาะบ้าง แต่จะให้สังเกตพฤติกรรม หรือปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นทั้งหมด ภายในระยะเวลาที่กำหนดเท่านั้น

3. การสังเกตแบบมีส่วนร่วมกับแบบไม่มีส่วนร่วม (participant and nonparticipant observation) การสังเกตแบบมีส่วนร่วมนี้ ผู้สังเกตจะต้องเข้าไปปะปนรวมอยู่กับผู้ถูกสังเกตและทำกิจกรรมร่วมกับผู้ถูกสังเกต ซึ่งอาจจะทำกิจกรรมเหมือนกับสมาชิกคนหนึ่งของผู้ถูกสังเกตอย่างสมบูรณ์ จนสมาชิกที่ถูกสังเกตไม่รู้ตัวหรือจะทำกิจกรรมบางส่วนไม่เข้าไปร่วมกับสมาชิกอย่างสมบูรณ์ ทำกิจกรรมเพียงเพื่อสร้างความสัมพันธ์ให้เกิดความสนิทสนมคุ้นเคยกับผู้ถูกสังเกตเท่านั้น

4. การสังเกตในสภาพแวดล้อมที่มีการควบคุมกับในสภาพธรรมชาติ (laboratory and field observation) การสังเกตในสภาพแวดล้อมที่มีการควบคุมเป็นการสังเกตในห้องปฏิบัติการที่มีการควบคุมตัวแปรภายนอกอื่นๆ และสังเกตอย่างเฉพาะเจาะจง มีโครงสร้างกำหนดเป็นระเบียบระบบเอาไว้ก่อนล่วงหน้า ส่วนการสังเกตในสภาพธรรมชาติเป็นการสังเกตในสนามตามสภาพที่เกิดขึ้นในธรรมชาติ ไม่มีการควบคุมตัวแปรภายนอก ไม่มีโครงสร้างที่จะใช้สังเกตแน่นอน คงปล่อยให้ไปตามธรรมชาติ มีพฤติกรรมหรือปรากฏการณ์อะไรเกิดขึ้นก็สังเกต จดบันทึกไว้เท่านั้น

ตอนที่ 6 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในด้านของการศึกษาและงานวิจัยที่เกี่ยวกับการประเมินภายในสถานศึกษาและปัจจัยที่ส่งผลต่อการไหลผลการประเมินมีดังนี้

ชลีรัตน์ ทวะบุตร (2539) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การศึกษาผลการดำเนินงานตามเกณฑ์มาตรฐานของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในกรุงเทพมหานคร ประชากรที่ใช้ในการศึกษา คือ ผู้บริหารโรงเรียนและผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียนทั้ง 4 ฝ่ายของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในกรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา คือ ผู้บริหารโรงเรียนจำนวน 15 คนและผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียน 4 ฝ่ายจำนวน 60 คน โดยผู้วิจัยได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง และทำการวิเคราะห์ข้อมูล ซึ่งศึกษาในบริบทของโรงเรียนมัธยมศึกษาตามมาตรฐานของโรงเรียนมัธยมศึกษา

สมเกียรติ ทานอก (2539) ทำการศึกษาเรื่อง การพัฒนาตัวบ่งชี้ร่วมสำหรับเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษา โดยใช้ผลการประเมินมาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษาตามตัวบ่งชี้ในเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษา จำนวน 43 ตัวบ่งชี้ จากกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยคือ โรงเรียนประถมศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ จำนวน 7,435 โรงเรียนและใช้โปรแกรมลิสเรลในการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันขึ้นเพื่อทดสอบความสอดคล้องของโมเดลผลการวิจัยพบว่า โมเดลโครงสร้างมาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษาสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ดีมากและได้ตัวบ่งชี้ร่วมสำหรับเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษา เรียงลำดับตามน้ำหนักองค์ประกอบจากมากไปน้อยคือ งานกิจการนักเรียน งานธุรการและการเงิน งานบุคลากร งานอาคารสถานที่ งานวิชาการ และงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

วราภรณ์ คำทับทิม (2540) ศึกษาเรื่อง การศึกษาคุณภาพของสารสนเทศจากการประเมินตนเองของโรงเรียนตามเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษา พ.ศ.2536 ในด้านความตรงตามสภาพปัจจุบันและความครอบคลุมของสารสนเทศที่ได้ และศึกษาถึงลักษณะของความลำเอียงและแหล่งต่างๆที่ทำให้เกิดปัญหาความลำเอียงในการประเมินตนเอง/รายงานตนเองของโรงเรียน ตลอดจนศึกษาติดตามผลกระทบที่เกิดขึ้นกับโรงเรียนอันเนื่องมาจากการประเมินตนเองของโรงเรียน ในปีการศึกษา 2538

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่โรงเรียนประถมศึกษาจำนวน 4 โรงเรียนเก็บรวบรวมข้อมูลใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกเป็นหลัก ควบคู่กับการสังเกตอย่างมีส่วนร่วม และศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง

ผลการวิจัยพบว่า สาเหตุหลักจากการประเมินตนเองของโรงเรียนมีความตรงต่ำ และข้อมูลที่โรงเรียนนำมาใช้ในการตัดสินใจระดับคุณภาพไม่ครอบคลุมลักษณะของข้อมูลทั้งหมด ความลำเอียงที่เกิดจากการประเมินตนเองของโรงเรียน พบว่า ส่วนใหญ่ประเมินสูงกว่าผู้เชี่ยวชาญ โดยมีแหล่งที่เกี่ยวข้องในการทำให้เกิดความลำเอียง 3 แหล่ง คือ 1) ผู้ประเมิน 2) กระบวนการประเมินตนเองของโรงเรียนและ 3) ผู้บริหารโรงเรียน

ในด้านผลกระทบจากการประเมินตนเองของโรงเรียน พบว่า โรงเรียนได้พยายามพัฒนาตนเองเพื่อให้ได้มาตรฐาน นอกจากนี้การรายงานได้ช่วยให้ทิศทางการพัฒนาโรงเรียน และกระตุ้นให้โรงเรียนมีการปฏิบัติงานอย่างเป็นระบบมากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะในด้านการจัดระบบข้อมูลเพื่อการประเมิน

ศิริวัฒน์ วรรณาม(2540) ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการใช้ผลการประเมินในการตัดสินใจของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาโดยศึกษาสมการพหุคูณปริมาณการใช้ผลการประเมินและศึกษาตัวแปรจำแนกลักษณะการใช้ผลการประเมิน:การใช้แบบเป็นเครื่องมือและการใช้เชิงมนทัศน์ กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จำนวน 392 คน เครื่องมือที่ใช้ คือแบบสอบถาม และทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ และวิเคราะห์จำแนกกลุ่มด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป SPSSPC+

ผลการถดถอยพหุคูณพบว่า การมีส่วนร่วมในการประเมิน ทักษะคิดต่อการประเมิน และองค์ประกอบด้านผู้ประเมินและการดำเนินการประเมิน สามารถอธิบายความแปรปรวนของปริมาณการใช้ผลการประเมินได้ร้อยละ 30

ผลการวิเคราะห์จำแนกลักษณะการใช้ผลการประเมินพบว่า ตัวแปรที่สามารถจำแนกกลุ่มประกอบด้วย การมีส่วนร่วมในการประเมิน องค์ประกอบด้านผู้ประเมินและการดำเนินการประเมิน ทักษะคิดต่อการประเมินและระดับการศึกษาของผู้บริหาร

จูไรรัตน์ สุครุ่ง (2538) ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการดำเนินงานวิชาการในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ สังกัดกรมสามัญศึกษา : กรณีศึกษาโรงเรียนที่ได้รับรางวัลพระราชทาน ในกรุงเทพมหานคร เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง แบบสังเกตและแบบศึกษาเอกสาร ผู้ให้สัมภาษณ์ได้แก่ ผู้บริหาร โรงเรียน ผู้ช่วยผู้บริหาร โรงเรียนฝ่ายวิชาการ หัวหน้าหมวดวิชา ครูผู้สอน ผู้ปกครอง และนักเรียน วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า

ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการดำเนินงานวิชาการในโรงเรียน ประกอบด้วย องค์ประกอบ 4 ด้าน คือ องค์ประกอบด้านสภาพทั่วไปของโรงเรียน องค์ประกอบด้านผู้บริหาร องค์ประกอบด้านครู และองค์ประกอบด้านผู้ปกครอง ซึ่งในแต่ละองค์ประกอบมีตัวแปรต่างๆ ดังนี้

องค์ประกอบด้านสภาพทั่วไปของโรงเรียน ประกอบด้วย ความพร้อมด้านอาคารสถานที่ ความพร้อมด้านวัสดุอุปกรณ์ บรรยากาศและสิ่งแวดล้อมทางด้านวิชาการ

องค์ประกอบด้านผู้บริหาร ประกอบด้วย ประสิทธิภาพและระยะเวลาที่ดำรงตำแหน่งในโรงเรียน ความรู้เรื่องการบริหารงานวิชาการ คุณลักษณะของผู้บริหาร การพัฒนาครูทางด้านวิชาการ การจัดบุคลากรทางด้านวิชาการ การนิเทศติดตามผล การสร้างขวัญและกำลังใจ

องค์ประกอบด้านครู ประกอบด้วย วุฒิการศึกษา และประสิทธิภาพในการสอน ทักษะคติต่อวิชาชีพครู การได้รับการอบรม ความรู้เรื่องหลักสูตรและการสอน การจัดการเรียนการสอน การใช้เวลาของครู ความร่วมมือระหว่างครู

องค์ประกอบด้านผู้ปกครอง ประกอบด้วย การให้ความร่วมมือของผู้ปกครอง การสนับสนุนช่วยเหลือของสมาคมผู้ปกครองและครู

Baldwin,Sue.(1996) ศึกษาเรื่อง การประเมินตนเอง (self-evaluation) กล่าวว่า ผู้บริหารโรงเรียนสามารถทำการประเมินตนเองเมื่อสิ้นปีได้ โดยทีมงานของโรงเรียนเอง รูปแบบการประเมินควรครอบคลุมถึงงานทุกด้าน การประเมินตนเองควรรวบรวมเอาความคิดเห็นของทีมงาน ผู้ปกครอง และสมาชิกที่เกี่ยวข้องด้วย วัตถุประสงค์ของการประเมินนั้นผู้บริหารควรวางแผนเพื่อการเปลี่ยนแปลงและการประเมินควรเป็นกระบวนการที่ต่อเนื่อง

Horn, Jerry G. (1996) ศึกษาเรื่อง การประเมินทางการศึกษา กล่าวว่า สถานภาพทางการฝึกหัดของการประเมินทางการศึกษาในประเทศสหรัฐอเมริกาไม่ค่อยจะสู้ดีนัก การประเมินบุคลากรและโปรแกรมโดยทั่วไปเป็นไปอย่างเร่งรีบ การวิจัยและพัฒนามุ่งสนใจไปที่ การให้คำชี้แจงของการศึกษาและการประเมินครู และการฝึกหัดต้องทำการปรับปรุงในระดับท้องถิ่นก่อน นอกจากนี้ยังกล่าวว่า การประเมินเป็นกุญแจแห่งความสำเร็จในการปรับปรุงการศึกษา นักการศึกษาได้ทำความเข้าใจในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นเป็นประจำ ซึ่งเป็นปัญหาที่เกิดจากการปราศจากการมีวิธี โดยตรงทั้งในการประเมินผลความก้าวหน้า (formative evaluation) และการประเมินผลสรุปรวม (summative evaluation) อย่างไรก็ตามนักการศึกษาได้พยายามทำการเปลี่ยนทิศทางการพัฒนา การพิสูจน์ หรือกระบวนการในการสรุปผลดีของความพยายามปรับปรุง หากไม่มีการประเมินนักการศึกษาจะตัดสินใจเกี่ยวกับการปรับปรุงโดยไม่มีข้อมูลที่เพียงพอ ถ้านักการศึกษาใช้แผนการประเมินที่จริงจังและอยู่บนพื้นฐานของการรองรับที่มีมาตรฐาน และเป็นการดำเนินงานเต็มรูปแบบพวกเขาจะทำการพิสูจน์ในการที่จะปรับและพัฒนาข้อดีของโปรแกรมและการฝึกฝนได้ในเวลาที่กำหนด

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาในครั้งนี้เป็นการวิจัยที่มุ่งศึกษา ปัจจัยที่ส่งผลต่อการใช้ผลการประเมินภายในสถานศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา โดยศึกษากับโรงเรียนคันทนาเยาว์ สังกัดสำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นโรงเรียนในโครงการนำร่องการทำประเมินภายในสถานศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ โดยใช้ระเบียบวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ (qualitative research) ผู้วิจัยได้แบ่งการศึกษาออกเป็น 2 ระยะ คือ การศึกษาก่อนลงภาคสนาม และการศึกษาในภาคสนาม มีรายละเอียดเกี่ยวกับวิธีดำเนินการวิจัย ดังต่อไปนี้

การศึกษาก่อนลงภาคสนาม

การศึกษาก่อนลงภาคสนาม เป็นขั้นตอนที่สำคัญตอนหนึ่งของการวิจัยเชิงคุณภาพ เพื่อเป็นการสร้างแนวทางในการศึกษาก่อนเข้าไปศึกษาในสนามจริงเพื่อทำการเก็บรวบรวมข้อมูล ในขั้นตอนนี้ผู้วิจัยใช้ระยะเวลาในการศึกษาประมาณ 3 เดือน คือ ตั้งแต่เดือนสิงหาคมถึงเดือนตุลาคม พ.ศ.2543 โดยมีรายละเอียดในการศึกษาดังนี้

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง (documentary research) ก่อนลงภาคสนาม ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา เพื่อสร้างเป็นกรอบแนวทางในการสังเกตปฏิสัมพันธ์ และปรากฏการณ์ต่างๆที่เกิดขึ้นในสนาม และสร้างแนวทางการสัมภาษณ์กับผู้ให้ข้อมูล

2. การเลือกสนาม (field) การเลือกสนามในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยพิจารณาโรงเรียนที่เป็นสถานศึกษานำร่องในการประเมินผลภายในของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ในเขตกรุงเทพมหานครที่ประสบความสำเร็จในการประเมินผลภายในสถานศึกษาในโครงการการวิจัย และพัฒนาระบบการประเมินผลภายในสถานศึกษา โดยได้รับคำแนะนำจากอาจารย์ผู้เป็นหัวหน้าโครงการ

การศึกษาในภาคสนาม

เพื่อให้ทราบถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อการใช้ผลการประเมินภายในสถานศึกษาในภาพรวม (holistic) ผู้วิจัยจึงเข้าไปอยู่ในสนามเป็นเวลาประมาณ 6 เดือน (เดือนธันวาคม พ.ศ.2543 ถึง เดือนพฤษภาคม พ.ศ.2544) และใช้ตัวผู้วิจัยเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยใช้วิธีการสังเกตแบบมีส่วนร่วม การสัมภาษณ์แบบเป็นทางการ และการสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการ รวมทั้งการวิเคราะห์เอกสาร มีรายละเอียดดังนี้

การสร้างความสัมพันธ์

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ เป็นการศึกษาถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อการใช้ผลการประเมินภายในสถานศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาที่ผู้วิจัยเลือกเป็นกรณีศึกษา ซึ่งกระบวนการทำงานประกันคุณภาพเป็นกระบวนการที่มีการกระจายอำนาจในการปฏิบัติงาน ผู้วิจัยจึงทำการสร้างความสัมพันธ์กับบุคลากรในโรงเรียน ผู้วิจัยเข้าสนามเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลที่โรงเรียนคันทนาเยาว (ชารินทร์เจริญสงเคราะห์) สำนักงานเขตคันทนาเยาว กรุงเทพมหานคร ตั้งแต่วันที่ 6 ธันวาคม พ.ศ.2543 ถึงเดือนพฤษภาคม พ.ศ.2544 โดยผู้วิจัยเดินทางโดยรถโดยสารมาจากบ้านพักซึ่งอยู่ไม่ไกลจากโรงเรียนเท่าไรนัก จากที่พักถึงโรงเรียนใช้เวลาเดินทางประมาณ 30 – 45 นาที การคมนาคมบริเวณรอบๆ โรงเรียนค่อนข้างสะดวกไม่ค่อยพบการจราจรที่ติดขัด เนื่องจากเป็นเขตที่อยู่ชานเมือง ผู้วิจัยถึงโรงเรียนก่อนนักเรียนเคารพธงชาติ ประมาณ 8.30 น. และเดินทางกลับที่พักหลังจากโรงเรียนเลิกเวลาประมาณ 15.30 น. และกลับถึงที่พักประมาณ 16.30 น.

การศึกษารุ่นนี้เป็นการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการใช้ผลการประเมินภายในสถานศึกษา ผู้วิจัยได้มีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลที่อยู่ในสนาม 2 กลุ่ม คือ กลุ่มบุคลากรในโรงเรียน และกลุ่มนักเรียน ส่วนผู้ปกครองนักเรียนนั้นผู้วิจัยได้รับคำแนะนำจากผู้บริหารโรงเรียนและผู้เชี่ยวชาญให้ใช้แบบสอบถามอย่างง่ายในการเก็บรวบรวมข้อมูล เนื่องจากชุมชนบริเวณใกล้เคียงนั้น เป็นชุมชนที่ประชาชนมีฐานะทางเศรษฐกิจไม่ค่อยจะสู้ดีนักจึงต้องออกจากบ้านไปประกอบอาชีพทำให้ไม่มีเวลารับส่งบุตรหลานของตนเท่าไรนัก บางครอบครัวให้นักเรียนมาที่รถประจำที่ซึ่งเป็นรถของโรงเรียนและรถของบุคคลภายนอก อีกส่วนหนึ่งผู้ปกครองเป็นผู้มารับส่งเอง แต่ส่วนใหญ่ผู้ปกครองเป็น

คนในชุมชนละแวกเขตรอบๆ โรงเรียนจึงเดินทางมาโรงเรียนกันเอง อีกทั้งผู้ปกครองที่มารับมาส่งนักเรียนนั้นส่วนใหญ่มักจะเป็นปู่ย่า หรือตายาย เนื่องจากบิดามารดาไปทำงาน หรือบิดามารดาแยกทางกัน ซึ่งครอบครัวของนักเรียนจำนวนไม่น้อยที่มีสภาพบิดามารดาแยกทางกัน ผู้วิจัยจึงใช้แบบสอบถาม ส่งถึงผู้ปกครองแทนการสัมภาษณ์ และในแต่ละกลุ่มที่ผู้วิจัยสร้างความสัมพันธ์ มีรายละเอียดดังนี้

กลุ่มที่ 1 บุคลากรในโรงเรียน

การสร้างความสัมพันธ์กับผู้บริหาร และครูในโรงเรียนคันทนาฯ นับเป็นจุดเริ่มต้นที่สำคัญ เนื่องจากระบบการประกันคุณภาพภายในโรงเรียนนั้น ทุกกลุ่มบุคลากรมีส่วนเข้ามาเกี่ยวข้องด้วยทั้งสิ้น ตามแนวทางการประกันคุณภาพที่ให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมและถือเป็นส่วนหนึ่งในกระบวนการทำงาน ให้ทุกคนได้มีส่วนร่วมเสนอความคิดเห็น มีบทบาทในการทำกิจกรรมต่างๆ

ผู้วิจัยสร้างความสัมพันธ์กับครูผู้สอนโดยเริ่มแรก ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการนำผู้วิจัยเดินตามห้องเรียนต่างๆ ในโรงเรียน พร้อมกับแนะนำให้ผู้วิจัยรู้จักครูทุกคนในโรงเรียน แนะนำส่วนต่างๆ ของโรงเรียน ในแต่ละวันผู้วิจัยจะมาถึงโรงเรียนประมาณ 08.15 น. ซึ่งเป็นเวลาก่อนนักเรียนเข้าแถวเคารพธงชาติ เมื่อผู้วิจัยมาถึงโรงเรียน ผู้วิจัยเดินดูกิจกรรมที่นักเรียนทำในตอนเช้าบ้าง สนทนากับผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการถึงกิจกรรมหน้าเสาธงในตอนเช้าบ้าง และสนทนากับผู้อำนวยการถึงเด็กแต่ละคนที่มีความโดดเด่นหรือเด็กที่มีความน่าสนใจเป็นพิเศษ ซึ่งการเข้าแถวในสนามหน้าเสาธงนั้นจะแบ่งเป็นบางสายชั้นในแต่ละวัน เนื่องจากพื้นที่ของโรงเรียนมีค่อนข้างจำกัด จึงทำให้นักเรียนไม่สามารถลงมาเข้าแถวรวมกันที่สนามของโรงเรียนได้ทุกระดับชั้น ซึ่งการเข้าแถวหน้าเสาธงจะมีนักเรียนลงมาเข้าแถวเพียงวันละ 2 สายชั้นเท่านั้น คือวันจันทร์ วันพุธ และวันศุกร์ ส่วนระดับชั้นที่ไม่ได้ลงมาเข้าแถวหน้าเสาธงก็จะเข้าแถวหน้าชั้นเรียนของตนเอง และเนื่องจากโรงเรียนคันทนาฯ ตั้งอยู่ในเขตชุมชนอิสลาม พิธีหน้าเสาธงในตอนเช้าจึงแบ่งเป็นของนักเรียนที่นับถือศาสนาพุทธ คือการสวดมนต์ และการขอพรในศาสนาอิสลามสำหรับนักเรียนที่นับถือศาสนาอิสลาม แต่พิธีหน้าเสาธงอื่นๆ นักเรียนจะร่วมกันทำทั้งหมด เมื่อสิ้นสุดกิจกรรมหน้าเสาธง นักเรียนแต่ละชั้นก็จะแยกย้ายกันไปเข้าห้องเรียน ครูที่มีหน้าที่ทำการสอนในคาบแรกก็จะเข้าทำการสอน ส่วนครูคนอื่นๆ ที่ยังไม่มีคาบสอนก็จะอยู่ตามห้องพักครูบ้าง หน้าห้องเรียนที่ตนเองเป็น

ประจำชั้นบ้างเนื่องจากห้องพักรวมมีจำนวนไม่เพียงพอ หรือลงมาห้องผู้บริหารฝ่ายต่างๆเพื่อช่วยทำงาน ส่วนตัวผู้วิจัยทำงานเก็บรวบรวมข้อมูล หรือทำการศึกษาเอกสารอยู่ในห้องประชุมโทรเงิน ซึ่งเป็นห้องประชุมเล็กอยู่ตรงกลางระหว่างห้องผู้อำนวยการกับห้องผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ จึงทำให้ผู้วิจัยมีโอกาสได้ใกล้ชิดกับผู้อำนวยการและผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ ได้สนทนาพูดคุยกับผู้อำนวยการเป็นประจำและผู้อำนวยการมักจะแนะนำสิ่งต่างๆให้ผู้วิจัยอยู่เสมอ เช่น พูดคุยถึงนักเรียน และสภาพความเป็นอยู่ของนักเรียนให้ผู้วิจัยได้ทราบ พูดถึงการทำงานของครู สภาพแวดล้อมของโรงเรียน ผู้ปกครองนักเรียน นอกจากนี้ผู้อำนวยการและผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการจบการศึกษาจากคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยเช่นเดียวกับผู้วิจัย การสนทนาพูดคุยถึงเรื่องการทำงานจึงเป็นเรื่องที่สะดวกและเข้าใจกันได้ง่ายมากขึ้น

เมื่อทางโรงเรียนจัดกิจกรรมต่างๆ เช่น กีฬาสี และกิจกรรมในวันสำคัญต่างๆ ผู้วิจัยก็ถือโอกาสสร้างความสัมพันธ์ โดยการเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ สังเกตการณ์และช่วยเหลือแบ่งเบาภาระบางอย่างของครูเท่าที่ผู้วิจัยจะสามารถช่วยเหลือได้ นอกจากนี้ผู้วิจัยมีโอกาสดำเนินเข้าไปดูกิจกรรมการเรียนการสอนของครูตามห้องเรียนต่างๆบ้าง หรือบางครั้งครูผู้สอนมีความจำเป็นต้องไปทำธุระด่วน เช่น รับโทรศัพท์ หรือมีผู้ปกครองของนักเรียนมาขอพบในขณะที่ผู้วิจัยอยู่ในห้องเรียนนั้นพอดี ผู้วิจัยจะได้รับให้ดูแลชั้นเรียนและนักเรียน นักเรียนจึงตกท้ายกับผู้วิจัยอย่างเต็มที่

นอกจากการเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆของโรงเรียนแล้ว ในการรับประทานอาหารกลางวันผู้วิจัยได้ร่วมรับประทานอาหารกับครูในโรงเรียนเป็นประจำทุกวัน ซึ่งครูในโรงเรียนจะเริ่มมารับประทานอาหารตั้งแต่เวลาประมาณ 11.30 น. เป็นต้นไป โดยในระยะแรกจะรับประทานอาหารในโรงอาหารของโรงเรียนเช่นเดียวกับนักเรียน แต่จะมีการจัดโต๊ะแยกต่างหากสำหรับครู ในระยะหลังทางโรงเรียนมีการขยายปรับปรุงให้ครูรับประทานอาหารในห้องอาหารครู แยกออกจากโรงอาหารมาอยู่ใต้อาคารเอนกประสงค์เพื่อความสะดวกมากยิ่งขึ้น ซึ่งในขณะที่รับประทานอาหารผู้วิจัยจะได้พูดคุยสนทนา และได้รับฟังเรื่องราวต่างๆจากครูในโรงเรียน ทำให้ผู้วิจัยได้สร้างความสัมพันธ์กับครูมากขึ้น

กลุ่มที่ 2 นักเรียน

การเข้าสนามเพื่อทำการเก็บรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้ นอกจากจะสังเกตการปฏิบัติงานในส่วนต่างๆของครูและผู้บริหารทั้งในด้านทั่วไปและในด้านการทำงานประกันคุณภาพแล้วนั้น ผู้วิจัยยังทำการสังเกตพฤติกรรม บทบาทและหน้าที่ของนักเรียนในภาพรวม เนื่องจากกระบวนการประกันคุณภาพทางการศึกษาได้หมายรวมถึงการพัฒนาและประกันคุณภาพในตัวนักเรียนด้วย

ในปีการศึกษา 2543 โรงเรียนคันนายาว (ชารินทร์เจริญสงเคราะห์) มีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ระดับอนุบาลถึงระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 รวมทั้งสิ้น 1,260 คน เป็นนักเรียนชาย 624 คน และนักเรียนหญิง 636 คน การสร้างความสัมพันธ์กับนักเรียน มีหลายลักษณะ เช่น การที่ผู้วิจัยเข้าไปดูการเรียนการสอนของครูตามห้องเรียนต่างๆ ทำให้นักเรียนรู้จักและคุ้นเคยกับผู้วิจัย การที่ผู้วิจัยเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆของโรงเรียน และผู้วิจัยจะใช้เวลาหลังรับประทานอาหารกลางวันสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนในเวลาพักกลางวัน โดยผู้วิจัยจะนั่งอยู่ขอบสนามของโรงเรียน ซึ่งจะมีนักเรียนเดินผ่านไปมา ผู้วิจัยจึงได้มีโอกาสคุยกับนักเรียนเป็นรายบุคคลบ้างในบางครั้งในเรื่องของกิจกรรมต่างๆที่นักเรียนทำนอกจากนี้ผู้วิจัยได้อยู่ในห้องผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายปกครองบ้าง ซึ่งจะมีนักเรียนเข้าออกอยู่เป็นประจำ เช่น เข้ามารับแบบประเมินชั้นเรียน นักเรียนเก็บของที่ทำตกได้ เป็นต้น ผู้วิจัยก็จะมีโอกาสพบปะพูดคุยกับนักเรียนบ้างในเวลา

การศึกษาภาคสนามในครั้งนี้ ผู้วิจัยมีวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล และจัดกระทำข้อมูล มีรายละเอียดดังนี้

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลที่หลากหลาย เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครบถ้วน มีความชัดเจนเพียงพอสำหรับการตอบปัญหาวิจัย วิธีการที่สำคัญในการเก็บรวบรวมข้อมูลในสนาม คือ การสังเกต การสัมภาษณ์ และการวิเคราะห์เอกสารที่เกี่ยวข้องกับสนาม

1.การวิเคราะห์เอกสาร (documentary analysis) ผู้วิจัยใช้ข้อมูลจากเอกสารประกอบการศึกษาที่เกี่ยวกับการประเมินผลภายในของสถานศึกษา และข้อมูลเอกสารประกอบการศึกษาจากโรงเรียนที่ใช้เป็นสนามที่ศึกษา เพื่อใช้ประกอบการวิเคราะห์ข้อมูลในประเด็นกระบวนการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน และผลการประเมินภายในสถานศึกษาของโรงเรียนที่ใช้เป็นสนามในการศึกษา เช่น บทสรุปรายงานประจำปีการประเมินตนเองของโรงเรียน คู่มือปฏิบัติงานของโรงเรียน แนวทางการพัฒนาและปรับปรุงคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียน นอกจากนี้ผู้วิจัยได้ศึกษามาตรฐานของทางสำนักการศึกษากรุงเทพมหานคร และการประกันคุณภาพการศึกษาของสำนักการศึกษากรุงเทพมหานครด้วย เพื่อใช้เป็นกรอบแนวทางในการศึกษาการประกันคุณภาพของทางโรงเรียนที่ใช้เป็นสนามด้วย

2.การสังเกต (observation) ผู้วิจัยใช้การสังเกตแบบมีส่วนร่วม(participant observation) โดยการเข้าไปอยู่ในโรงเรียน เพื่อให้สามารถเห็นถึงกระบวนการต่างๆในโรงเรียน

1.แนวทางการสังเกตภาพรวมของโรงเรียน ดังนี้

- 1.1ความเป็นมา ได้แก่ ที่ตั้ง ขนาด ข้อมูลพื้นฐานของโรงเรียน เป็นต้น
- 1.2สภาพปัจจุบัน ได้แก่ อาคารสถานที่ นักเรียน ครู บุคลากร สิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ หลักสูตร และงานประกันคุณภาพของทางโรงเรียน เป็นต้น

2.แนวทางการสังเกตบทบาทและหน้าที่ของบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา ดังนี้

- 2.1ผู้บริหารโรงเรียน ประกอบด้วยผู้บริหารโรงเรียน และผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียน ผู้วิจัยกำหนดรายการสังเกต ดังนี้
 - 1) การวางแผนการทำงานทั่วไปและงานประกันคุณภาพ
 - 2) การควบคุมดูแลการทำงานตามแผนงาน
 - 3) การมีส่วนร่วมในกิจกรรมการทำงานต่างๆในโรงเรียน
- 2.2ครู/อาจารย์ และบุคลากร ผู้วิจัยกำหนดรายการสังเกตตามบทบาทและหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายตามแผนงานทั้งงานทั่วไปและงานประกันคุณภาพ
 - 1) การทำหน้าที่การสอน และงานประจำชั้น
 - 2) งานประกันคุณภาพ

2.3 บทบาทของนักเรียน ผู้วิจัยกำหนดรายการสังเกตบทบาทของนักเรียน เช่น

- 1) การปฏิบัติตนของนักเรียนขณะอยู่ในชั้นเรียน และในโรงเรียน
- 2) เชื้อฟังคำสั่งสอนของครู อาจารย์

3. การสัมภาษณ์ (interview) การสัมภาษณ์เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลที่ใช้ควบคู่กับการสังเกต ผู้วิจัยใช้การสัมภาษณ์กับบุคคลในกลุ่มที่จะศึกษา ซึ่งเป็นผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา และการใช้ผลการประเมินภายในสถานศึกษา เป็นการสัมภาษณ์แบบเป็นทางการและไม่เป็นทางการ โดยผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินการสัมภาษณ์ด้วยตนเองในสนามวิจัย

แนวทางการสัมภาษณ์บุคคลที่เกี่ยวข้องกับการประเมินภายใน โรงเรียนและปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้ผลการประเมินภายใน โรงเรียนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยยึดแนวทางกระบวนการประเมินภายในสถานศึกษา เพื่อที่จะศึกษาถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อการใช้ผลการประเมินภายในสถานศึกษาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นในการใช้ผลการประเมินที่ได้ เป็นการสัมภาษณ์แบบเป็นทางการและไม่เป็นทางการ โดยผู้วิจัยเป็นผู้สัมภาษณ์ด้วยตัวเองในสนามวิจัย ได้แก่บุคคลต่อไปนี้

1. ผู้บริหารโรงเรียน มีแนวคำถามเกี่ยวกับการบริหารงานต่างๆในโรงเรียน และงานประกันคุณภาพ รวมถึงการติดตามควบคุมการทำงานของบุคลากรในโรงเรียน
2. ครู/อาจารย์ มีแนวคำถามที่ครอบคลุมประเด็นเกี่ยวกับหน้าที่ต่างๆในโรงเรียน ทั้งงานหน้าที่การสอนงานประจำชั้น หน้าที่พิเศษต่างๆ และหน้าที่ในงานประกันคุณภาพ รวมถึงผลการประเมินภายในโรงเรียนและการใช้ผลการประเมินที่ได้ไปปรับใช้ เป็นต้น
3. ผู้ปกครอง ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามอย่างง่ายแทนการสัมภาษณ์ เนื่องจากผู้วิจัยได้รับคำแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญให้ใช้แบบสอบถามกับผู้ปกครอง เนื่องจากผู้ปกครองของนักเรียนในโรงเรียน คำนวณเป็นผู้ปกครองที่ออกไปทำงานนอกบ้าน ผู้ที่มารับ – ส่งนักเรียนมักจะเป็นปู่ย่าตายาย และนักเรียนอีกจำนวนไม่น้อยที่เดินทางมาโรงเรียนเอง จึงไม่สะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสัมภาษณ์ เนื่องจากผู้วิจัยไม่ค่อยมีโอกาสได้พบกับผู้ปกครองของนักเรียน ซึ่งในแบบสอบถามอย่างง่ายที่ผู้วิจัยใช้และให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบแล้วนั้น มีประเด็นครอบคลุมถึงการรับรู้ของผู้ปกครองเกี่ยวกับการทำงานประเมินภายในสถานศึกษาของโรงเรียน การมีส่วนร่วมในงานประเมินภายในโรงเรียน และความพึงพอใจของผู้ปกครองเกี่ยวกับการทำงานประเมินภายในของโรงเรียน เป็นต้น

ระยะเวลาการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยใช้เวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูลแบ่งออกเป็น 2 ระยะ คือ

1.ระยะแรก เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลก่อนลงภาคสนาม ใช้ระยะเวลาประมาณ 3 เดือนคือ ตั้งแต่เดือนสิงหาคม ถึงเดือนตุลาคม พ.ศ.2543 โดยศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประเมินภายในสถานศึกษา เพื่อสร้างเป็นกรอบแนวคิด แนวทางการสังเกต การสัมภาษณ์กับบุคคลที่อยู่ในสนาม

2.ระยะที่ 2 เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลในสนามวิจัย ใช้ระยะเวลาประมาณ 6 เดือน คือ เดือนธันวาคม พ.ศ.2543 ถึง เดือนพฤษภาคม พ.ศ.2544 โดยครอบคลุมถึงประเด็นหลัก ดังนี้

- 1) ประเด็นการทำงานประเมินภายในสถานศึกษา
- 2) ประเด็นปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการใช้ผลการประเมินภายในของสถานศึกษา
- 3) ประเด็นอุปสรรคที่เกิดขึ้นในการใช้ผลการประเมินภายในสถานศึกษา

แหล่งข้อมูล

แหล่งข้อมูลในการศึกษาครั้งนี้ประกอบด้วย

1.เอกสารต่างๆที่เกี่ยวข้องกับการประเมินผลภายในสถานศึกษา และเอกสารต่างๆของโรงเรียนที่เกี่ยวข้อง

2.สภาพโรงเรียน เช่น อาคารเรียน ชั้นเรียน สภาพแวดล้อมของโรงเรียน เป็นต้น

3.บุคคลที่เกี่ยวข้องกับการประเมินผลภายในสถานศึกษาและการใช้ผลการประเมินภายในสถานศึกษา ประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียน บุคลากรในโรงเรียน นักเรียน และผู้ปกครองนักเรียน

การจัดกระทำข้อมูล

หลังจากที่ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลมาแล้ว ผู้วิจัยได้ทำการลดทอนข้อมูล ตรวจสอบข้อมูล และวิเคราะห์ข้อมูล ซึ่งการจัดกระทำข้อมูลทั้ง 3 ขั้นตอน ผู้วิจัยได้ทำควบคู่ไปกับการเก็บรวบรวมข้อมูล และขั้นตอนสุดท้ายผู้วิจัยจึงนำข้อมูลที่ได้ออกการวิเคราะห์มานำเสนอเป็นรายงานวิจัย

การลดทอนข้อมูล

หลังจากผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลแล้ว ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากสนามทั้งหมด มาอ่านทบทวน เพื่อทำการสรุปและหารข้อความที่น่าสนใจและเกี่ยวข้องกับการประกันคุณภาพและการใช้ผลการประเมินภายในโรงเรียนของโรงเรียนที่ใช้เป็นสนาม เขียนใส่กระดาษแยกเอาไว้ต่างหาก แยกตามประเด็นที่ต้องการศึกษา เช่น ความคิดเห็นของครูต่อการทำประกันคุณภาพของโรงเรียน การนำผลการประเมินที่ได้ไปใช้ ปัญหาและอุปสรรคในการใช้ผลการประเมิน เป็นต้น รวมทั้งผู้วิจัยเขียนความคิดเห็นเพิ่มเติม หรือประเด็นการวิเคราะห์ลงไปด้วย

การตรวจสอบข้อมูล

นอกจากการศึกษาข้อมูลที่ผู้วิจัยต้องการศึกษาแล้ว ในขณะที่ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลอยู่ในสนามนั้นผู้วิจัยได้ทำการตรวจสอบความครบถ้วนของข้อมูล ในด้านความตรง และความเที่ยงของข้อมูล โดยวิธีการตรวจสอบแบบสามเส้า (triangulation) มีรายละเอียดดังนี้

1) การตรวจสอบสามเส้าด้านข้อมูล (data triangulation) คือ การตรวจสอบว่าข้อมูลที่ได้นั้นถูกต้องหรือไม่ โดยการตรวจสอบแหล่งที่มาของข้อมูลในด้านเวลา สถานที่ และบุคคล เช่น ถ้าผู้วิจัยสัมภาษณ์ครู แล้วครูอ้างว่า ผู้บริหารมีส่วนร่วมและเป็นแกนหลักในการทำงานประกันคุณภาพ ผู้วิจัยก็จะทำการสังเกตและสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการกับผู้บริหารในเรื่องเกี่ยวกับการทำงานประกันคุณภาพ ว่าจริงหรือไม่ อย่างไร

2) การตรวจสอบสามเส้าด้านทฤษฎี (theory triangulation) คือการตรวจสอบว่า ถ้าผู้วิจัยใช้แนวคิด ทฤษฎีที่แตกต่างไปจากเดิม จะทำให้การตีความของข้อมูลแตกต่างกันมากน้อยเพียงใด เช่น การใช้ผลการประเมิน ผู้วิจัยใช้กรอบแนวคิดดังที่ ศิริวัฒน์ วรรณาม (ศิริวัฒน์ วรรณาม, 2540) ได้กล่าวถึง การใช้ผลการประเมินว่ามีตัวแปรจำนวนมากที่มีความสัมพันธ์กับการใช้ผลการประเมิน เช่น การมีส่วนร่วมของผู้บริหาร ผลการประเมินที่ออกมา เป็นต้น

3) การตรวจสอบสามเส้าด้านวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล (methodological triangulation) เป็นการใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลในด้านการสัมภาษณ์ การสังเกต และการวิเคราะห์เอกสาร เพื่อรวบรวมข้อมูลในเรื่องเดียวกัน เช่น ผู้วิจัยต้องการตรวจสอบว่า ผู้ปกครองมีส่วนร่วมและรับรู้ถึงกระบวนการทำงานประกันคุณภาพของทางโรงเรียนบ้างหรือไม่ โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์ครู และผู้บริหารประกอบกับการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสอบถามผู้ปกครอง และวิเคราะห์เอกสารที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้ในการประกอบการพิจารณาว่าข้อมูลที่ได้มีความถูกต้องตรงกันจากทุกแหล่งข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย

1.แนวทางการสังเกตภาพรวมของโรงเรียน ประกอบด้วย ความเป็นมาของโรงเรียน และสภาพปัจจุบันของโรงเรียน เช่น อาคารสถานที่ ครู นักเรียน สิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ กิจกรรมการเรียนการสอน และกระบวนการทำงานประกันคุณภาพของโรงเรียน เป็นต้น

2.แนวทางการสังเกตและสัมภาษณ์บทบาทหน้าที่ของผู้ที่เกี่ยวข้องกับการประเมินผลภายในสถานศึกษาและการใช้ผลการประเมินภายในสถานศึกษา ประกอบด้วย

2.1 คุณภาพ และงานทั่วไป กิจกรรมต่างๆที่ทางโรงเรียนจัดขึ้น การมีส่วนร่วมในการทำงานต่างๆของผู้บริหาร เป็นต้น

2.2 ครูผู้สอนของโรงเรียน ในด้านงานการสอน หน้าที่พิเศษในโรงเรียน และบทบาทหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายในงานประกันคุณภาพ

2.3 นักเรียน ด้านบทบาทและหน้าที่ที่พึงปฏิบัติ และการปฏิบัติตนของนักเรียน ขณะอยู่โรงเรียน การเชื่อฟังคำอบรมสั่งสอนของครู เป็นต้น

3.แบบสอบถาม

4. อุปกรณ์ในการบันทึกเทปการสัมภาษณ์

5.เอกสารต่างๆ

การวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาในครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้การเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งการสังเกต การสัมภาษณ์ และการศึกษาเอกสาร ซึ่งในการศึกษาในภาคสนามนั้นผู้วิจัยจะทำการวิเคราะห์ข้อมูลควบคู่ไปกับการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วย

แนวทางที่ผู้วิจัยใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล มีรายละเอียดดังนี้

1. ข้อมูลที่ได้จากเอกสาร (documentary) ต่างๆ ในโรงเรียนและเอกสารที่ใช้อ่านประกอบเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา เอกสารการทำงานประกันคุณภาพของโรงเรียนคันทนายาว แนวทางพัฒนาปรับปรุงงานต่างๆ ของโรงเรียน คำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการในการทำงานประกันคุณภาพ เป็นต้น ผู้วิจัยใช้วิธีวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis) ซึ่งมีขั้นตอนดังนี้ (สุภางค์ จันทวานิช, 2539)

- 1) ผู้วิจัยตั้งกฎเกณฑ์ขึ้นสำหรับการคัดเลือกเอกสาร และหัวข้อที่จะทำการวิเคราะห์ประกอบด้วย
 1. กระบวนการประกันคุณภาพของสำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร
 2. ทักษะคิของบุคลากรต่อการทำงานประกันคุณภาพการศึกษา
 3. กระบวนการทำงานประกันคุณภาพของโรงเรียนคันทนายาว สังกัดกรุงเทพมหานคร
 4. การดำเนินงานประกันคุณภาพของโรงเรียนคันทนายาว สังกัดกรุงเทพมหานคร
 5. ผลการประกันคุณภาพของโรงเรียนคันทนายาว สังกัดกรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2543
 6. ปัญหาการใช้ผลการประกันคุณภาพของครูในโรงเรียน
- 2) ผู้วิจัยวางเค้าโครงของข้อมูล โดยการนำข้อความในเอกสารที่ทำการวิเคราะห์แล้วแบ่งเอาไว้เป็นหมวดหมู่ (categories)
- 3) ผู้วิจัยคำนึงถึงบริบท (context) หรือสภาพแวดล้อมประกอบของข้อมูลเอกสารที่นำมาทำการวิเคราะห์ เช่น การดำเนินงานประกันคุณภาพของโรงเรียน ใครเป็นผู้เขียน เขียนในช่วงเวลาใด เพื่อความลึกซึ้งของข้อมูลที่ได้
- 4) วิเคราะห์ตามเนื้อหาที่ปรากฏ (manifest content) ในเอกสาร

2. ข้อมูลที่ได้จากการสังเกต และการสัมภาษณ์บุคลากรในโรงเรียนเกี่ยวกับการทำงานในโรงเรียนทั้งงานตามหน้าที่ในการสอน งานประจำชั้น และงานประกันคุณภาพ ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลแบบสร้างข้อสรุป มีรายละเอียดดังนี้

1) การวิเคราะห์แบบอุปนัย (analytic induction) คือ การตีความสร้างข้อสรุปจากรูปธรรม หรือปรากฏการณ์ที่มองเห็น เช่น การทำงานประกันคุณภาพ เป็นไปตามแผนงานที่ได้กำหนดไว้หรือไม่ อย่างไร เมื่อผู้วิจัยเห็นเหตุการณ์ หรือปรากฏการณ์ก็เริ่มทำการสร้างข้อสรุป ถ้าข้อสรุปนั้นยังไม่ได้รับการยืนยันก็ถือเป็นสมมติฐานชั่วคราว (working hypothesis)

2) การวิเคราะห์โดยการจำแนกชนิดข้อมูล (typological analysis) คือการจำแนกข้อมูลเป็นชนิดๆ ทั้งโดยวิธีที่ใช้แนวคิด ทฤษฎี และแบบไม่ใช้ทฤษฎี

2.1 แบบใช้ทฤษฎี คือ การจำแนกข้อมูลเป็นชนิดต่างๆ ในเหตุการณ์หนึ่งๆ แยกออกเป็น การกระทำ ความหมาย ความสัมพันธ์ การมีส่วนร่วมในกิจกรรม เช่น การทำงานประกันคุณภาพตามแผนงานที่กำหนดเอาไว้ ผู้วิจัยวิเคราะห์ตามกรอบทฤษฎี เพื่อจำแนกชนิดของข้อมูล เหตุการณ์ว่าในแต่ละกิจกรรม มีการกระทำ ความหมาย ระยะเวลา มีความสัมพันธ์กันในแต่ละเหตุการณ์หรือไม่ อย่างไร

2.2 แบบไม่ใช้ทฤษฎี คือ การจำแนกข้อมูลที่จะวิเคราะห์ตามความเหมาะสมกับข้อมูลโดยใช้สามัญสำนึก หรือประสบการณ์ของผู้วิจัย และข้อมูลที่ได้จากการอ้างอิง

3) การวิเคราะห์โดยการเปรียบเทียบข้อมูล (content comparison) โดยการนำข้อมูลมาเปรียบเทียบเป็นเหตุการณ์ ที่ได้จากการที่ผู้วิจัยทำการสังเกตเหตุการณ์หลายๆเหตุการณ์ เพื่อหาความสัมพันธ์ ความสอดคล้อง หรือความขัดแย้งของข้อมูล แล้วนำมาเปรียบเทียบกัน

บทที่ 4

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการใช้ผลการประเมินภายในสถานศึกษาของโรงเรียนคันทนายาว

สภาพทั่วไปของโรงเรียน

โรงเรียนคันทนายาวปัจจุบันตั้งอยู่เลขที่ 30/4 ถนนเสรีไทย แขวงคันทนายาว เขตคันทนายาว กรุงเทพมหานคร เป็นโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตคันทนายาว สำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร มีพื้นที่ 3 ไร่ 3 งาน 4 ตารางวา ชุมชนรอบบริเวณโรงเรียนส่วนใหญ่นับถือศาสนาอิสลาม ผู้ปกครองส่วนใหญ่มีอาชีพรับจ้าง ซึ่งส่วนใหญ่มีฐานะปานกลางถึงยากจน

ลักษณะของชุมชนบริเวณ โรงเรียนตั้งอยู่บนถนนเสรีไทย บ้านเรือนสองข้างทางเข้าโรงเรียนส่วนใหญ่เป็นห้องเช่า มีบ้านเป็นหลังให้เห็นอยู่จำนวนไม่มากนัก ทางเข้าเป็นซอยซึ่งแยกมาจากถนนเสรีไทยเป็นถนนลาดยางมะตอยเข้าไปลึกประมาณ 500 เมตรจะถึงโรงเรียน การคมนาคมสะดวก ห่างจากโรงเรียนไปไม่ไกล จะเป็นสุเหร่าของศาสนาอิสลาม ซึ่งเป็นสถานที่ทำกิจกรรมทางศาสนา เรียกกันว่าสุเหร่าแดง

โรงเรียนเปิดการเรียนการสอนตั้งแต่ระดับอนุบาล – ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 รวม 34 ห้องเรียน มีนักเรียนห้องเรียนละ 40 คนโดยประมาณ จำแนกเป็นนักเรียนชาย 624 คน นักเรียนหญิง 636 คน รวม 1,260 คน บุคลากรในโรงเรียนประกอบด้วยข้าราชการครู จำนวน 49 คน เป็นชาย 11 คน หญิง 38 คน โดยมีวุฒิทางการศึกษาระดับปริญญาโท จำนวน 5 คน ปริญญาตรี จำนวน 42 คน ต่ำกว่าปริญญาตรี 2 คน อายุโดยเฉลี่ย 45 ปี ประสบการณ์การทำงานโดยเฉลี่ย 21 ปี มีเจ้าหน้าที่ธุรการ 1 คน นักการภารโรง 5 คน และคนเลี้ยงเด็ก 7 คน

โรงเรียนคันทนายาวมีปรัชญาของโรงเรียน คือ ความรู้คู่คุณธรรม คำขวัญของโรงเรียน คือ ใฝ่ศึกษา รู้หน้าที่ มีวินัย สืบประจำโรงเรียน คือ สีฟ้า – แดง และต้นไม้ประจำโรงเรียน คือ ต้นไทร

วิสัยทัศน์ของโรงเรียนคือ มุ่งมั่น ตั้งใจ จัดการศึกษาเพื่อความโดดเด่นสู่การประกันคุณภาพ การมีมาตรฐานตามเกณฑ์ของกรุงเทพมหานคร การมีคุณธรรมของนักเรียน และบุคลากรในโรงเรียน ด้วย กระบวนการแบบมีส่วนร่วม เป็นการกำหนดวิสัยทัศน์ในระหว่างปีการศึกษา 2542 – 2544 เพื่อให้โรงเรียนกำหนดรูปแบบ และระบบการจัดการศึกษาสู่การประกันคุณภาพ อย่างต่อเนื่อง เพื่อการพัฒนาตามลำดับขั้น

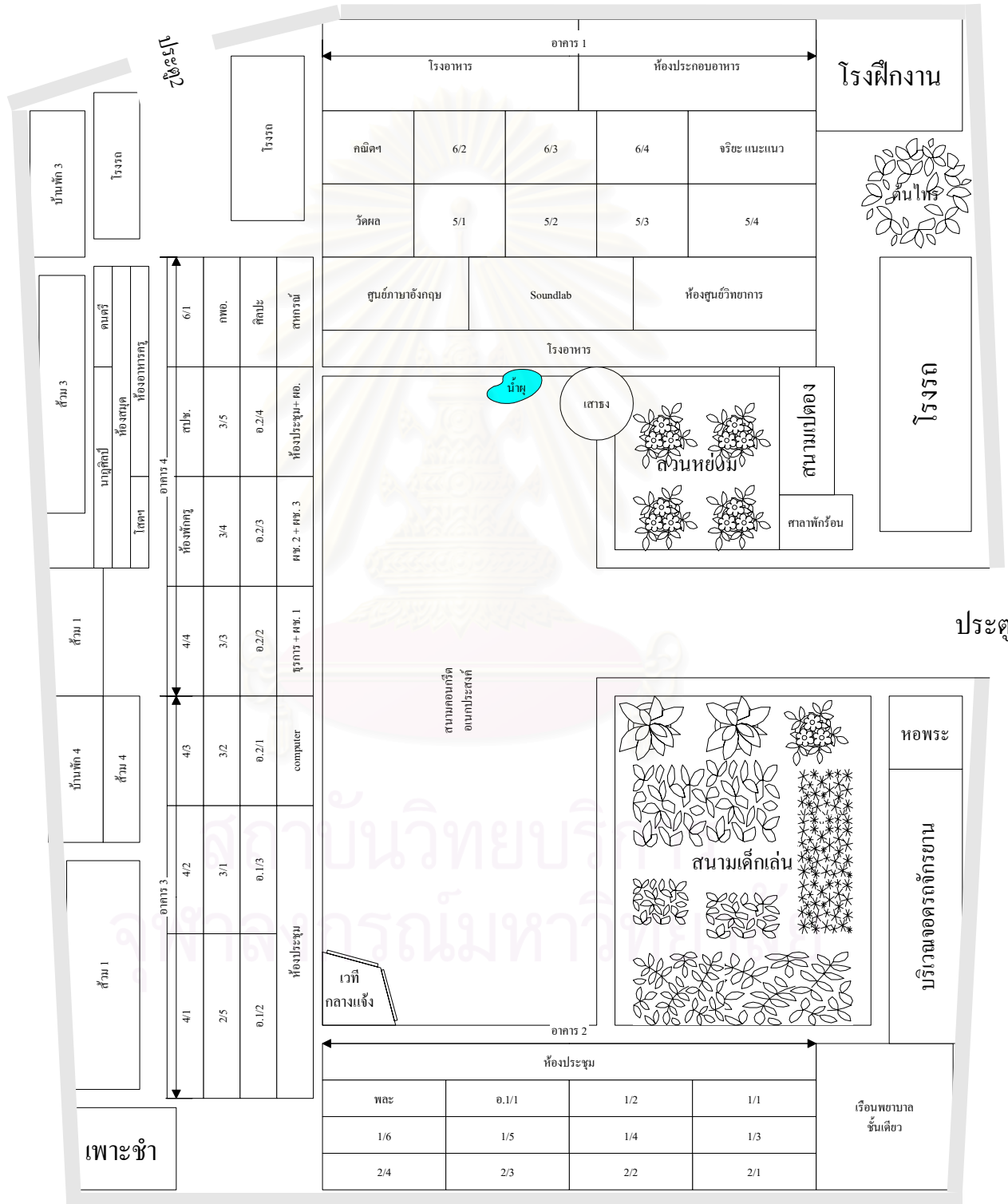
เป้าหมายของโรงเรียนคือ การจัดการศึกษาให้นักเรียนมีคุณธรรม จริยธรรม มีทักษะทางการเรียนและกระบวนการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับความต้องการของมาตรฐานของสังคม ตลอดจนจัดกิจกรรมให้นักเรียนมีสุขภาพกาย สุขภาพจิตที่ดี มีศักยภาพด้านดนตรี กีฬา ศิลปะ เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนมีความสุข

ปรัชญาการจัดการศึกษา โรงเรียนมีความมุ่งมั่นที่จะจัดการศึกษาให้นักเรียนมีความดี มีความรู้ควบคู่กันเพื่อการดำรงชีวิตที่ถูกต้องเหมาะสม และมีความก้าวหน้าในอนาคตต่อไป

ภายในบริเวณโรงเรียนประกอบไปด้วยอาคารเรียน จำนวน 4 หลัง แต่ละหลังเป็นอาคารคอนกรีต จำนวน 4 ชั้น อาคารเอนกประสงค์ 1 หลัง จำนวน 3 ชั้น เรือนพยาบาล 1 หลัง สนามคอนกรีตเอนกประสงค์ 1 สนาม และบ้านพักภารโรง 2 หลัง

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แผนภูมิที่ 2 แผนผังการจัดชั้นเรียนและห้องพิเศษต่างๆ ของโรงเรียนคันทนาเยาว

ประตู 1

การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียน

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้ประกาศใช้เพื่อให้การศึกษาได้มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ทั้งด้านครูผู้สอน ตัวนักเรียน และโรงเรียน จึงได้จัดให้มีการกระจายอำนาจทางการศึกษาและความเท่าเทียมกันในด้านของโอกาสทางการศึกษา ทั้งนี้เพื่อให้การทำงานทุกด้านดำเนินไปอย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพนั้น จึงจำเป็นต้องทำประกันคุณภาพทางการศึกษาทั้งจากภายในและภายนอกหน่วยงาน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (สกศ.) จึงได้ขานรับพระราชบัญญัติการศึกษาในด้านของการทำประกันภายในสถานศึกษา ตามพระราชบัญญัติการศึกษา หมวด 6 มาตรา 47 และ มาตรา 48 จึงได้จัดทำโครงการนำร่องการทำประกันภายในสถานศึกษา โดยมีโรงเรียนเข้าร่วมทั้งหมด 30 แห่ง มาจากภาคกลาง ภาคเหนือ ภาคใต้ และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคละ 1 จังหวัด โดยคัดเลือกโรงเรียนในสังกัดต่าง 6 สังกัด สังกัดละ 1 โรงเรียน และโรงเรียนคณานายาวเป็นโรงเรียนหนึ่งในสังกัดสำนักการศึกษากรุงเทพมหานครที่ได้เข้าร่วมโครงการและประสบความสำเร็จในการทำประกันภายในสถานศึกษา โดยมีกระบวนการการทำงานที่เป็นระบบของตนเอง ในช่วงแรกทางโรงเรียนได้รับคำแนะนำและคำปรึกษาจากผู้เชี่ยวชาญในโครงการ เมื่อทางโรงเรียนได้ทดลองทำแล้ว จึงได้ทำการปรับกระบวนการต่างๆให้เกิดความเหมาะสมกับสภาพแวดล้อม และสภาพการทำงานของโรงเรียน

กรุงเทพมหานครได้มีการดำเนินงานเกี่ยวกับมาตรฐานและคุณภาพการศึกษา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาโรงเรียน สร้างความเชื่อมั่นให้กับผู้ปกครองว่าโรงเรียนมีประสิทธิภาพ และนักเรียนมีคุณภาพเป็นที่ยอมรับ อีกทั้งส่งเสริมให้ชุมชนมีส่วนในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยการดำเนินการประกันคุณภาพ การศึกษาของกรุงเทพมหานคร มีหน่วยงาน 3 หน่วยงาน ที่ต้องรับผิดชอบการดำเนินงาน 3 กระบวนการ ได้แก่ การควบคุมคุณภาพการศึกษา การตรวจสอบ ทบทวนและปรับปรุงคุณภาพการศึกษา และการประเมินและรับรองคุณภาพการศึกษา โดยมีกรมอบหมายงานให้สำนักการศึกษา สำนักงานเขต/กลุ่มสำนักงานเขต และโรงเรียนในการดำเนินการ โดย

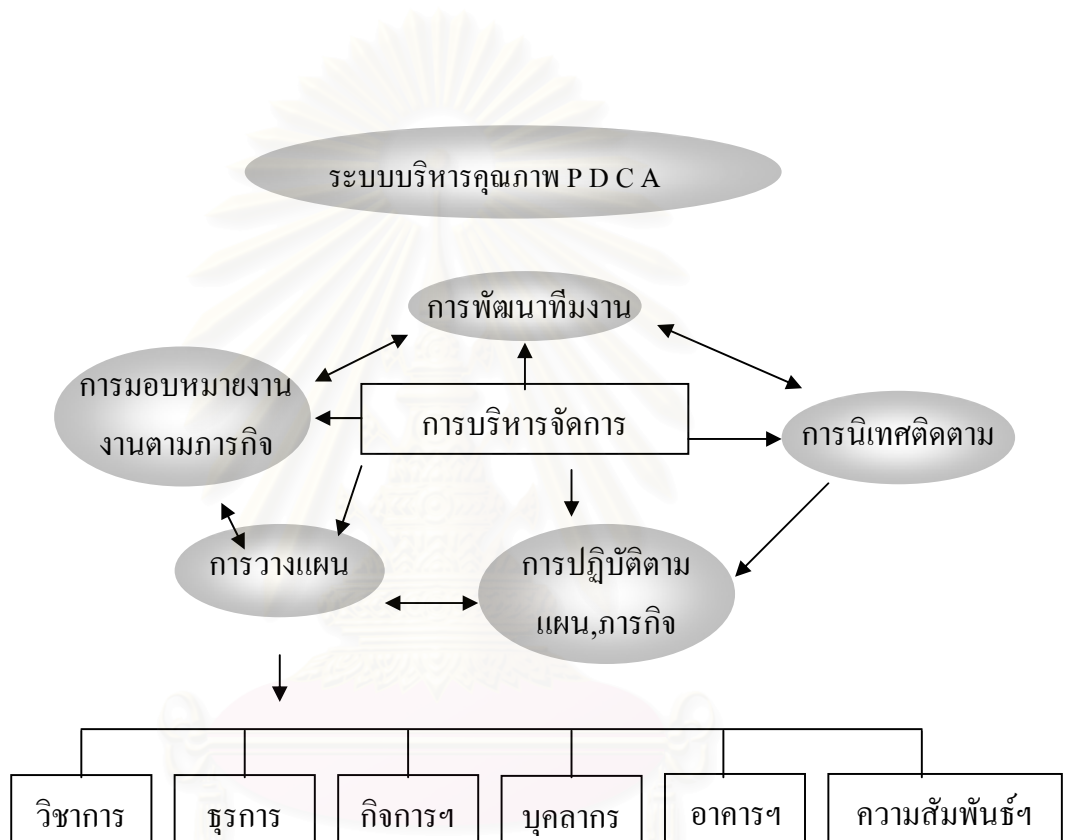
สำนักงานการศึกษา มีหน้าที่ในการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของกรุงเทพมหานคร จัดทำและเผยแพร่นโยบาย รูปแบบแนวทางการประกันคุณภาพการศึกษา อีกทั้งจัดทำแนวทางการตรวจสอบ ทบทวนและสนับสนุนการตรวจสอบทบทวนและปรับปรุง ทำการสร้างเครื่องมือประเมินมาตรฐาน ด้านผู้เรียน และจัดทำรายงานคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครประจำปี รวมถึง การติดตามเผยแพร่แนวทางการประเมินผลจากภายนอก

สำนักงานเขต/กลุ่มสำนักงานเขต มีหน้าที่ในการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของ สำนักงานเขต/กลุ่มสำนักงานเขต จัดทำและเผยแพร่แผนงานการประกันคุณภาพการศึกษาใน สำนักงานเขต/กลุ่มสำนักงานเขต เผยแพร่ ประชาสัมพันธ์สร้างความเข้าใจการตรวจสอบทบทวนและตรวจ สอบทบทวนคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนในสังกัด อีกทั้งต้องประสาน สนับสนุนการประเมินผล ผู้เรียนและจัดทำรายงานคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนในสำนักงานเขต/กลุ่มสำนักงานเขตประจำปี รวมถึงการประสานงานเผยแพร่แนวทางการประเมินผลจากภายนอก

ในระดับโรงเรียน มีหน้าที่กำหนดมาตรฐานการศึกษาของโรงเรียน จัดทำธรรมนูญและ กำหนดแผนพัฒนาการศึกษาประจำปี รวมทั้งต้องดำเนินการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน ตรวจสอบทบทวนและปรับปรุงคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน และจะต้องรับการตรวจสอบทบทวน จากสำนักงานเขต/กลุ่มสำนักงานเขต และสำนักงานการศึกษา อีกทั้งต้องประเมินผลผู้เรียนด้วยเครื่องมือ มาตรฐานระดับกรม./ชาติและจัดทำรายงานผลการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของ โรงเรียนประจำปี รวมถึงการเตรียมการรองรับการประเมินผลจากภายนอกอีกด้วย

โรงเรียนคันทนาขาวเป็นโรงเรียนหนึ่งในสังกัดกรุงเทพมหานคร จึงต้องขานรับนโยบาย การประกันคุณภาพทางการศึกษา โดยทางโรงเรียนมีการทำประกันคุณภาพทางการศึกษาหรือการทำ ประเมินภายในสถานศึกษาซึ่งกระบวนการขั้นตอนการดำเนินงานที่เป็นลำดับ และต่อเนื่องโดยอาศัย กระบวนการทำงานที่เป็นวงจรคุณภาพ หรือวงจร PDCA ดังแผนภูมิที่ 3 แผนภูมิระบบบริหารคุณภาพ PDCA ของโรงเรียนคันทนาขาว

แผนภูมิที่ 3 ระบบบริหารคุณภาพ PDCA ของโรงเรียนคันทนา

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร ได้กำหนดมาตรฐานและตัวบ่งชี้ที่ใช้ในการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา โดยแบ่งเป็นด้านผู้เรียน 12 มาตรฐาน 43 ตัวบ่งชี้ ด้านปัจจัย 10 มาตรฐาน 36 ตัวบ่งชี้ และด้านกระบวนการ 6 มาตรฐาน 34 ตัวบ่งชี้ และโรงเรียนคณนายาวได้ทำการประเมินภายในสถานศึกษา โดยกำหนดมาตรฐานและตัวบ่งชี้ที่ทางโรงเรียนมีความมั่นใจและ/หรือที่โรงเรียนต้องการจะพัฒนาหรือปรับปรุงให้เป็นที่ไปตามทิศทางที่โรงเรียนได้กำหนดในแผนพัฒนาหรือธรรมนูญของโรงเรียน โดยได้คัดเลือกมาจากมาตรฐานและตัวบ่งชี้ของทางสำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานครมาทั้งหมด 16 มาตรฐาน 64 ตัวบ่งชี้ แบ่งเป็น

ด้านผู้เรียน 7 มาตรฐาน 25 ตัวบ่งชี้ ได้แก่

มาตรฐานที่ 1 นักเรียนมีคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์

1. มีวินัย มีความรับผิดชอบและปฏิบัติตามระเบียบของโรงเรียน และหลักธรรมเบื้องต้นของแต่ละศาสนา
2. มีความซื่อสัตย์สุจริต
3. มีความเมตตา กรุณา อ้อเพื่อเพื่อน
4. ประหยัด
5. มีความกตัญญู

มาตรฐานที่ 4 นักเรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ คิดไตร่ตรองและมีวิสัยทัศน์

1. สามารถจำแนกประเภทข้อมูล เปรียบเทียบและมีความคิดรวบยอด
2. สามารถประเมินค่าความน่าเชื่อถือของข้อมูล พิจารณาข้อดี-เสีย ความถูกต้อง ระบุสาเหตุ หาคำตอบเลือกวิธี มีปฏิภาณการแก้ปัญหาและตัดสินใจอย่างสันติวิธี มีความถูกต้องเหมาะสม
3. มีความคิดริเริ่มมีจินตนาการ สามารถคาดการณ์ และกำหนดเป้าหมายได้

มาตรฐานที่ 5 นักเรียนมีความรู้และทักษะที่จำเป็นในการเรียนรู้ตามหลักสูตร

1. มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในกลุ่มประสบการณ์ตามเกณฑ์มาตรฐาน
2. มีความสามารถในการใช้ภาษาสื่อสารและทักษะการสื่อสารเชิงเทคโนโลยี
3. มีทักษะพื้นฐานการคิดคำนวณ

มาตรฐานที่ 6 นักเรียนมีทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง รักการเรียนรู้และพัฒนาตนเอง
อย่างต่อเนื่อง

1. มีความกระตือรือร้น สนใจการเรียนรู้จากแหล่งต่างๆ รู้จักตั้งคำถามเพื่อหาเหตุผล
2. รักการอ่านสามารถใช้ห้องสมุดแหล่งความรู้สื่อและเทคโนโลยีต่างๆ ทั้งในและ
นอกโรงเรียน
3. สามารถสรุปประเด็นการเรียนรู้และประสบการณ์ได้อย่างถูกต้อง

มาตรฐานที่ 9 นักเรียนมีทักษะในการทำงาน รักการทำงาน สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ และ
มีเจตคติที่ดีต่ออาชีพสุจริต

1. สามารถวางแผนงานปฏิบัติตามแผน และบรรลุผลอย่างมีประสิทธิภาพ
2. ขยัน อดทน ละเอียดรอบคอบในการทำงาน พัฒนางาน สามารถทำงานอย่างมีความสุขและ
ภูมิใจในผลงานของตนเอง
3. มีความสามารถในการจัดการ และทำงานเป็นกลุ่มได้
4. มีเจตคติที่ดีต่ออาชีพสุจริต

มาตรฐานที่ 10 นักเรียนมีสุขนิสัย สุขภาพกาย และสุขภาพจิตที่ดี

1. มีน้ำหนัก ส่วนสูงตามเกณฑ์มาตรฐาน
2. มีสมรรถภาพทางกายตามเกณฑ์มาตรฐาน
3. ร่าเริงแจ่มใส มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับครู เพื่อน และบุคคลทั่วไป
4. ดูแลสุขภาพและป้องกันตนเองไม่ให้เกิดอุบัติเหตุ

มาตรฐานที่ 12 นักเรียนมีสุนทรียภาพ และลักษณะนิสัยด้านศิลปะ ดนตรี นาฏศิลป์ และกีฬา

1. เข้าร่วมกิจกรรมด้านศิลปะ ดนตรี นาฏศิลป์และกีฬา
2. มีความชื่นชมในศิลปะ ดนตรี นาฏศิลป์และกีฬา
3. มีลักษณะนิสัยด้านการออกกำลังกายและกีฬา

ด้านปัจจัย 6 มาตรฐาน 17 ตัวบ่งชี้ ได้แก่

มาตรฐานที่ 1 นักเรียนมีความพร้อมและวุฒิภาวะที่จะเรียนรู้เหมาะสมกับวัย

1. นักเรียนมีความพร้อม ทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม และสติปัญญา ที่จะเรียนรู้

มาตรฐานที่ 2 ผู้บริหารมีคุณธรรมจริยธรรม เป็นแบบอย่างที่ดี

1. ผู้บริหารอุทิศตนให้กับการปฏิบัติงานในโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง
2. ผู้บริหารมีเมตตา กรุณา มีความรับผิดชอบ ยุติธรรม ซื่อสัตย์
3. ผู้บริหารมีการครองตนที่ดี ไม่มีหนี้สินส่วนตัว ไม่เกี่ยวข้องกับอบายมุข สิ่งเสพติด

มาตรฐานที่ 3 ผู้บริหารมีภาวะผู้นำและมีความสามารถในการบริหารจัดการ

1. ผู้บริหารมีวิสัยทัศน์ในการจัดการศึกษาให้ทันกับการเปลี่ยนแปลง
2. ผู้บริหารมีความเป็นผู้นำมีมนุษยสัมพันธ์และเป็นที่ยอมรับของผู้ที่เกี่ยวข้อง
3. ผู้บริหารมีความเป็นประชาธิปไตย
4. ผู้บริหารเป็นผู้แสวงหาความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาวิชาชีพผู้บริหาร
5. ผู้บริหารตัดสินใจปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ โดยคำนึงถึงผลที่จะเกิดขึ้นกับการพัฒนา
ของนักเรียน ครู บุคลากรและชุมชน

มาตรฐานที่ 5 ครูมีความสามารถในการจัดการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพและเน้นนักเรียนเป็น
ศูนย์กลาง

1. ครูรู้เป้าหมายของหลักสูตรและเป้าหมายของการจัดการศึกษา
2. ครูมีความรู้ความสามารถในการพัฒนาหลักสูตรจัดทำแผนและกระบวนการเรียนการสอนที่
เน้นนักเรียนเป็นสำคัญ
3. ครูมีความรู้ความสามารถในการประเมินผลและการนำผลการประเมินมาใช้
4. ครูมีความมุ่งมั่นพัฒนานักเรียนตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ

มาตรฐานที่ 7 ครูมีคุณวุฒิ/ความรู้ความสามารถตรงกับงานที่รับผิดชอบและมีครูเพียงพอ

1. ครูมีความถนัด/เชี่ยวชาญตรงกับงานที่ปฏิบัติ
2. มีจำนวนครูตามเกณฑ์

มาตรฐานที่ 8 มีหลักสูตรที่เหมาะสมกับนักเรียนและท้องถิ่น มีสื่อการเรียนการสอนที่เอื้อต่อการเรียนรู้

1. มีหลักสูตรเนื้อหาสาระของหลักสูตรที่เหมาะสมสอดคล้องกับเป้าหมายการศึกษาและความต้องการของผู้เรียนและท้องถิ่น
2. มีสื่อการเรียนการสอนที่เหมาะสมและเอื้อต่อการเรียนรู้

ด้านกระบวนการ 3 มาตรฐาน 22 ตัวบ่งชี้ ได้แก่

มาตรฐานที่ 1 มีการจัดองค์กร/โครงสร้างและการบริหารงานอย่างเป็นระบบครบวงจรให้บรรลุเป้าหมายการศึกษา

1. มีการจัดองค์กร/โครงสร้างการบริหารชัดเจน
2. มีระบบข้อมูลสารสนเทศครบถ้วนถูกต้องตรงตามความต้องการและทันต่อการใช้งาน
3. มีการกำหนดปรัชญาแผนพัฒนา/ธรรมนูญ โรงเรียนแผนการดำเนินงานของโรงเรียนและตัวชี้วัดความสำเร็จ
4. มีการปฏิบัติตามแผน
5. มีการนิเทศติดตามประเมินผลอย่างเป็นระบบ
6. มีการนำข้อมูลและผลการประเมินไปใช้ในการตัดสินใจและปรับปรุงงาน
7. มีการบันทึกและรายงานผลการประเมิน
8. มีการบริหารงานทุกด้านด้วยนวัตกรรมเทคโนโลยีที่ทันสมัยและเน้นคุณภาพ

มาตรฐานที่ 2 ส่งเสริมความสัมพันธ์และความร่วมมือระหว่างโรงเรียนและชุมชนในการพัฒนาการศึกษา

1. ผู้บริหารและครูสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนในการร่วมกันจัดการศึกษา
2. มีการประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างความเข้าใจให้บุคลากรในโรงเรียนและชุมชนเห็นความสำคัญในการจัดการศึกษาร่วมกัน
3. มีการประชาสัมพันธ์กิจกรรมของโรงเรียนต่อชุมชนอย่างสม่ำเสมอ
4. ผู้ปกครองและชุมชนมีบทบาทในการพัฒนาการศึกษา
5. โรงเรียนมีส่วนร่วมในการเสริมสร้างชุมชนให้เข้มแข็ง

มาตรฐานที่ 6 จัดกิจกรรม และการเรียนการสอน โดยเน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลาง

1. มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างหลากหลายเหมาะสมกับธรรมชาติของนักเรียน
2. มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่กระตุ้นให้นักเรียนรู้จักคิดวิเคราะห์สังเคราะห์และคิดสร้างสรรค์
3. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่กระตุ้นให้นักเรียนรู้จักศึกษาหาความรู้แสวงหาคำตอบและสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง
4. มีการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นนวัตกรรมและเทคโนโลยีที่เหมาะสมมาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอน
5. มีการจัดกิจกรรมที่ฝึกและส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรมของนักเรียน
6. มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้นักเรียนให้บริการพัฒนาสุนทรียภาพอย่างครบถ้วนทั้งด้านดนตรี นาฏศิลป์ ศิลปะ และกีฬา
7. ส่งเสริมความเป็นประชาธิปไตยการทำงานร่วมกับผู้อื่นและความรับผิดชอบต่อกลุ่มร่วมกัน
8. มีการประเมินพัฒนาการของนักเรียนด้วยวิธีการที่หลากหลาย และต่อเนื่อง
9. มีการจัดกิจกรรมให้นักเรียนรักโรงเรียนของตน และมีความกระตือรือร้นในการมาเรียน

ในปีการศึกษา 2542 โรงเรียนคันทนาyaw ได้เข้าร่วมโครงการนำร่องการทำประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ โดยในระยะเริ่มแรกได้ทำการประเมินภายใต้การดูแลของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ หลังจากนั้นในปีการศึกษา 2543 โรงเรียนคันทนาyaw ได้เป็นโรงเรียนแกนนำในการทำประเมินภายในสถานศึกษา โดยทางโรงเรียนได้คิดค้นหาวิธีการทำงานประกันคุณภาพให้สอดคล้องและเหมาะสมกับสภาพแวดล้อมและการทำงานของโรงเรียนทำให้การทำงานค่อยเป็นค่อยไป เรียนรู้ในการที่จะปรับปรุงการทำงานให้เหมาะสมอยู่ตลอดเวลา

โดยทางโรงเรียนมีขั้นตอน หรือแนวทางในการปฏิบัติงาน ดังแผนภูมิที่ 4

แผนภูมิที่ 4 แนวทางการปฏิบัติงานสู่การประเมินภายในโรงเรียนของโรงเรียนคันทนาเยาว

ในด้านการเตรียมความพร้อม จะครอบคลุมถึงการสำรวจความพร้อมของบุคลากรในเรื่องของ ข้อมูลพื้นฐานตั้งแต่ ประสบการณ์ อายุ วุฒิทางการศึกษา ภาระหน้าที่ และความถนัดของแต่ละคน สำรวจในด้านของความรู้เกี่ยวกับการประเมิน เจตคติ แรงจูงใจในการประเมิน รวมทั้งประสบการณ์ ในการประเมินอีกด้วย หลังจากสำรวจความพร้อมของบุคลากรในด้านต่างๆแล้วทางโรงเรียนจึงทำการ แต่งตั้งคณะกรรมการประเมินภายใน โดยดูคุณสมบัติให้เหมาะสมทั้งทางด้านความรู้ ความเข้าใจ เจตคติ และแรงจูงใจ นอกจากนี้ยังต้องดูจำนวนบุคลากรให้เหมาะสมด้วยเช่นเดียวกัน รวมถึง การวางแผนกำหนด บทบาท กำหนดขอบข่ายงานและวางระบบการปฏิบัติงานและติดตามผล ในการเตรียมความพร้อมที่สำคัญอีกประการหนึ่ง คือ การเตรียมงบประมาณ และการจัดทำปฏิทิน ปฏิบัติงานเพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติงานให้แก่บุคลากรในโรงเรียน

การสร้างความรู้ความเข้าใจกับบุคลากรในโรงเรียน ทางโรงเรียนจะชี้แจงถึงความหมายและ กระบวนการประเมินภายในโรงเรียน ความสำคัญและความจำเป็นของการทำการประเมิน สร้าง ความเข้าใจในวิธีการ ข้อปฏิบัติ และความคิดรวบยอดของการประเมินภายใน และที่สำคัญต้องสร้าง ความตระหนัก เจตคติ และแรงจูงใจในการทำการประเมินให้บุคลากรได้เห็นความสำคัญ

ในการกำหนดวัตถุประสงค์ของการประเมิน มาตรฐานและตัวบ่งชี้ที่ใช้นั้นทางโรงเรียนได้ทำ การสำรวจความคิดเห็นของผู้ที่เกี่ยวข้องกับสถานศึกษา และสำรวจถึงสิ่งที่ต้องการประเมินหลังจากนั้น ทำการศึกษามาตรฐานและตัวบ่งชี้แล้วทำการกำหนดมาตรฐานและตัวบ่งชี้ที่ต้องการประเมิน แล้วกำหนดวัตถุประสงค์ของการประเมินให้ครอบคลุมตัวบ่งชี้ทั้งทางด้านปัจจัยด้านกระบวนการและ ด้านผู้เรียน

การกำหนดเกณฑ์การประเมิน ทางโรงเรียนได้กำหนดเกณฑ์ กำหนดมาตรฐานและ ตัวบ่งชี้ตามความเหมาะสมและความเป็นไปได้ แล้วจึงกำหนดประเภทของเกณฑ์ที่ใช้ตัดสินว่าจะเป็น ระดับคุณภาพ หรือระดับการปฏิบัติ หลังจากนั้นทางโรงเรียนจะทำการพิจารณาการใช้ประโยชน์จาก ผลการประเมิน โดยทำการตั้งเป้าหมายการพัฒนาปรับปรุง กำหนดวิธีการแนวทางการพัฒนาปรับปรุง จากผลการประเมินที่ได้ ขั้นตอนสุดท้ายคือ การพัฒนาและเพิ่มเกณฑ์เมื่อ ถึงระดับที่ตั้งไว้แล้ว

การกำหนดกรอบ วิธีการประเมิน และการเก็บรวบรวมข้อมูล ทางโรงเรียนได้กำหนดวิธีการโดยมีการสังเกต การทดสอบความรู้ สอบถามจากข้อมูลเดิม หลังจากนั้นทำการกำหนดเครื่องมือ และแหล่งข้อมูลที่เชื่อถือได้ จนถึงขั้นตอนของการเก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งต้องทำการชี้แจงแบบประเมินที่จะใช้เพื่อความเข้าใจที่ตรงกันของผู้ใช้เครื่องมือ แล้วจึงเก็บข้อมูลจากแหล่งข้อมูลตามเวลาที่กำหนด

หลังจากที่ได้ข้อมูลจากการเก็บรวบรวมข้อมูลมาแล้ว ทางโรงเรียนจึงทำการวิเคราะห์ข้อมูล โดยเตรียมข้อมูลเพื่อทำการวิเคราะห์ ทั้งข้อมูลรายบุคคล รายห้อง รายชั้น และภาพรวมของโรงเรียน หลังจากนั้นจะนำเสนอข้อมูล และวิเคราะห์จุดเด่นจุดด้อยตามสภาพความเป็นจริง และจากจุดเด่นจุดด้อยที่ได้จากการวิเคราะห์นั้นทำให้ทางโรงเรียนได้แนวทางในการพัฒนาโรงเรียนในขั้นต่อไป โดยทำการกำหนดผลการประเมินตามตัวบ่งชี้ แล้วตั้งคณะกรรมการในการพิจารณาเพื่อระบุสาเหตุที่นำไปสู่ปัญหา กำหนดวิธีแก้ปัญหา และทำการพัฒนาโรงเรียนตามวิธีที่กำหนด แล้วจึงทำการประเมินใหม่อีกครั้งหนึ่ง

เมื่อเสร็จสิ้นขั้นตอนต่างๆทั้งหมด ทางโรงเรียนได้ทำการเขียนรายงานผลการประเมินตนเองทั้งผลในภาพรวมของการพัฒนางานทั้งหมดของโรงเรียนและผลที่จัดทำรายงานตามมาตรฐานและตัวบ่งชี้ต่างๆ เพื่อรายงานผู้ที่เกี่ยวข้อง และพร้อมรับการประเมินภายนอก อีกทั้งนำผลการประเมินมาใช้ประโยชน์ในการพัฒนาและปรับปรุงต่อไป

จะเห็นได้ว่ากระบวนการทำงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษายึดหลักการบริหารงานคุณภาพตามวงจร PDCA เพื่อให้เกิดการทำงานที่เป็นระบบขั้นตอน มีการตรวจสอบการทำงาน อยู่เสมอ และนำผลที่ได้จากการทำงานมาปรับใช้ได้จริง

กระบวนการทำงานในแต่ละขั้นตอนของการประกันคุณภาพทางการศึกษา บุคลากรในโรงเรียนจะมีส่วนเกี่ยวข้องและรับรู้ด้วยทั้งสิ้น เริ่มต้นตั้งแต่การประชุมสรุปผลการทำงานประจำภาคการศึกษา ภาคการศึกษาละ 1 ครั้ง และสรุปภาพรวมปีละ 1 ครั้ง โดยคณะกรรมการเพื่อให้ทุกคนรับทราบถึงผลการทำงานในภาคการศึกษาที่ผ่านมา รวมทั้งศึกษาวิเคราะห์ปัญหาและแนวทางแก้ไขปรับปรุงการทำงานให้มีคุณภาพมากขึ้นในการทำงานรอบปีต่อไป เมื่อเสร็จสิ้นการประชุมซึ่งจะใช้เวลา

ประมาณ 3 วันในแต่ละครั้ง เมื่อเปิดภาคเรียนต่อไปบุคลากรในโรงเรียนจะทำงานตามแผนงานเป็นลำดับขั้นตอนตามที่ได้ทำการประชุมตกลงกัน ซึ่งในการทำงานประกันคุณภาพศึกษานับเป็นส่วนหนึ่งของการทำงานในโรงเรียน ในงานประเมินภายในสถานศึกษาทางโรงเรียนแบ่งคณะกรรมการออกเป็น 3 ฝ่าย คือ ฝ่ายออกแบบเครื่องมือ มีหน้าที่ในการสร้างเครื่องมือเชิงบูรณาการเพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งจะเลือกจากครูที่มาจากทุกกลุ่มประสบการณ์ กระจายจากทุกสายชั้น และจะต้องมีพื้นฐานในการวัดผลเนื่องจากจะต้องเป็นผู้สร้างกรอบในการประเมินด้วย

“ หน้าที่ของฝ่ายออกแบบเครื่องมือ เรียกว่าอะไรละ...คุณเกณฑ์
มาตรฐานว่ามีข้อจำกัดปลีกย่อยอะไรบ้าง แล้วออกแบบ
เครื่องมือวัดเกณฑ์ มาตรฐานแต่ละจุด”

ครูสอนศิลปะ

ฝ่ายเก็บรวบรวมข้อมูล มีหน้าที่ในการสร้างปฏิทินรวบรวมข้อมูล เพื่อไม่ให้เกิดการซ้ำซ้อน และเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งหมดจากแหล่งข้อมูล และทำการแจกแจงข้อมูลบางส่วนด้วย

“ มีหน้าที่เหมือนกับบุรุษไปรษณีย์นะ...รับจากฝ่ายเครื่องมือมา
แล้วก็เอาไปให้ผู้ตอบข้อมูลให้ แล้วก็รับจากฝ่ายข้อมูลมาให้
หลังจากที่เค้าตอบมาแล้วเนี่ย บางส่วนอาจจะต้องเทลลี่บ้าง มา
รวบรวมบ้าง แล้วก็คิดเป็นร้อยละไปให้บ้าง แล้วก็ถึงจะส่งไป
ให้ฝ่ายวิเคราะห์”

หัวหน้าฝ่ายเก็บรวบรวมข้อมูล

และฝ่ายสุดท้ายคือ ฝ่ายวิเคราะห์ข้อมูลซึ่งจะทำการแจกแจงข้อมูลในบางส่วน และวิเคราะห์ข้อมูลที่ส่งมาจากฝ่ายเก็บรวบรวมข้อมูล แล้วทำการเขียนรายงานผลการประเมินทั้งหมดออกมา

“ เอาข้อมูลที่ได้อ่าน จากผลการที่เค้าได้ประเมินมา แล้วก็มา
สรุปเขียนเกี่ยวกับผลการประเมินของแต่ละมาตรฐาน แต่ละ
ตัวบ่งชี้ แล้วก็สรุปเป็นภาพรวม”

ครูผู้สอนชั้น ป.4

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำผลการประเมินภายในสถานศึกษา

ผลการประเมินภายในสถานศึกษาที่ได้นั้น นับได้ว่าเป็นผลการประเมินที่เกิดจากการทำงานของบุคลากรทุกฝ่ายทุกคนในโรงเรียน ดังนั้นจึงนับเป็นผลการประเมินที่มีประโยชน์ในการที่จะนำมาพัฒนาและปรับปรุงให้ก้าวหน้าดียิ่งขึ้นต่อไป และในการนำผลการประเมินที่ได้มาปรับใช้นั้น มีปัจจัยหลายประการที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการที่จะนำผลการประเมินที่ได้นั้นมาปรับใช้ ทั้งในส่วนของมาตรฐานที่ทางโรงเรียนเลือก นำมาใช้ประเมิน ซึ่งทางโรงเรียนจะต้องนำผลการประเมินที่ได้ในแต่ละมาตรฐานมาปรับปรุงและพัฒนาตาม วงจรการทำงาน PDCA และในแต่ละมาตรฐานจะมีผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องที่จะต้องนำผลการประเมินที่ได้ มาปรับใช้แตกต่างกันตามความเหมาะสม นอกจากนี้ยังมีส่วนเกี่ยวข้องอื่นๆ ทั้งในด้านกระบวนการประเมิน ด้านทัศนคติ ความร่วมมือของผู้ปกครอง ซึ่งนอกเหนือไปจากผู้ที่เกี่ยวข้องในการใช้ผลในแต่ละมาตรฐาน

จากการทำงานประกันคุณภาพอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง ผลการประเมินภายในสถานศึกษาที่ได้จากการสรุปภาพรวมของผลการประเมินในแต่ละปีการศึกษา มีทั้งที่ทางโรงเรียนพึงพอใจในผลการประเมินที่ได้ และไม่พึงพอใจในบางมาตรฐาน ทางโรงเรียนจึงมีแนวทางการพัฒนาปรับปรุง ทั้งในมาตรฐานที่พึงพอใจแล้วให้มีมาตรฐานที่สูงขึ้น และพัฒนาปรับปรุงในมาตรฐานที่ยังไม่เป็นที่พึงพอใจ ให้มีมาตรฐานตามเกณฑ์ที่กำหนด ดังนั้นในแต่ละมาตรฐานในการทำประเมินภายในสถานศึกษาของโรงเรียนคันทนาฯ จึงได้มีแนวทางการพัฒนาปรับปรุงตามกระบวนการทำงานคุณภาพ PDCA โดยมีปัจจัยหรือผู้ที่เกี่ยวข้องในการนำผลการประเมินที่ได้มาปรับใช้ ดังต่อไปนี้

มาตรฐานที่มีผลการดำเนินงานน่าพอใจ

มาตรฐานที่เกี่ยวกับผู้เรียน

1. นักเรียนมีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ ร้อยละ 80 ลักษณะเด่นในด้านมีวินัย มีความรับผิดชอบ และปฏิบัติตามระเบียบของ โรงเรียนและหลักธรรมเบื้องต้นของแต่ละศาสนา เคารพเชื่อฟังครู และช่วยเหลืองานด้วยความเต็มใจ

2. นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามเกณฑ์ที่น่าพอใจของภาคเรียนเรียนที่ 1 และ 2 ในวิชาภาษาไทย ร้อยละ 84.22,83.98 สร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ร้อยละ 85.24,86.26 สร้างเสริมลักษณะนิสัย ร้อยละ 97.96,98.97 และการงานและพื้นฐานอาชีพ ร้อยละ 99.28,90.70
3. นักเรียนมีเจตคติที่ดีต่ออาชีพสุจริต ถึงร้อยละ 91.34
4. นักเรียนมีสุขนิสัยสุขภาพกายและสุขภาพจิตอยู่ในระดับน่าพอใจ โดยมีลักษณะเด่นในเรื่อง ความปกติของสุขภาพกาย ความร่าเริงแจ่มใส การมีมนุษยสัมพันธ์ และการเจ็บป่วยลดลง โดยมีผู้มาใช้บริการห้องพยาบาล ร้อยละ 10

มาตรฐานที่เกี่ยวกับครู

1. ครูมีความมุ่งมั่นพัฒนานักเรียน
2. ครูมีคุณวุฒิ/ความรู้ความสามารถ และพัฒนางานสอนของตนเอง ให้มีความชำนาญขึ้นทั้งที่ไม่ได้สอนตรงกับวิชาเอกที่จบ และผู้ที่สอนตรงกับวิชาเอกที่จบ
3. ครูตระหนักในการจัดกิจกรรมที่หลากหลาย และมีความพยายามในการจัดกิจกรรมที่เหมาะสมกับความสามารถของนักเรียน
4. ครูมีการเตรียมการสอนก่อนดำเนินการสอน โดยจัดทำวิเคราะห์หลักสูตร แผนการสอน สื่อประกอบการสอนอย่างสม่ำเสมอ

มาตรฐานที่เกี่ยวกับผู้บริหาร

1. ผู้บริหารมีคุณธรรม จริยธรรมเป็นแบบอย่างที่ดี มีลักษณะเด่นในด้านการอุทิศตน มีเมตตากรุณา รับผิดชอบ ครองตนที่ดี
2. ผู้บริหารมีภาวะผู้นำสูง มีลักษณะเด่นในด้านการมีวิสัยทัศน์ในการพัฒนางาน การมีมนุษยสัมพันธ์และเป็นที่ยอมรับ ความเป็นประชาธิปไตย การแสวงหาความรู้เพื่อพัฒนางาน และมีส่วนร่วมในการพัฒนางานของคณะครู และการสร้างความตระหนักในการทำงานตลอดทั้งความสามารถในการจัดองค์กร การแบ่งและมอบหมายงานตามศักยภาพของผู้ร่วมงานให้กลมกลืนและพัฒนางานด้วยกระบวนการทำงานกลุ่ม
3. ผู้บริหารมีความมุ่งมั่นและพยายามในการส่งเสริมความสัมพันธ์และ ความร่วมมือกับชุมชน เพื่อพัฒนาการศึกษาของโรงเรียนด้วยกระบวนการมีส่วนร่วม

4. ผู้บริหารมีความตั้งใจในการพัฒนาบุคลากรให้ปฏิบัติงานการสอน โดยเน้นนักเรียนเป็นสำคัญ ด้วยการให้ความรู้ ความเข้าใจการนิเทศงานด้วยตนเอง และด้วยกระบวนการกลุ่ม

มาตรฐานที่ยังดำเนินการได้ไม่เป็นที่พอใจ

มาตรฐานที่เกี่ยวกับผู้เรียน

เนื่องจาก โรงเรียนได้กำหนดเกณฑ์การประเมินในมาตรฐานระดับสูงเป็นรายบุคคล และเป็นรายกลุ่มเฉพาะระดับดี เท่านั้น

1. นักเรียนมีความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์ในระดับที่ไม่น่าพอใจ ร้อยละ 47 ซึ่งเป็นมาตรฐานที่โรงเรียนได้กำหนดในภาพรวม ร้อยละ 60 ในระดับดีแต่ถ้ารวม ตั้งแต่ปานกลาง ถึงระดับดี จะอยู่ในเกณฑ์ที่น่าพอใจ
2. ความรู้ด้านคณิตศาสตร์ ภาษาอังกฤษ ยังต้องปรับปรุง เนื่องจากคะแนนเฉลี่ยของนักเรียนต่ำกว่า ค่าเฉลี่ยที่กำหนดไว้ ในภาคเรียนที่ 2 ได้คะแนนเฉลี่ยคณิตศาสตร์ ร้อยละ 54.96 ภาษาอังกฤษ คะแนนเฉลี่ย ร้อยละ 48.54
3. นักเรียนมีทักษะในการแสวงหาความรู้ อยู่ในระดับไม่น่าพอใจ เนื่องจากนักเรียนจะแสวงหาความรู้ เมื่อครูสั่งให้แสวงหาและต้องปรับปรุงในด้านสรุปประเด็นการเรียนรู้เพิ่มขึ้น
4. นักเรียนมีทักษะในกระบวนการทำงานยังไม่น่าพอใจ ตลอดทั้งความละเอียดรอบคอบ ความสามารถในการจัดการต้องได้รับการปรับปรุงให้ดียิ่งขึ้น

มาตรฐานที่เกี่ยวกับครู

ครูใช้วิธีการสอน ไม่หลากหลายนัก ใช้สื่อการสอนน้อยตลอดทั้งต้องปรับปรุงด้านการประเมินผลตามสภาพจริงเพิ่มขึ้น เพราะยังใช้ข้อสอบในการประเมินนักเรียนและใช้มาตรฐานเดียวกันในการตัดสินนักเรียนที่มีความแตกต่างกัน

มาตรฐานที่เกี่ยวข้องกับผู้บริหาร

1. ผู้บริหารใช้การบริหารแบบเชิงรับมากกว่าเชิงรุกทำให้การพัฒนาเป็นไปอย่างค่อยเป็นค่อยไป การประสบผลสำเร็จในการพัฒนางานตามเป้าหมายจึงต้องใช้ระยะเวลา
2. โรงเรียนยังไม่สามารถพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นได้สำเร็จ

ดังนั้น ในแต่ละมาตรฐานในการประเมินภายในสถานศึกษาของโรงเรียนคันทนาเยาว์ จึงได้มีแนวทางในการพัฒนาปรับปรุงตามกระบวนการคุณภาพ PDCA โดยมีปัจจัยหรือผู้ที่เกี่ยวข้องในการนำผลการประเมินที่ได้มาปรับใช้ ดังต่อไปนี้

มาตรฐานด้านที่เกี่ยวข้องกับผู้เรียน

1. นักเรียนมีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์

สัมฤทธิ์ผลของการดำเนินงาน

โดยจัดภาพรวมนักเรียนมีคุณธรรม จริยธรรมในระดับดีและปานกลางเป็นจำนวนมาก โดยเฉพาะด้านระเบียบวินัย ความรับผิดชอบการปฏิบัติตามระเบียบของโรงเรียนและหลักธรรมเบื้องต้นของศาสนา การแต่งกาย การมาโรงเรียนสม่ำเสมอ การเคารพเชื่อฟังครู ซึ่งอยู่ในระดับดี แต่สิ่งที่นักเรียนต้องปรับปรุงคือเรื่องผลงานเป็นระเบียบเรียบร้อย

ในมาตรฐานนี้ผู้ที่มีส่วนในการนำผลการประเมินมาใช้ในการพัฒนาปรับปรุง คือ นักเรียน ซึ่งจะต้องปรับปรุงผลงานของตนให้เป็นระเบียบเรียบร้อย และครูผู้สอนที่จะต้องสอนสอดแทรก และจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมให้กับนักเรียน โดยมีแนวทางในการพัฒนาปรับปรุง ดังนี้

แนวทางการพัฒนาปรับปรุง

1. นักเรียนได้รับการดูแลด้านคุณธรรม จริยธรรมและกำหนดระเบียบปฏิบัติ โดยคณะกรรมการสายชั้น ให้ดำเนินงานเป็นแนวทางเดียวกันของทุกระดับชั้น ด้วยกิจกรรมที่แตกต่างตามความเหมาะสมกับวัยของนักเรียน

2. จัดกิจกรรมส่งเสริมระเบียบวินัยนักเรียนในด้านพฤติกรรมด้านการเรียน เช่น กิจกรรมมอบอุ่นใจ ใจกล้า ชิดครู กิจกรรมแนะนำงานป้องกันยาเสพติด เยี่ยมบ้านนักเรียนและการวิจัยในชั้นเรียน
3. ครูผู้สอนสอดแทรกกิจกรรมฝึกและส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมในขณะสอน โดยศึกษาจากแนวทางการจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา เรื่องการจัดกิจกรรมและสื่อเพื่อพัฒนาจิตพิสัยในระบบการเรียนการสอน

2.นักเรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์คิดไตร่ตรอง และมีวิสัยทัศน์

สัมฤทธิ์ผลของการดำเนินงาน

โดยภาพรวมความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ คิดไตร่ตรอง และมีวิสัยทัศน์ของนักเรียน อยู่ในระดับที่ต้องพัฒนาปรับปรุง โดยการสังเกตพฤติกรรมของครู คณิตศาสตร์และครูสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต

ในมาตรฐานนี้ผู้ที่มีส่วนในการนำผลการประเมินมาใช้ในการพัฒนาปรับปรุงคือครูผู้สอนกลุ่มคณิตศาสตร์และกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตในการจัดกิจกรรมส่งเสริม และฝึกทักษะให้นักเรียน โดยมีแนวทางในการพัฒนาและปรับปรุงดังนี้

แนวทางพัฒนาปรับปรุง

1. จัดประชุมครูผู้สอนกลุ่มคณิตศาสตร์เพื่อพิจารณาปรับปรุงกระบวนการสอน
2. เพิ่มกิจกรรมส่งเสริมและฝึกทักษะทางคณิตศาสตร์ด้านคณิตคิดในใจ คณิตคิดเร็ว ค่ายคณิตศาสตร์ และการฝึกใช้ลูกคิด (จินตคณิต) เพื่อให้นักเรียนฝึกคิดเร็ว คิดคล่อง คิดหลากหลาย
3. ในกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ได้มีการจัดกิจกรรมเนื่องในวันสำคัญและกิจกรรมที่เกี่ยวข้อง โดยให้นักเรียนเป็นผู้ดำเนินงานเพื่อฝึกให้นักเรียนคิดแก้ปัญหา ตามสภาพการณ์ที่พบ

3. นักเรียนมีความรู้และทักษะที่จำเป็นในการเรียนรู้ตามหลักสูตร

สัมฤทธิ์ผลของการดำเนินงาน

โดยภาพรวมนักเรียนมีความรู้และทักษะที่จำเป็นในการเรียนรู้ตามหลักสูตรต่ำกว่าเกณฑ์ที่โรงเรียนกำหนดไว้

ในมาตรฐานนี้ผู้ที่มีส่วนในการนำผลการประเมินมาใช้ในการพัฒนาปรับปรุง คือ ครูผู้สอนในทุกกลุ่มประสบการณ์ในการที่จะจัดกิจกรรมส่งเสริม และ ฝึกทักษะให้นักเรียน โดยมีแนวทางในการพัฒนาและปรับปรุงดังนี้

แนวทางพัฒนาปรับปรุง

1. กลุ่มภาษาไทย จัดการเรียนการสอนตามหลักสูตร โดยเสริมประสบการณ์ฝึกทักษะด้านการอ่าน สรุปจับใจความ จัดกิจกรรมภาษาไทยวันละคำ กิจกรรมหมอภาษา กิจกรรมประกวดคัดลายมือ โครงการภาษาสัมพันธ์ ตลอดจนส่งเสริมนักเรียนได้เรียนรู้และหาประสบการณ์จากภายนอก เช่น การอ่านฟังเสียงของธนาคารศรีนคร การแต่งกลอนสดในวันภาษาไทยแห่งชาติ ณ ศูนย์วัฒนธรรมแห่งประเทศไทย การประกวดการแต่งกลอนในวันยุวกวี
2. กลุ่มคณิตศาสตร์จัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรและเสริมประสบการณ์ ให้นักเรียนทั้งในด้านคณิตคิดในใจในทุกชั่วโมง ก่อนเริ่มเรียนคณิตศาสตร์ จัดประกวดคณิตคิดเร็ว ภาคเรียนละ 1 ครั้ง จัดค่ายคณิตศาสตร์ และจัดสอนจินตคณิตให้กับนักเรียน
3. กลุ่มสร้างประสบการณ์ชีวิต จัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามหลักสูตร และเสริมประสบการณ์ ให้นักเรียนในโครงการห้องเรียนในโลกกว้าง โดยนำนักเรียน ป.4 – 6 ศึกษาธรรมชาติ ณ สวนสัตว์เปิดเขาเขียว จัดป้ายนิเทศ และนิทรรศการวันสำคัญ สัปดาห์วิทยาศาสตร์ โครงการแยกขยะ และการจัดอยู่ค่ายวิทยาศาสตร์
4. กลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย จัดการเรียนการสอนตามหลักสูตร โดยมุ่งเน้นในการส่งเสริมศักยภาพนักเรียนตามความถนัด

ความสนใจ ในรูปของชมรมศิลปะ ชมรมดนตรี ชมรมนาฏศิลป์ และ ชมรมกีฬา ในด้านจริยศึกษา ได้นิมนต์พระสงฆ์มาสอนพุทธศาสนา และ เชิญวิทยากรพิเศษมาสอนอิสลามศึกษา เพื่อมุ่งปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม ตามหลักธรรมของศาสนา

5. กลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ จัดการเรียนการสอนตามหลักสูตร โดยมุ่งปลูกฝังกระบวนการทำงานอย่างเป็นระบบโดยใช้วงจร PDCA อย่างต่อเนื่องตลอดจนการฝึกทักษะทางด้านอาชีพให้กับนักเรียน เช่น การสอน ตัดผม การเชิญวิทยากรมาให้ความรู้ฝึกทักษะทางอาชีพ
6. กลุ่มภาษาอังกฤษ จัดการเรียนการสอนตามหลักสูตร โดยมุ่งส่งเสริม ทักษะทางภาษาให้แก่ นักเรียน โดยจัดตั้งชมรมภาษาอังกฤษ จัดกิจกรรมโครสเวิร์ด กิจกรรมคริสต์มาส และวาเลนไทน์ ตลอดจนฝึก ภาษาอังกฤษกับอาจารย์ชาวต่างประเทศ

4.นักเรียนมีทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง รักการเรียนรู้และพัฒนาตนเอง อย่างต่อเนื่อง

สัมฤทธิ์ผลของการดำเนินงาน

โดยภาพรวมทักษะการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองรักการเรียนรู้ และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องของนักเรียน ยังต้องได้รับการพัฒนาปรับปรุง

ในมาตรฐานนี้ผู้ที่มีส่วนในการนำผลการประเมินมาใช้ในการพัฒนาปรับปรุง คือ ครูผู้สอนที่จะต้องจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและผู้บริหารโรงเรียนในการจัดหลักสูตรการใช้ห้องสมุดให้เพิ่มขึ้น โดยมีแนวทางดังนี้

แนวทางการพัฒนาปรับปรุง

1. พัฒนาการเรียนการสอน โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เป็นการสร้าง องค์ความรู้ให้กับนักเรียน
2. ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยวิธีการที่หลากหลายใช้แหล่งเรียนรู้ที่ หลากหลาย

3. ประเมินผลตามสภาพจริง
4. จัดหลักสูตรการใช้ห้องสมุดให้นักเรียน ป.3 – 6 สัปดาห์ละ 50 นาที ทุกห้องเรียน
5. จัดกิจกรรมห้องสมุดอย่างต่อเนื่อง สม่ำเสมอและหลากหลาย

5.นักเรียนมีทักษะในการทำงาน รักการทำงาน สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ และมีเจตคติที่ดีต่ออาชีพสุจริต

สัมฤทธิ์ผลของการดำเนินงาน

โดยภาพรวมนักเรียนมีทักษะการทำงาน รักการทำงาน สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ และมีเจตคติที่ดีต่ออาชีพสุจริต

ในมาตรฐานนี้ผู้ที่มีส่วนในการนำผลการประเมินมาใช้ในการพัฒนาปรับปรุง คือ ตัวนักเรียนในการปรับปรุงตนเองในด้านการวางแผนการทำงาน การปฏิบัติตามแผน และความขยัน อดทน ละเอียดยรอบคอบในการทำงาน รวมทั้งครูผู้สอนที่จะต้องจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยเน้นการปฏิบัติจริงและสอดแทรกกระบวนการทำงานต่างๆ ให้นักเรียน โดยมีแนวทางดังนี้

แนวทางการพัฒนาปรับปรุง

1. จัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยเน้นการปฏิบัติจริงให้มากขึ้นเพื่อฝึกกระบวนการทำงาน เช่น วิชาเลือกในกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ จัดโครงการสอนการตัดผมแก่นักเรียนสอนงานประดิษฐ์ เชิญวิทยากรภูมิปัญญาท้องถิ่นมาให้ความรู้ด้านอาชีพ
2. สอดแทรกกระบวนการทำงาน PDCA เข้าไปในทุกกลุ่มประสบการณ์
3. จัดการเรียนการสอนแบบโครงงาน การทดลองการสำรวจ และการวิจัยเบื้องต้นแก่นักเรียน

6.นักเรียนมีสุขนิสัย สุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี

สัมฤทธิ์ผลของการดำเนินงาน

โดยภาพรวมนักเรียนมีสุขภาพสมบูรณ์โดยดูจากน้ำหนัก และส่วนสูงตามเกณฑ์มาตรฐาน โดยในภาคเรียนที่ 1 นักเรียนอยู่ในเกณฑ์ปกติ ร้อยละ 84.07 ในภาคเรียนที่ 2 นักเรียนอยู่ในเกณฑ์ปกติ ร้อยละ 86.67 ซึ่งนักเรียนอยู่ในเกณฑ์ปกติเพิ่มมากขึ้น และการเจ็บป่วยในอัตราที่ต่ำ มาโรงเรียนอย่างสม่ำเสมอ แสดงให้เห็นว่านักเรียนมีสุขภาพร่างกายที่แข็งแรงและไม่เจ็บป่วย

ในด้านสุขภาพจิต จากการศึกษาได้สังเกตพฤติกรรมนักเรียน พบว่านักเรียนมีความร่าเริงแจ่มใส และมีมนุษยสัมพันธ์อยู่ในระดับดี

ในมาตรฐานนี้ผู้ที่มีส่วนในการนำผลการประเมินมาใช้ในการพัฒนาปรับปรุง คือฝ่ายบริหารที่จะต้องจัดกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพให้นักเรียนในโรงเรียนอย่างทั่วถึง รวมถึงครูผู้สอนที่จัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่สอดแทรกเรื่องของสุขภาพอนามัยให้กับนักเรียนด้วย

7.นักเรียนมีสุนทรียภาพ และลักษณะนิสัยด้านศิลปะ ดนตรี นาฏศิลป์ และกีฬา

สัมฤทธิ์ผลของการดำเนินงาน

จากการประเมินสุนทรียภาพและลักษณะนิสัยด้านศิลปะ ดนตรี นาฏศิลป์ และกีฬา พบว่า นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมในระดับดี

จากชมรมศิลปะ นักเรียนที่เป็นสมาชิกชมรม นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรม ร้อยละ 100 และสามารถแสดงความสามารถทางศิลปะได้เหมาะสมกับวัย

ชมรมดนตรี เนื่องจากมีข้อจำกัดทางอุปกรณ์ นักเรียนที่เข้าร่วมชมรม สามารถแสดงความสามารถด้านดนตรี ได้ร้อยละ 100 และได้มีส่วนช่วยเหลือกิจกรรมของโรงเรียน

ชมรมนาฏศิลป์ นักเรียนที่เป็นสมาชิกชมรม สามารถแสดงความสามารถด้านนาฏศิลป์ได้ร้อยละ 100

ชมรมกีฬา นักเรียนที่เป็นสมาชิกชมรมกีฬา มีทักษะ และสมรรถภาพทางร่างกายดี

ในมาตรฐานนี้ผู้ที่มีส่วนในการนำผลการประเมินมาใช้ในการพัฒนาปรับปรุง คือนักเรียนในการที่จะต้องให้ความสนใจในการเข้าร่วมกิจกรรมนอกเวลาให้มากขึ้น ฝ่ายบริหารจะต้องจัดครูหรือบุคลากรที่มีความถนัดในแต่ละกิจกรรม และครูผู้สอนก็ต้องเป็นผู้ให้ความรู้และนำนักเรียนไปทัศนศึกษาและจัดสอนกิจกรรมเสริมที่นักเรียนสนใจด้วย โดยมีแนวทางในการดำเนินงานดังนี้

แนวทางพัฒนาปรับปรุง

ในการจัดการเรียนการสอน โรงเรียน ได้คัดเลือกครูที่มีความรู้ความถนัด มาสอนวิชาดนตรีนาฏศิลป์ พลศึกษาและศิลปะ โดยจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรเกี่ยวกับดนตรี ให้ความรู้ และฝึกทักษะให้นักเรียนที่สนใจทุกวันตั้งแต่เวลา 15.30 – 16.30 น. และจัดสอนดนตรีไทยให้นักเรียนที่สนใจในวันอาทิตย์เวลา 8.30 – 10.30 น. ด้านกีฬา โรงเรียนจะให้นักเรียนฝึกทักษะด้านกีฬา เช่น ฟุตบอล เปตอง ทุกวัน เวลา 15.30 – 16.30 น. ด้านศิลปะ ชมรมศิลปะ จะฝึกทักษะให้นักเรียนทุกวัน เวลา 12.00 – 12.30 น. และนำนักเรียนทัศนศึกษา ศูนย์แสดงศิลปะ ตลอดจนจัดสอนเสริมให้นักเรียนที่สนใจ

มาตรฐานด้านที่เกี่ยวกับครู

1.ครูมีความสามารถในการจัดการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพและเน้นนักเรียน

เป็นสำคัญ

สัมฤทธิ์ผลของการดำเนินงาน

ในปีการศึกษา 2543 จากการสำรวจ และสังเกตพฤติกรรมการสอนของคณะครู และฝ่ายวิชาการ พบว่าครูมีการพัฒนาหลักสูตร แผนการสอน และกระบวนการเรียนการสอนที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญในระดับดี และจากการประเมินตนเองของครูเกี่ยวกับการพัฒนากระบวนการเรียนการสอนของตนเองที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญพบว่า ครูมีความคิดเห็นในระดับมาก

ในมาตรฐานนี้ผู้ที่มีส่วนในการนำผลการประเมินมาใช้ในการพัฒนาปรับปรุง คือ ครูผู้สอนที่จะต้องพัฒนาตนเองในด้านการจัดการเรียนการสอนให้ดียิ่งขึ้นและหาความรู้ใหม่ๆให้กับ ตัวเองอยู่เสมอ รวมถึงฝ่ายบริหารที่จะต้องจัดการอบรมเพื่อให้ความรู้แก่บุคลากรในโรงเรียน

แนวทางการพัฒนา ปรับปรุง ในปีการศึกษา 2544

คณะครูได้เข้ารับการอบรมตามโครงการ ยุทธศาสตร์การสอนแบบเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และการพัฒนาวิชาชีพทุกคน และจากการสรุปงานปลายปีการศึกษา 2543 คณะครูได้นำเสนองานพัฒนาตนเองเป็นรายบุคคล โดยเน้นจุดที่ต้องปรับปรุงเป็นรายบุคคล และจากการประชุมกลุ่มประสบการณ์ เพื่อส่งเสริมสนับสนุนให้การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูเป็นรายบุคคล ได้ผลดียิ่งขึ้น ทางโรงเรียนมีการพัฒนาครูด้วยวิธีการอบรมวิธีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ด้วยวิธีการนิเทศภายในหลายรูปแบบ และตามแผนปฏิบัติงานปีการศึกษา 2544

2.ครูมีคุณวุฒิ/ความรู้ ความสามารถ ตรงกับงานที่รับผิดชอบและมีครูเพียงพอ

สัมฤทธิ์ผลการดำเนินงาน

จากการดำเนินงานในระยะ 2 ปีการศึกษา พบว่ามีครูที่สอนไม่ตรงตามวิชาเอกที่จบ และมีประสบการณ์ในการสอนวิชาเหล่านั้นน้อยกว่า 5 ปี มีจำนวน 6 คน และได้รับการบรรจุเพิ่มขึ้น 2 คน โดยจัดสอนได้ตามวิชาเอกที่จบ คือ เอกอนุบาล และอังกฤษ แต่ทางโรงเรียนก็ยังมีคามจำเป็นที่ต้องจ้างครูเพิ่มขึ้นตามโครงการนักเรียนเรียนร่วม ซึ่งได้รับไม่ตรงตามความสามารถและความถนัดของการจัดการศึกษาพิเศษที่ทางโรงเรียนดำเนินการในปีการศึกษา 2543 เป็นต้นไป

ในมาตรฐานนี้ผู้ที่มีส่วนในการนำผลการประเมินมาใช้ในการพัฒนาปรับปรุง คือ ฝ่ายบริหารในการที่จะจัดการส่งเสริมความรู้ในสาขาต่างๆให้มากขึ้น ครูผู้สอนจะต้องพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องอีกทั้งผู้ปกครองที่มีส่วนในการจัดจ้างครูเพิ่มเติมให้กับทางโรงเรียนอีกด้วย โดยมีแนวทางพัฒนา ดังนี้

แนวทางการพัฒนา ปรับปรุง

โรงเรียนได้จัดส่งเสริมพัฒนาครูจากการประชุมอบรมนิเทศภายใน อย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง และเสนอขออัตรากำลังตามวิชาที่ทางโรงเรียนต้องการต่อ กองการเจ้าหน้าที่สำนักงานศึกษา กรุงเทพมหานคร เช่น วิชาเกษตร วิชาวิทยาศาสตร์ วิชาคอมพิวเตอร์

มาตรฐานที่เกี่ยวกับผู้บริหาร

1.ผู้บริหารมีคุณธรรม จริยธรรม เป็นแบบอย่างที่ดี

สัมฤทธิ์ผลการดำเนินงาน

จากการประเมินตนเองของผู้บริหาร และประเมินจากผู้ร่วมงานทุกคน มีความเห็นสอดคล้องเกี่ยวกับการมีคุณธรรม จริยธรรมของผู้บริหาร แยกเป็นรายบุคคล อยู่ในเกณฑ์ที่น่าพึงพอใจในการเป็นแบบอย่างที่ดีได้

ในมาตรฐานนี้ผู้ที่มีส่วนในการนำผลการประเมินมาใช้ในการพัฒนา ปรับปรุง คือ ผู้บริหารโรงเรียนทั้ง 4 คนที่จะต้องพัฒนาตนเองต่อไป

แนวทางการพัฒนา ปรับปรุง

ผู้บริหารรักษาระดับการปฏิบัติตนของตนเองให้ยั่งยืนต่อไป และพัฒนาตนเอง ให้ดียิ่งขึ้นด้วยตนเองตลอดไป

2.ผู้บริหารมีภาวะผู้นำและมีความสามารถในการบริหารจัดการ

สัมฤทธิ์ผลการดำเนินงาน

จากการประเมินของคณะครูทุกคนเกี่ยวกับความมีวิสัยทัศน์ของผู้บริหาร ความเป็นผู้นำ มีมนุษยสัมพันธ์ เป็นที่ยอมรับเป็นประชาธิปไตย คัดสินใจ โดยคำนึงถึงผลของการพัฒนา นักเรียน ครูและโรงเรียน จากผลการประเมินของการพัฒนานักเรียน ครูและโรงเรียนจากผลการประเมินของครูทุกคน โดยภาพรวมอยู่ในระดับดีเป็นที่น่าพึงพอใจ โดยมีข้อควรพัฒนายิ่งขึ้นในด้านการมีศิลปะใน การชักชวน โน้มน้าว กระตุ้นให้ผู้ร่วมงาน ปฏิบัติงานด้วยความยินดีและเต็มใจ

ในมาตรฐานนี้ผู้ที่มีส่วนในการนำผลการประเมินมาใช้ในการพัฒนาปรับปรุง คือ ผู้บริหารโรงเรียนในการบริหารจัดการภารกิจต่างๆในโรงเรียนให้อยู่ในระดับคงที่ พร้อมทั้งพัฒนาให้ดีขึ้นอีกด้วย

แนวทางการพัฒนาปรับปรุง

ผลการพัฒนาอยู่ในระดับดี โรงเรียนจะต้องรักษาระดับมาตรฐานกระบวนการทำงานให้คงสภาพ และเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารงานของผู้ช่วยผู้บริหารในด้านศิลปะการกระตุ้นให้ผู้ร่วมงานปฏิบัติด้วยความยินดี และเต็มใจยิ่งขึ้น ตลอดจนส่งเสริมให้ผู้ร่วมงานเป็นผู้นำในการพัฒนางานของโรงเรียนมีจำนวนเพิ่มมากขึ้นด้วยวิธีการสับเปลี่ยนกันเป็นผู้นำและผู้ตามทีละคนไปในอนาคต

3.มีการจัดองค์กร/โครงสร้างและการบริหารงานอย่างเป็นระบบครบวงจรให้บรรลุเป้าหมาย

การศึกษา

สัมฤทธิ์ผลการดำเนินงาน

จากผลการประเมินของผู้บริหารและครูทุกคน มีความเห็นว่าโรงเรียนมีการจัดองค์กร โครงสร้างการบริหารงานอยู่ในระดับดี แต่ให้เพิ่มแนวทางพัฒนาในด้านการนิเทศติดตามประเมินผล ระบบข้อมูลสารสนเทศให้ดียิ่งขึ้น

ในมาตรฐานนี้ผู้ที่มีส่วนในการนำผลการประเมินมาใช้ในการพัฒนาปรับปรุง คือ ฝ่ายบริหารที่จะต้องกระจายงาน และพัฒนาองค์กรให้มีคุณภาพต่อไป

แนวทางการพัฒนาปรับปรุง

โรงเรียนรักษาระดับการพัฒนาการจัดองค์กรให้ยั่งยืนต่อไปตามการแบ่งและมอบหมายงาน ด้วยความสมัครใจ การจัดทำข้อมูลสารสนเทศให้สอดคล้องกับงานทั้ง 6 งาน การจัดทำแผนปฏิบัติงานประจำปี การประชุมประจำเดือน และการประชุมกลุ่มย่อยในการปฏิบัติงาน โดยใช้กระบวนการนิเทศ ติดตาม กระบวนการบริหารคุณภาพ PDCA การพัฒนาทีมงาน การมีส่วนร่วมในการบริหาร ให้ถูกต้อง ชัดเจน รวดเร็วยิ่งขึ้น

4.ส่งเสริมความสัมพันธ์และความร่วมมือระหว่างโรงเรียนและชุมชนในการพัฒนา

การศึกษา

สัมฤทธิ์ผลการดำเนินงาน

โรงเรียนประเมินตนเองเกี่ยวกับการส่งเสริมความสัมพันธ์และความร่วมมือระหว่างโรงเรียนและชุมชน ในการปฏิบัติเป็นประจำสม่ำเสมอในระดับร้อยละ 44.90 แต่ผู้ปกครองคณะกรรมการมีความเห็นว่าปฏิบัติเป็นประจำ ร้อยละ 77.27 ทั้งนี้ทางโรงเรียนพิจารณาในประเด็นของการให้ชุมชนกำหนดหลักสูตร การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น และการให้ชุมชนประเมินคุณภาพการจัดการเรียนการสอนควรจะพัฒนาให้สม่ำเสมอยิ่งขึ้น

ในมาตรฐานนี้ผู้ที่มีส่วนในการนำผลการประเมินมาใช้ในการพัฒนาปรับปรุง คือ ทางโรงเรียนที่จะสร้างความสัมพันธ์กับผู้ปกครอง และชุมชนอย่างสม่ำเสมอรวมทั้งผู้ปกครองที่จะมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆของโรงเรียน และการแสดงความคิดเห็นให้แก่โรงเรียนด้วย

แนวทางการพัฒนาปรับปรุง

โรงเรียนมีแนวทางพัฒนาปรับปรุงในกระบวนการมีส่วนร่วมของคณะผู้ปกครอง ตามระดับชั้นเพิ่มขึ้น โดยมีคณะกรรมการผู้ปกครองสายชั้น ระดับชั้นละ 7 – 10 คน ประชุมภาคเรียนละ 1 – 2 ครั้ง เพื่อนำเสนองานในต้นปี การศึกษาและสรุปงานปลายภาคเรียน โรงเรียนยังคงดำเนินงาน พัฒนางานเป็นระยะทุกเดือนอย่างต่อเนื่อง ในด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น โรงเรียนนำนักเรียนเพื่อไปศึกษาท้องถิ่นของตนเองเพิ่มขึ้น การเยี่ยมบ้านนักเรียน การเชิญผู้นำชุมชนร่วมรณรงค์ป้องกันยาเสพติดในชุมชน และสำรวจชุมชนสัมพันธ์ให้ความรู้เรื่องยาเสพติดให้แก่นักเรียนอย่างต่อเนื่อง มีการจัดประชุมคณะกรรมการโรงเรียน คณะกรรมการที่ปรึกษา ภาคเรียนละ 1 – 2 ครั้ง เพื่อร่วมมือกันพัฒนาการศึกษาของโรงเรียน

5. จัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยเน้นนักเรียนเป็นสำคัญ

สัมฤทธิ์ผลการดำเนินงาน

จากการสอบถามความคิดเห็นของครูและแบบสำรวจรายการของนักเรียน เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมเดียวกัน ครูประเมินตนเองในการปฏิบัติเป็นประจำ ร้อยละ 75 ยกเว้นครูกลุ่มภาษาอังกฤษที่ประเมินตนเองในการปฏิบัติเป็นประจำร้อยละ 57.14 แต่สำหรับนักเรียนมีความคิดเห็นอยู่ในระดับดีร้อยละ 75 ถึงร้อยละ 94.44 โดยแยกตามกลุ่มประสบการณ์ โดยเฉพาะในเรื่องของการเปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วม การส่งเสริม คุณธรรม จริยธรรม สุนทรียภาพ ความเป็นประชาธิปไตย การทำงานกลุ่มการประเมินผล กิจกรรมที่สร้างความพึงพอใจ และ การมีสัมพันธภาพที่ดีระหว่างครูกับนักเรียน

ในมาตรฐานนี้ผู้ที่มีส่วนในการนำผลการประเมินมาใช้ในการพัฒนาปรับปรุง คือ ครูผู้สอนที่จะต้องจัดทำแผนการสอน และจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และฝ่ายบริหารในด้านของฝ่ายวิชาการ จะต้องสร้างความเข้าใจให้กับครูในเรื่องต่างๆรวมถึงการตรวจแผนการสอนและสังเกตการสอนของครูโดยมีแนวทางในการปฏิบัติ ดังนี้

แนวทางการพัฒนาปรับปรุง

โรงเรียนมีแนวทางการพัฒนาอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอโดยวิธีการประเมินตนเองเป็นรายบุคคล เพื่อกำหนดแนวทางการพัฒนาตนเองให้เพิ่มขึ้น และทางโรงเรียนใช้กระบวนการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียนเพิ่มขึ้น เช่นการสังเกตการสอน การประชุมสัมมนาการเขียนแผนการสอนที่เป็นเอกลักษณ์ของตนเองด้วยวิธีการที่หลากหลาย การบริการเอกสารเสริมความรู้ และวัสดุอุปกรณ์สิ่งอำนวยความสะดวกในการพัฒนางาน การวิเคราะห์ศักยภาพนักเรียน การจัดทำวิจัยในชั้นเรียน กิจกรรมเสริมประสบการณ์ตามแผนปฏิบัติการประจำปี และการประเมินผลการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเป็นระยะอย่างสม่ำเสมอ ตลอดปีการศึกษา จากการประชุมกลุ่มประสบการณ์จากการประชุมสายชั้น และจากการประชุมประจำเดือน

6. มีหลักสูตรที่เหมาะสมกับนักเรียนและท้องถิ่น มีสื่อการเรียนการสอนที่เอื้อต่อการเรียนรู้

สัมฤทธิ์ผลการดำเนินงาน

จากการสำรวจพบว่าการใช้หลักสูตร การปรับหลักสูตร การใช้สื่อการสอนที่เอื้อต่อการเรียนรู้ เหมาะสมกับนักเรียนอยู่ในระดับมาก

ในมาตรฐานนี้ผู้ที่มีส่วนในการนำผลการประเมินมาใช้ในการพัฒนาปรับปรุง คือ ครูผู้สอนในการที่จะพัฒนาการใช้และการวิเคราะห์หลักสูตร ผลิตสื่อการสอนให้เหมาะสมกับนักเรียน

แนวทางการพัฒนาปรับปรุง

โรงเรียนได้สำรวจพบว่าปัญหาด้านการแสวงหาความรู้ของนักเรียนอยู่ในระดับที่ต้องปรับปรุง ทางโรงเรียนจึงได้จัดทำหลักสูตรการใช้ห้องสมุดเพิ่มขึ้นเพื่อสอนให้นักเรียนชั้น ป.3 – ป.6 สัปดาห์ละ 50 นาที และได้มีแนวทางพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนพื้นฐานอาชีพด้านงานประดิษฐ์ งานอาชีพตัดผมเพิ่มขึ้น สำหรับกลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัยในระดับ ป.1 – 2 ได้แยกวิชาพลศึกษา ศิลปะ ดนตรี นาฏศิลป์ เพื่อพัฒนานักเรียนให้มีทักษะพื้นฐานทางการเรียนเฉพาะด้านเพิ่มขึ้น และกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ได้แยกวิทยาศาสตร์กับสังคมศึกษาตั้งแต่ระดับชั้น ป.2 – ป.6

โรงเรียนมีแนวทางการพัฒนาสื่อการสอนโดยการมีส่วนร่วมในการจัดทำของครูกับนักเรียนเพิ่มขึ้น เพื่อให้ให้นักเรียนได้มีกระบวนการคิด มีความสนใจในการเรียนเพิ่มขึ้น และมุ่งหมายให้ครูทำสื่อการสอนให้นักเรียนรู้จักการวางแผนรู้จักการแสวงหาความรู้ มีกระบวนการคิด และทักษะ การทำงาน จึงจัดทำใบงานปลายเปิดเพิ่มขึ้น เพื่อให้เกิดความหลากหลายจากความคิดของนักเรียน

จากผลการประเมินภายใน และแนวทางในการพัฒนาปรับปรุงในแต่ละมาตรฐาน จะเห็นได้ว่าทั้งผู้บริหาร ครู นักเรียน และผู้ปกครอง มีส่วนเกี่ยวข้องในการใช้ผลการประเมินภายในสถานศึกษาที่ได้ทั้งสิ้น โดยผู้บริหารจะต้องมีการพัฒนาทั้งตนเองและองค์กรให้ดียิ่งขึ้น มีการจัดหลักสูตรและบุคลากรที่เหมาะสม อีกทั้งจัดกิจกรรม จัดให้มีการอบรมให้บุคลากรอย่างทั่วถึง ครูผู้สอนจะต้องมีการพัฒนาหาความรู้ใหม่ๆให้ตนเองอยู่เสมอ รวมถึงการจัดกิจกรรมการสอนสอดแทรกทักษะต่างๆให้นักเรียนให้มากขึ้น จัดทำแผนการสอน วิเคราะห์หลักสูตร และผลิตสื่อการสอนให้เหมาะสมอีกด้วย ในด้านตัวนักเรียนจะต้องปรับปรุงในด้านผลงานของตนเอง มีการวางแผนการทำงาน ขยันและอดทน รวมถึงจะต้องให้ความสนใจในกิจกรรมต่างๆให้มากขึ้นอีกด้วย ผู้ปกครองนักเรียนก็จะต้องมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆของโรงเรียน และการแสดงความคิดเห็นต่างๆสะท้อนกลับมาให้ทางโรงเรียนด้วย

นอกจากผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการนำผลการประเมินภายในสถานศึกษามาใช้ในการพัฒนาปรับปรุงในแต่ละมาตรฐานแล้ว ในด้านของกระบวนการทำงานประเมินภายในสถานศึกษา ความรู้ความสามารถของผู้บริหาร และความคิดเห็น ทักษะของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องก็มีความสำคัญ และเป็นปัจจัยอีกส่วนหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับการนำผลการประเมินมาปรับใช้

การนำผลการประเมินที่ได้ไปปรับใช้ให้เกิดการพัฒนานั้นนับเป็นสิ่งท้าทายโรงเรียนปฏิบัติกันอยู่เสมอ ตามหลักการของกระบวนการบริหารคุณภาพ PDCA ที่ทางโรงเรียนใช้เป็นหลักในการปฏิบัติงานอยู่แล้ว ซึ่งเป็นกระบวนการที่มีการตรวจสอบและพัฒนาแก้ไขจุดบกพร่องในการทำงานตลอดทั้งกระบวนการ ดังนั้นกระบวนการทำงานจึงเป็นอีกส่วนหนึ่งที่เป็นปัจจัยในการบังคับให้ทางโรงเรียนต้องใช้ผลการประเมินที่ได้มาทำการพัฒนาและปรับปรุง

“ที่นี้ยึดหลัก PDCA เมื่อประเมินแล้วก็นำมาปรับปรุงแก้ไข ซึ่งเราก็ปรับปรุงแก้ไขในลักษณะให้ครูระดมสมองช่วยกันคิด แล้วก็ออกมาเป็นโครงการ”

ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ

ผู้บริหารก็เป็นอีกหนึ่งกำลังสำคัญในการนำผลการประเมินไปใช้ เนื่องจากผู้บริหารเป็นแกนหลักในการทำงาน ทั้งการบริหารงานในโรงเรียน และการทำงานประกันคุณภาพ เนื่องจากผู้อำนวยการโรงเรียนเป็นผู้ริเริ่มในการทำงานประกันคุณภาพ เริ่มตั้งแต่เข้าร่วมเป็นโรงเรียนนำร่องในโครงการของสำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ และเป็นแกนหลักในโรงเรียนในการที่จะทำความเข้าใจ และให้คำแนะนำในการทำงานต่างๆให้กับบุคลากรในโรงเรียนตั้งแต่ขั้นตอนเริ่มต้นจนถึงขั้นตอนสุดท้ายของการทำงาน นำจุดบกพร่องของการทำงานมาปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมกับกระบวนการทำงานในโรงเรียน อีกทั้งผู้บริหารเป็นผู้ที่แสวงหาความรู้ใหม่ๆเพื่อนำมาปรับใช้กับการทำงานในโรงเรียนอยู่เสมอ และเป็นผู้บริหารที่มีความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ความคิดเห็นให้กับผู้ร่วมงานได้รับรู้และร่วมกันแสดงความคิดเห็นได้เป็นอย่างดี รวมถึงเป็นผู้คอยสร้างขวัญและกำลังใจให้กับผู้ร่วมงานอยู่เสมอ การดำเนินงานประกันคุณภาพจึงดำเนินไปอย่างเป็นระบบ และผู้บริหารเป็นอีกหนึ่งกำลังสำคัญในการกระตุ้นและแนะนำให้ครูในโรงเรียน นำผลการประเมินที่ได้ไปปรับใช้จริง

“ผอ.จะเล่าให้ฟังว่าปีนี้เราประเมินมาตรฐาน ตัวบ่งชี้ไหนบ้าง มีตัวไหนที่เราต้องปรับ ไม่ผ่าน ที่ผ่านแล้วก็ไม่ใช่ว่าจะผ่านเลย ต้องทำให้ดีขึ้น ตัวไหนที่ยังไม่ได้ เราต้องมาแก้ปัญหากันใหม่ที่เราจะทำยังไง”

ครูประจำชั้น ป.5

“ผอ.มีส่วนมากเลย เพราะผอ.จะรู้ทุกอย่างที่จะมาแนะนำเรา ว่าให้เราทำยังไง”

ครูประจำชั้น ป.3

“ผอ.เป็นคนมีจิตวิทยา ถ้าไม่มีจิตวิทยาจะทำงานลำบาก เพราะครูแก่ๆมีเยอะ แบบพี่เงี้ย...หัวแข็ง”

ครู ป.1

อีกทั้งผู้บริหารยังเป็นผู้คอยตรวจสอบครูในโรงเรียนอย่างไม่เป็นทางการในเรื่องของการทำงาน ประนีประนอมและรับฟังความคิดเห็นของผู้ร่วมงานทุกคน

“ ถ้าเขามาถามแล้วปรีดาจะตอบยังไงล่ะ? (ครูปรีดาตอบให้ผอ. ฟัง) นี่แหละ...ต้องลองถามเอาแบบนี้ เป็นการตรวจสอบว่า ครูเขารู้เรื่องแล้วก็มี ความมั่นใจกันแค่ไหน”

ผู้อำนวยการโรงเรียน

ในกระบวนการทำงานประกันคุณภาพนั้นนับเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการทำงานในโรงเรียน แต่ด้วยภาระหน้าที่ในการสอนและหน้าที่พิเศษในโรงเรียน จึงทำให้บุคลากรในโรงเรียนมีความคิดเห็นแตกต่างกันในเรื่องการทำประเมินภายในโรงเรียน มีทั้งที่เห็นด้วยกับการทำงานประเมินภายใน เห็นคุณค่าและประโยชน์ของการทำประเมินภายในโรงเรียนว่ามีประโยชน์ในการที่จะนำมาใช้ในการพัฒนาโรงเรียน พัฒนาครูและนักเรียนด้วย ในขณะที่เดียวกันก็มีครูที่เห็นว่าการทำงานประเมินภายในมีประโยชน์ แต่ไม่ค่อยมีเวลาในการทำงานนี้ จึงอาจทำให้เกิดความคิดเห็นในทางลบกับการทำประเมินภายในโรงเรียนบ้างว่าเป็นการเพิ่มภาระให้กับครู ซึ่งทัศนคติของครูที่มีต่อการทำงานก็เป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่ส่งผลต่อผลงานที่ออกมา รวมถึงความตั้งใจที่จะพัฒนาผลที่ได้ให้ดีขึ้นอีกด้วย

“ คูชี่เนี่ย...เวลาก็ไม่ค่อยจะมี ใครจะมาตรวจพี่ไม่สนใจหรอก ไม่กลัวหรอกเพราะจะบอกเขาว่า ก็ลองมาเป็นชั้นบ้างสิจะรู้ว่ามันเป็นยังไง”

ครูประจำชั้น ป.1

“ งานมฐ.ก็ยังไม่เสร็จเลยเนี่ย...จะต้องส่งแล้วด้วยงานเยอะไปหมด”

ครูพิเศษ

“ทำจริงๆแล้วมันมีประโยชน์ บางที่เราได้อะไรนอกเหนือจากที่เราต้องการอีก ได้มากกว่าที่คิด เราก็จะได้สานต่อตรงนั้นไปอีก”

ครูพิเศษ ป.4

“คิดว่ามีประโยชน์นะ อย่างน้อยเป็นการกระตุ้นให้ผู้สอนสนใจ แล้วก็ให้ความสำคัญต่อผู้เรียนในรอบๆตัวนักเรียนมากยิ่งขึ้น ไม่เฉพาะในชั่วโมงที่สอน นั่นคือให้ความสนใจแล้วว่านอกเหนือจากวิชาการที่สอนแล้วเนี่ย ส่วนประกอบของตัวนักเรียน 1 คนแล้วเนี่ยจะมีส่วนอื่นๆประกอบด้วย”

ครูพิเศษ ป.1

นอกจากนี้การเห็นความสำคัญของผลการประเมินที่ได้เพื่อนำมาใช้ในการพัฒนานักเรียนให้ถึงเกณฑ์ตามที่โรงเรียนกำหนดในมาตรฐานที่ยังไม่ถึงเกณฑ์ และพัฒนานักเรียนในมาตรฐานที่อยู่ในเกณฑ์ระดับดีแล้วให้มีมาตรฐานที่สูงขึ้น และความต้องการพัฒนาตัวเองของครูให้มีศักยภาพสูงเป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อการนำผลการประเมินที่ได้มาใช้ให้เกิดการพัฒนาซึ่งครูส่วนใหญ่จะเห็นความสำคัญของผลการประเมินที่ได้เพื่อนำมาใช้พัฒนาให้เกิดประโยชน์จริง

“เราอยากจะเมคข้อมูลเหมือนกันนะ แต่พอมาคิดถ้าเมคไปก็ไม่ได้ผลที่เป็นจริง แล้วเราจะประเมินผลไปทำอะไรละก็เลยไม่เมคมานั่งทำจริงๆ”

ครูประจำชั้น ป.5

“ทำไปแล้วทำไปทำไมละ ก็ทำไม่ดูนะ ทำไปทำไม ทำแล้วก็ส่งไปตามระเบียบทำไปทำไม ทำแล้วก็ต้องเอามาดู ก็เราอยากรู้เรื่องอะไร เราประเมินไปแล้ว เราก็ต้องเอาผลมันมาดู”

ครูสอนวิชาเกษตร

“อยากแก้ไขเด็ก อยากพัฒนาเด็กให้มันดีขึ้น”

ครูภาษาอังกฤษ

“ถ้าเราทำไม่ได้ หรือทำไม่ดี เหมือนกับว่าเราต้องทำให้ดีขึ้นไง ในเมื่อข้อมูลมันตกแล้ว เราเข้าสู่เกณฑ์การประเมินแล้ว เราก็ต้องทำ ให้ได้ ให้พ้นเกณฑ์การประเมินให้ได้”

ครูประจำชั้น ป.3

นอกจากนี้ความศรัทธาในความสามารถของผู้บริหารทั้งในการทำงานและความรู้ความสามารถ การถ่ายทอดความรู้และความคิดเห็นของบุคลากรในโรงเรียนยังมีส่วนสำคัญยิ่งในการทำงาน ซึ่งบุคลากรใน โรงเรียนต่างมีความศรัทธาในตัวผู้บริหารทั้งสิ้น จึงทำให้การทำงานเป็นไปตามระบบที่วางไว้

“ ความศรัทธาในตัวผู้บริหาร โดยเฉพาะผอ. ผอ.เป็นคนหนึ่ง ไม่ว่า แต่ผอ.ทำเอง แล้วยังชี้แจงให้ฟัง”

ครูประจำชั้น ป.1

“เมื่อเช้านี้ ผอ. พูดว่าอยากจะลงลึกไปในรายละเอียด เช่นเด็กที่มี คุณธรรม จริยธรรม ที่บอกว่าเด็กมีการเปลี่ยนแปลง พฤติกรรม ถามว่าครูใช้อะไรเป็นตัวเปลี่ยนแปลง ครูมีวิธีใด ครูมีเครื่องมืออะไรในการที่จะเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมนั้น ตอนนี้ผอ.กำลังจะให้ทำลึกลงไปในกรณีที่มีการประเมิน ภายนอกเค้าจะมาดูตรงจุดนี้ เนี่ยคือดี...เฟิงจะได้มาสดๆ เมื่อเช้านี้เอง”

ครู ป.4

“ เราโชคดีที่ได้ผู้บริหารอยู่ตรงนี้ เรื่องนี้พอดี ผอ.มีอิทธิพลมาก ยังคิดว่าถ้าผอ.ไปปีนี้ สัมพันธ์”

ครู ป.3

ความร่วมมือของผู้ปกครองในการให้ข้อมูลเป็นอีกส่วนหนึ่งที่มีผลกระทบต่อผลการประเมินที่ออกมา เนื่องจากผู้ปกครองเป็นแหล่งที่จะให้ข้อมูลที่สำคัญเป็นอย่างยิ่งอีกแหล่งหนึ่ง หากผู้ปกครองไม่ให้ความร่วมมือ ผลการประเมินที่ออกมาก็จะ得不ตรงกับสภาพความเป็นจริง แต่ทั้งนี้ทั้งนั้นทางโรงเรียนได้มีการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนและมีการติดต่อกับผู้ปกครองอย่างสม่ำเสมอทั้งการส่งสารสัมพันธ์กันยาว ซึ่งจะส่งถึงผู้ปกครองนักเรียนทุกเดือน ทางโรงเรียนจะให้ผู้ปกครองให้ข้อมูลในด้านต่างๆตอบกลับมายังโรงเรียนเพื่อนำข้อเสนอแนะต่างๆที่ได้มาปรับใช้เพื่อความพึงพอใจของผู้ปกครองในการทำงานของโรงเรียน และให้ผู้ปกครองมีส่วนในการให้ข้อมูลเกี่ยวกับตัวนักเรียนที่ใช้ในการประเมินภายในโรงเรียนเช่น พฤติกรรมของนักเรียนขณะอยู่บ้าน ซึ่งครูไม่สามารถเป็นผู้ให้ข้อมูลได้ และพบว่าผู้ปกครองส่วนใหญ่ให้ความร่วมมือกับทางโรงเรียนเป็นอย่างดี เนื่องจากผู้ปกครองจะได้ทราบความเคลื่อนไหวของโรงเรียนในด้านต่างๆ ตลอดเวลา ทั้งจากสารสัมพันธ์กันยาวและอีกทั้งได้หันกลับไปสำรวจบุตรหลานของตนเองจากการให้ข้อมูลในการตอบแบบสอบถามที่ใช้ในการประเมินภายในโรงเรียนอีกด้วย ดังนั้นผู้ปกครองเป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่ทางโรงเรียนจะต้องให้ความสำคัญและนำความคิดเห็นต่างๆมาปรับใช้ เนื่องจากผู้ปกครองมีส่วนรับรู้ ความเคลื่อนไหวของทางโรงเรียนตลอดภาคการศึกษา

“ ชอบทำแบบสอบถาม เพราะจะได้รู้ว่าทางโรงเรียนให้ความรู้ความเอาใจใส่ดูแลลูกหลาน พร้อมทั้งข่าวสารหลายเรื่อง”

ผู้ปกครองนักเรียนชั้น ป.2

“ ชอบ เพราะได้รู้ความต้องการของครูและรู้พฤติกรรมของนักเรียน เป็นการช่วยกันทั้งสองฝ่าย”

ผู้ปกครองนักเรียนชั้น ป.5

ศึกษานิเทศก์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

“ ผู้ปกครองเค้าจะแสดงความคิดเห็นกลับมาให้เรา แต่ก่อนไม่มี
 หรอก นานๆถึงจะมีซักฉบับนึง พักไหนบ้างขึ้นมาทำไปที
 นึง แต่ตอนนี้ต้องส่งข่าวถึงผู้ปกครองทุกเดือน หรือสองเดือน
 ะไรเนี่ย...ผู้ปกครองเค้าก็จะตอบกลับมา เราก็ต้องเก็บใบตอบ
 รับนั้นไว้เป็นหลักฐาน เมื่อก่อนไม่มี”

ครูประจำชั้น ป.1

“ ข้อมูลที่เราได้จากผู้ปกครอง เราก็จะเอามาดูว่าเราจะต้องพัฒนา
 ยังไงบ้าง”

ครู สปข.

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการใช้ผลการประเมินภายในสถานศึกษาของโรงเรียนคันทนา ยาว มีหลายปัจจัย
 ด้วยกัน ทั้งปัจจัยในด้านของผู้เกี่ยวข้องที่จะนำผลการประเมินในมาตรฐานต่างๆมาปรับใช้ และปัจจัยที่
 เกี่ยวข้อง ทั้งครูผู้สอน นักเรียน ผู้บริหาร โรงเรียน และผู้ปกครอง รวมถึงผลการประเมินที่ได้ ทักษะ
 ความศรัทธาของครู และความเป็นผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนที่มีความสามารถในการบริหารจัดการ
 และเป็นศูนย์รวมของบุคลากรในโรงเรียน

สถาบันวิทยบริการ
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

อุปสรรคในการใช้ผลการประเมินภายในโรงเรียน

ในการนำผลการประเมินที่ได้มาปรับใช้นั้นนับเป็นอีกกระบวนการหนึ่งที่มีความสำคัญและจำเป็นในกระบวนการประกันคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนคันทนาชาวเองก็มีกระบวนการปรับใช้ผลการประเมินที่ได้เช่นกัน แต่ในการทำงานส่วนนี้ย่อมมีอุปสรรคบ้างทั้งนี้ขึ้นอยู่กับหลายประการด้วยกัน

การทำงานในส่วนของการสอนของครูผู้สอนในโรงเรียนมีชั่วโมงมากขึ้นทำให้ครูมีเวลาใกล้ชิดกับนักเรียนน้อยลง เนื่องจากต้องเตรียมตัวทำการสอนในแต่ละชั่วโมง ต้องผลิตสื่อการสอนผลิตใบงาน

จำนวนนักเรียนในห้องเรียนมีจำนวนมากจึงทำให้ครูดูแลนักเรียนได้ไม่ทั่วถึงเท่าที่ควร และกิจกรรมเสริมต่างๆที่ทางโรงเรียนจัดขึ้นทำให้การเรียนการสอนของครูต้องมีความเร่งรีบ อีกทั้งต้องสอนเนื้อหาจำนวนมากกว่าปกติในแต่ละชั่วโมงเนื่องจากบางชั่วโมงต้องเสียไปกับการทำกิจกรรมจึงทำให้การปรับใช้ผลการประเมินภายในโรงเรียนที่ได้ออกมาซึ่งทำได้ไม่เต็มที่

“ บางอย่างอยากทำแต่ยังทำไม่ได้ ที่นี้มันต้องรับแรงอะไรหลายๆด้านมาด้วยจะดีกว่านี้ อย่างตอนนี้ครูเราสอนเด็กจำนวนเยอะ ครูสอน ชั่วโมงเยอะขึ้นอะไรอย่างนี้ ตรงนี้ก็มีส่วนหนึ่งตรงที่ว่า มีความตั้งใจอยากจะทำให้ดีกว่านี้ แต่มันมาบั่นทอนอะไร...กับกิจกรรม เออ! กิจกรรม มีผลเหมือนกัน เราทำให้ไปตามเกณฑ์ที่ตั้งก็ไม่ได้ตามเกณฑ์”

ครู ป.3

“ แค่เวลาจะสอนเราก็ไม่พอกันอยู่แล้ว คือพูดง่ายๆ เราพยายามตะเกียกตะกายสอนให้เด็กได้เท่าที่ควร ไหนจะต้องผลิตสื่อ ผลิตใบงานอีกล่ะ”

ครูคณิตศาสตร์

ความร่วมมือในการที่จะพัฒนาตนเองของนักเรียน ก็เป็นส่วนหนึ่งที่จะทำให้ครูผู้สอนมีกำลังใจในการที่จะพัฒนา หากครูตั้งใจที่จะทำและนักเรียนให้ความร่วมมือ เห็นความสำคัญในสิ่งที่ครูพยายามทำ จะทำให้ผลที่ออกมามีการพัฒนาในอยู่เกณฑ์ที่ดีขึ้น แต่นักเรียนส่วนใหญ่ไม่ค่อยให้ความร่วมมือในการที่จะพัฒนาตนเอง ทำให้ครูผู้สอนหมดกำลังใจในการที่จะพัฒนาต่อไป

“ตอนแรกๆ เทอมที่ผ่านมา มีไฟมากเลยอยากจะแก้ปัญหาเด็กกลุ่มนี้ พวกเด็กก้าวร้าว ป.6 แต่ทำไม่สำเร็จ เนื่องจากทำไปแล้วเด็กไม่ให้ความร่วมมือ เทอมนี้ไม่เอากลุ่มนั้นแล้ว”

ครูไหมไฟแรง

“โอเค คณิตศาสตร์สื่อไม่ต้องมากมาย ไหนใบงานจะต้องให้เด็กคิด แต่มีส่วนนิดหน่อยที่เด็กคิด อีกหลายส่วนเด็กไม่คิด”

ครูคณิตศาสตร์

ความพึงพอใจในผลการประเมินที่ได้ออกมาก็มีส่วนในการนำผลที่ได้ไปปรับใช้เช่นเดียวกัน หากผลที่ได้ออกมาไม่เป็นที่พอใจอาจทำให้ครูผู้สอนหลายคนหมดกำลังใจที่จะพัฒนาต่อไป

“ชอบทำ มฐ. แต่ผลออกมาแล้วไม่ชอบ ชอบทำเพราะจะได้รู้ว่าเด็กคนนี้นั้นพูดไม่ได้นะ (พูดภาษาอังกฤษ) เขียนไม่ได้นะ พยายามจะจีเด็ก ผลออกมาแล้วมันไม่ชอบ พอมันไม่ดีก็ไม่อยากทำ แต่ก็ชอบที่จะทำ”

ครูภาษาอังกฤษ

“เห็นผลแล้วมันเป็นสิ่งที่ไม่น่าประทับใจ ทำมาแทบตายได้แค่นี้เอง เหนื่อยเลย เหนื่อยมาก”

ครูพิเศษ

อุปสรรคในการใช้ผลการประเมินภายในสถานศึกษาส่วนมากเป็นสิ่งที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการประเมินนั่นเอง ทั้งตัวครูผู้สอนที่มีภาระหน้าที่มากมาย นักเรียนที่ไม่เข้าใจถึงความสำคัญของการพัฒนา และผลที่ได้จากการประเมินที่ไม่น่าพึงพอใจเท่าที่ควร หากได้มีการปรับเปลี่ยนและทำความเข้าใจในเรื่องของความต้องการของครูผู้สอนในเรื่องการเรียนการสอนและกิจกรรมในโรงเรียน และในเรื่องของการพัฒนาตัวเองของนักเรียน ผลการประเมินที่ออกมาจะมีมาตรฐานที่ดีขึ้น และครูจะมีกำลังใจในการนำผลการประเมินที่ได้มาพัฒนาและปรับปรุงมากยิ่งขึ้น

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายและข้อเสนอแนะ

การศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการใช้ผลการประเมินภายในสถานศึกษา ของโรงเรียนนำร่องของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ที่ประสบความสำเร็จในการทำประเมินภายในสถานศึกษามีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยด้านผู้บริหาร ด้านผู้ประเมิน และด้านการดำเนินการประเมินที่ส่งผลต่อการใช้ผลการประเมินภายใน และอุปสรรคในการใช้ผลการประเมินภายในสถานศึกษาของโรงเรียนนำร่อง ซึ่งผู้วิจัยได้รับคำแนะนำจากหัวหน้าโครงการในการเลือกโรงเรียนที่ใช้เป็นสนามในการศึกษา คือ โรงเรียนคันทนาขาว (ธารินเจริญสงเคราะห์) สำนักงานเขตคันทนาขาว กรุงเทพมหานคร โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ เก็บข้อมูลในสนาม เป็นระยะเวลา 6 เดือน คือตั้งแต่เดือนธันวาคม พ.ศ.2543 ถึงเดือนพฤษภาคม พ.ศ.2544 และใช้วิธีเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสังเกตแบบมีส่วนร่วม การสัมภาษณ์อย่างเป็นทางการ การสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการ และการวิเคราะห์เอกสาร วิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการวิเคราะห์แบบอุปนัย การจำแนกชนิดข้อมูล

สรุปผลการวิจัย

ในการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการใช้ผลการประเมินภายในสถานศึกษาของโรงเรียนนำร่องของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ที่ประสบความสำเร็จในการทำประเมินภายในสถานศึกษานั้น เพื่อให้ให้เห็นภาพรวมที่ชัดเจนของกระบวนการประเมินภายในสถานศึกษา ผลการประเมินภายในสถานศึกษาไปจนถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อการใช้ผลการประเมินภายในสถานศึกษา ผู้วิจัยได้นำเสนอเป็นลำดับขั้นตอน มีรายละเอียดดังนี้

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

กระบวนการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนคันทนาขาว (ชารินเจริญสงเคราะห์) ที่ผู้วิจัยใช้เป็นสนามศึกษานั้น ได้แบ่งมาตรฐานที่ใช้ในการประเมินออกเป็น 3 ด้าน เช่นเดียวกับ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ และสำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานครซึ่งทางโรงเรียนใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงาน คือ ด้านผู้เรียน 7 มาตรฐาน 25 ตัวบ่งชี้ ด้านปัจจัย 6 มาตรฐาน 17 ตัวบ่งชี้ และด้านกระบวนการ 3 มาตรฐาน 22 ตัวบ่งชี้ รวมทั้งหมด 16 มาตรฐาน 64 ตัวบ่งชี้ โดยทางโรงเรียนได้ทำงานประกันคุณภาพโดยยึดหลักวงจรบริหารคุณภาพ PDCA ซึ่งทางโรงเรียนได้มีการดำเนินงานที่เป็นลำดับขั้นตอน คือ การเตรียมความพร้อม การสร้างความเข้าใจกับบุคลากรในโรงเรียน กำหนดวัตถุประสงค์ของการประเมินมาตรฐานและตัวบ่งชี้ที่ใช้ กำหนดเกณฑ์การประเมิน กำหนดกรอบ/วิธีการประเมิน และทำการเก็บรวบรวมข้อมูล หลังจากนั้นนำข้อมูลที่ได้มาทำการวิเคราะห์ พัฒนาและปรับปรุง และสุดท้ายคือการรายงานผลของการทำงานทั้งหมด

ผลการประเมินภายในสถานศึกษาของโรงเรียนคันทนาขาว (ชารินเจริญสงเคราะห์) ในปีการศึกษา 2543 แยกเป็นมาตรฐานด้านปัจจัย มาตรฐานด้านกระบวนการ และมาตรฐานด้านผู้เรียน พบว่า มีทั้งผลการประเมินในมาตรฐานที่เป็นที่น่าพอใจ และผลการประเมินที่ไม่น่าพอใจ ดังนี้

มาตรฐานด้านปัจจัย พบว่า นักเรียนมีความพร้อมทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม สติปัญญาที่จะเรียนรู้ ผู้บริหารมีคุณธรรม จริยธรรม เป็นแบบอย่างที่ดี มีภาวะผู้นำและมีความสามารถในการบริหารจัดการ ครูมีความสามารถในการจัดการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ มีคุณวุฒิ ความรู้ความสามารถตรงกับงานที่รับผิดชอบและเพียงพอ และโรงเรียนมีหลักสูตรที่เหมาะสมกับนักเรียนและท้องถิ่นมีสื่อการเรียนการสอนที่เอื้อต่อการเรียนรู้ จากการดำเนินการในด้านปัจจัยโดยภาพรวมเป็นไปตามมาตรฐานที่ทางโรงเรียนกำหนดขึ้น แต่ยังมีมาตรฐานที่ยังต้องพัฒนาปรับปรุงอย่างต่อเนื่องบ้าง

มาตรฐานด้านกระบวนการ ซึ่งทางโรงเรียนได้ดำเนินงานตามกระบวนการคุณภาพ PDCA ในด้านคุณภาพการสอนของครู และกระบวนการของผู้บริหารและครูในการส่งเสริมความสัมพันธ์และความร่วมมือระหว่างโรงเรียนและชุมชนในการพัฒนาการศึกษา พบว่า ผลการประเมินโดยผู้ที่เกี่ยวข้องในการปฏิบัติงานได้แก่ ผู้บริหาร ครู นักเรียน และผู้ปกครอง โรงเรียนประสบผลตามเกณฑ์ที่กำหนด และมีในส่วนที่กำลังพัฒนาอย่างต่อเนื่องด้วย

มาตรฐานด้านผู้เรียน ที่เกี่ยวกับการมีคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมที่พึงประสงค์ การมีความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ คิดไตร่ตรอง และมีวิสัยทัศน์ การมีความรู้ และทักษะที่จำเป็นในการเรียนรู้ตามหลักสูตร การมีทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง รักการเรียนรู้ และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง การมีทักษะในการทำงาน รักการทำงาน สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่น มีเจตคติที่ดีต่ออาชีพสุจริต มีสุขนิสัย สุขภาพกาย สุขภาพจิตที่ดี ตลอดทั้งการมีสุนทรียภาพ และลักษณะนิสัยด้านศิลปะ ดนตรี นาฏศิลป์ และกีฬานั้น พบว่า คุณภาพของนักเรียนในภาพรวมมีทั้งอยู่ในระดับปานกลาง ระดับดี และต้องปรับปรุง

จากผลการประเมินภายในสถานศึกษาของโรงเรียนคันทนาขาว (ชารินเจริญสงเคราะห์) พบว่า มีทั้งมาตรฐานที่ถึงเกณฑ์ที่ทางโรงเรียนกำหนด และมาตรฐานที่ยังต้องมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องให้เป็นที่น่าพึงพอใจมากขึ้นเป็นลำดับ การนำผลการประเมินที่ได้มาปรับใช้ให้เกิดประโยชน์และได้ผลจริง จึงมีปัจจัยที่เกี่ยวข้องหลายประการด้วยกัน ได้แก่ ผู้บริหาร ครู นักเรียน และผู้ปกครอง ต่างมีส่วนเกี่ยวข้องในการใช้ผลการประเมินภายในสถานศึกษาที่ได้ทั้งสิ้น มีรายละเอียดดังนี้

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปัจจัยด้านผู้บริหาร

ผู้บริหารจะต้องมีการพัฒนาตนเองและองค์กรให้ดียิ่งขึ้น มีการจัดหลักสูตรและบุคลากรให้เหมาะสมและเพียงพอ อีกทั้งจัดกิจกรรม ให้มีการอบรมให้บุคลากรอย่างทั่วถึง รวมถึง ความรู้ความสามารถของผู้บริหาร ประสบการณ์ในการทำงาน และการเป็นผู้นำของผู้บริหารโรงเรียน เนื่องจากผู้บริหารโรงเรียนเป็นแกนหลักในการทำงานประกันคุณภาพ และการนำผลการประเมินที่ได้ไปปรับใช้ เริ่มตั้งแต่การเข้าร่วมเป็นโรงเรียนนำร่องของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ จนกระทั่งโรงเรียนประสบความสำเร็จในการทำงานประกันคุณภาพ ผู้บริหารเป็นทั้งผู้ให้ความรู้ ผู้ให้คำปรึกษาแนะนำสิ่งต่างๆแก่ครูในโรงเรียน อีกทั้งเป็นผู้บริหารที่มีจิตวิทยาในการทำงานร่วมกับผู้อื่นทำให้ครูในโรงเรียนมีความศรัทธาในตัวผู้บริหาร และทำงานกันอย่างเต็มความสามารถ และทำงานตามแผนงานที่ตั้งไว้ รวมถึงการใช้ผลการประเมินภายในสถานศึกษาที่ได้จากกระบวนการทำงานประกันคุณภาพของโรงเรียนด้วย

ปัจจัยด้านผู้ประเมิน

ผู้ประเมินที่กล่าวถึงในการทำงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษานั้น หมายถึงครูในโรงเรียนนั่นเอง ในด้านครูผู้สอนจะต้องมีการพัฒนาหาความรู้ใหม่ๆให้ตนเองอยู่เสมอ รวมถึงการจัดกิจกรรมการสอนสอดแทรกทักษะต่างๆให้นักเรียนให้มากขึ้น มีการจัดทำแผนการสอน วิเคราะห์หลักสูตร และผลิตสื่อการสอนให้เหมาะสม รวมถึงทัศนคติ การเห็นความสำคัญ และคุณค่าของการทำงานประกันคุณภาพ และการเห็นความสำคัญของผลการประเมินของครูในโรงเรียนเป็นอีกหนึ่งปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้ผลการประเมินภายในสถานศึกษา หากครูมีทัศนคติที่ไม่ดี ไม่เห็นคุณค่าและความสำคัญของการประกันคุณภาพ และผลการประเมินที่ได้ ถึงแม้ผลการประเมินจะออกมาอย่างไรก็ไม่มีความสำคัญและจำเป็นในการที่จะนำมาพัฒนาปรับปรุงให้เกิดประโยชน์ เช่นเดียวกันทั้งนี้เพราะความต้องการที่จะพัฒนานักเรียนของตนให้มีพัฒนาการที่ดีขึ้นตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ และมีเกณฑ์ที่สูงขึ้นเป็นลำดับนั้นก็เป็นที่จำเป็นที่จะต้องมิในตัวครูทุกคน เพื่อที่จะนำผลการประเมินที่ได้มาพัฒนาปรับปรุงนักเรียนของตนเองให้มีมาตรฐานในเกณฑ์ที่น่าพึงพอใจต่อไป

ปัจจัยด้านกระบวนการ

ทางโรงเรียนคันทนาวิทยาคือหลักของวงจรบริหารคุณภาพ PDCA ซึ่งเป็นกระบวนการที่มีการนำผลการดำเนินงานมาพัฒนาปรับปรุงตลอดทั้งกระบวนการ และทางโรงเรียนใช้วงจรบริหารคุณภาพนี้เป็นหลักในการดำเนินงานด้วย ดังนั้นการนำผลการประเมินภายในสถานศึกษาที่ได้มาปรับใช้ จึงเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการทำงานประกันคุณภาพอยู่แล้ว ทั้งนี้เพราะการทำงานตามวงจรคุณภาพ PDCA เป็นกระบวนการทำงานที่เป็นระบบ จึงทำให้ทางโรงเรียนต้องปฏิบัติงานตามเวลาที่กำหนดและตามแผนงานที่วางไว้

ปัจจัยอื่นที่เกี่ยวข้อง

ความร่วมมือและการร่วมกิจกรรมต่างๆกับทางโรงเรียน ของผู้ปกครองก็มีความสำคัญเช่นกัน รวมถึงการแสดงความคิดเห็นต่างๆสะท้อนกลับมาให้ทางโรงเรียนด้วย เนื่องจากผู้ปกครองมักจะมีการติดตาม และรับรู้ถึงความเคลื่อนไหวในการทำงานต่างๆของทางโรงเรียน ทำให้ทางโรงเรียนต้องมีการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องอยู่เสมอ ผลการประเมินที่ได้นั้นผู้ปกครองเป็นส่วนหนึ่งในการทำงานประกันคุณภาพของทางโรงเรียน ทางโรงเรียนควรจะต้องแจ้งผลการประเมินที่ได้ให้ผู้ปกครองรับรู้ และนำผลที่ได้มาทำการพัฒนาให้ผู้ปกครองเห็นจริงอีกด้วย รวมถึงตัวนักเรียนก็ต้องปรับปรุงในด้านผลงานของตนเอง มีการวางแผนการทำงาน ชยันและอดทน และจะต้องให้ความสนใจในกิจกรรมต่างๆให้มากขึ้น

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 2 ตารางแสดงปัจจัยที่ส่งผลต่อการใช้ผลการประเมินภายในสถานศึกษาของโรงเรียนคันทนา

ผู้ใช้ผลการประเมิน	การใช้ผลการประเมิน	ปัจจัยที่ส่งผลต่อการใช้ผลการประเมิน
ผู้บริหาร	<ol style="list-style-type: none"> พัฒนาตนเองและองค์กร จัดหลักสูตรและบุคลากรให้เหมาะสม จัดกิจกรรมและการอบรมให้บุคลากร 	<ol style="list-style-type: none"> ผลการประเมินที่ได้ ความรู้ความสามารถ ความสามารถในการถ่ายทอด ความเป็นผู้นำที่ดี มีความประนีประนอมและให้กำลังใจผู้ร่วมงาน มีจิตวิทยาในการทำงานร่วมกับผู้อื่น
ครู	<ol style="list-style-type: none"> พัฒนาหาความรู้ให้ตนเอง จัดกิจกรรมสอดแทรกทักษะให้นักเรียน ทำแผนการสอนและวิเคราะห์หลักสูตร ผลิตสื่อการสอนให้เหมาะสม 	<ol style="list-style-type: none"> ความศรัทธาในตัวผู้บริหาร เห็นประโยชน์และคุณค่าของงานประกันคุณภาพ การเห็นความสำคัญของผลการประเมินที่ได้ ความต้องการพัฒนาตนเองและนักเรียน
ผู้ปกครอง	<ol style="list-style-type: none"> ร่วมกิจกรรมต่างๆของโรงเรียน แสดงความคิดเห็นสะท้อนกลับมายังโรงเรียน 	<ol style="list-style-type: none"> ความร่วมมือในกิจกรรมและงานประกันคุณภาพของโรงเรียน
นักเรียน	<ol style="list-style-type: none"> ปรับปรุงผลงานของตนเอง วางแผนการทำงาน ชยันและอดทน ให้ความสนใจในกิจกรรมต่างๆมากขึ้น 	<ol style="list-style-type: none"> ผลการประเมินที่ได้

ในด้านของอุปสรรคในการใช้ผลการประเมินภายในสถานศึกษาของทางโรงเรียน พบว่า ยังมีอุปสรรคอีกหลายประการ คือ การทำงานในส่วนของการเรียนการสอนมีมาก ครูไม่มีเวลาในการใกล้ชิดกับนักเรียนมากนัก การปรับใช้ผลการประเมินที่ได้จึงยังทำได้ไม่เต็มที่ หากครูผู้สอนมีเวลาได้ใกล้ชิดกับนักเรียนมากขึ้นจะทำให้ครูสามารถพัฒนาปรับปรุงนักเรียนของตนให้มีมาตรฐานที่สูงขึ้นได้ อีกทั้งตัวนักเรียนเองก็จะให้ความร่วมมือในการพัฒนาตนเองก็เป็นอุปสรรคเช่นกัน เนื่องจากนักเรียนยังไม่เห็นถึงความสำคัญจึงไม่ให้ความร่วมมือเท่าที่ควร ดังนั้นหากนักเรียนเห็นความสำคัญและให้ความร่วมมือในการพัฒนาตนเองจะทำให้การใช้ผลการประเมินมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น และผลการประเมินที่ออกมาไม่เป็นที่น่าพอใจ ก็เป็นอุปสรรคหนึ่งในการนำผลนั้นมาปรับใช้ เนื่องจากครูหมดกำลังใจในการพัฒนาต่อไป หากผลการประเมินภายในสถานศึกษาของโรงเรียนในมาตรฐานต่างๆมีเกณฑ์ที่น่าพึงพอใจมากขึ้น ครูจะมีกำลังใจในการนำผลการประเมินที่ได้มาปรับใช้มากยิ่งขึ้นด้วย

อภิปรายผลการวิจัย

การดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ มีหลักการสำคัญคือ สถานศึกษาจะต้องร่วมกันพัฒนาปรับปรุงคุณภาพให้เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษา และการประกันคุณภาพการศึกษาเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารจัดการและการทำงานของบุคลากรทุกคนในสถานศึกษา อีกทั้งการประกันคุณภาพเป็นหน้าที่ของบุคลากรทุกคนในสถานศึกษา โดยมีแนวคิดตามหลักของวงจรบริหารคุณภาพ PDCA และการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนคันทนาขาว (ชารินทร์เจริญสงเคราะห์) ก็ยึดหลักการดำเนินงานตามวงจรบริหารคุณภาพ PDCA เช่นเดียวกัน คือ มีการวางแผนการทำงาน ปฏิบัติตามแผน มีการตรวจสอบตลอดการทำงาน และนำจุดบกพร่องมาทำการปรับปรุงพัฒนา เพื่อให้มองเห็นภาพรวมของกระบวนการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ผลการประเมิน การใช้ผลการประเมิน และอุปสรรคในการใช้ผลการประเมินภายในสถานศึกษา ซึ่งผู้วิจัยได้ทำการศึกษาแบบเจาะลึกกับทางโรงเรียนและนำเสนอการอภิปรายผลการวิจัยในแต่ละประเด็น ดังนี้

1. การดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนคันทนาyaw
(ชารินเจริญสงเคราะห์)

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ได้แบ่งมาตรฐานที่ใช้ในการประเมินออกเป็น 3 ด้านด้วยกัน คือ ด้านปัจจัย ด้านกระบวนการ และด้านผู้เรียน ซึ่งทางโรงเรียนคันทนาyawเองก็ได้ใช้มาตรฐานทั้ง 3 ด้านนี้ในการประเมินเช่นเดียวกัน โดยแบ่งคณะครูในโรงเรียนออกเป็น 3 ฝ่าย คือ ฝ่ายออกแบบเครื่องมือ มีหน้าที่ในการออกแบบเครื่องมือที่จะใช้เก็บรวบรวมข้อมูลในแต่ละมาตรฐาน ฝ่ายเก็บรวบรวมข้อมูล ทำหน้าที่ในการนำเครื่องมือที่จะใช้ในแต่ละมาตรฐาน ไปแจกจ่ายให้กับผู้ที่มีหน้าที่ให้ข้อมูลและเก็บรวบรวมข้อมูล และนัดเวลาเก็บรวบรวมเครื่องมือกลับมาส่งไปยังฝ่ายวิเคราะห์ ข้อมูลต่อไป ซึ่งฝ่ายวิเคราะห์ข้อมูลมีหน้าที่ในการแจกแจงข้อมูลที่ได้จากเครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลแล้วทำการวิเคราะห์ เพื่อให้ได้ผลการประเมินออกมาแล้วจึงทำการรายงานผลการประเมินทั้งหมด ซึ่งครูทุกคนในโรงเรียนจะต้องมีส่วนร่วมในการทำงานประกันคุณภาพ และในการเลือกว่าใครจะได้ทำงานอยู่ฝ่ายใดนั้น เลือกโดยให้ครูแต่ละคนเขียนตามความสมัครใจว่าต้องการทำงานอยู่ฝ่ายใดในการทำงานประกันคุณภาพ และผู้บริหารจะทำการพิจารณาตามความเหมาะสมอีกครั้งหนึ่ง จึงทำให้บางครั้งความต้องการของครูกระจุกอยู่เพียงฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งเท่านั้น ทางผู้บริหารจึงต้องทำการพิจารณาเลือกบุคลากรให้มีอัตรากระจายให้ทั่วถึงทั้ง 3 ฝ่าย ทำให้บุคลากรบางคนทำงานได้ไม่ตรงกับความสามารถและความถนัดของตนเอง อีกทั้งครูในโรงเรียนที่มีวุฒิทางการศึกษาดั้งแต่ปริญญาโทขึ้นไปนั้นยังมีจำนวนน้อย จึงทำให้ทางโรงเรียนมีบุคลากรที่มีความสามารถในทางการประเมินยังไม่เพียงพอต่อความต้องการ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

2. การใช้ผลการประเมินภายในสถานศึกษาของโรงเรียนคันนายาว (ชารินทร์เจริญสงเคราะห์)

ผลการประเมินภายในสถานศึกษาของทางโรงเรียนที่ได้เน้นนับเป็นผลจากการทำงานของทุกฝ่ายในโรงเรียน และผลการประเมินที่ได้จากการทำงานประกันคุณภาพอย่างเป็นระบบขั้นตอน เก็บรวบรวมข้อมูลจากแหล่งข้อมูลตามความเป็นจริง ผลการประเมินที่ได้มาจึงเป็นประโยชน์อย่างยิ่งที่จะนำมาปรับใช้ ทั้งปรับปรุงจุดบกพร่อง และพัฒนาให้มาตรฐานต่างๆ มีเกณฑ์ที่สูงขึ้นเป็นลำดับ ซึ่งทางโรงเรียนได้มีการพัฒนาปรับปรุง จุดเด่น จุดด้อยของตนเองอยู่เสมอตามวงจรบริหารคุณภาพ PDCA ที่โรงเรียนใช้ยึดเป็นหลักในการดำเนินงาน ซึ่งการทำงานตามวงจร PDCA เป็นกระบวนการที่เป็นระบบขั้นตอน และทำให้ทางโรงเรียนไม่พลาดขั้นตอนใดขั้นตอนหนึ่งในการปฏิบัติงาน เนื่องจากในการทำงานย่อมต้องมีการวางแผนงาน ทำตามแผนที่ตั้งไว้ และที่สำคัญคือการตรวจสอบการทำงานอยู่ตลอดเวลา ซึ่งทำให้การทำงานมีประสิทธิภาพตลอดกระบวนการ และที่สำคัญที่สุดคือ การพัฒนาและปรับปรุงผลจากการดำเนินงานให้มีการพัฒนาขึ้น ซึ่งก็จะทำให้ทางโรงเรียนมีมาตรฐานในเกณฑ์ที่สูงขึ้นตามมาด้วย ซึ่งทางโรงเรียนได้มีการนำผลการประเมินมาปรับใช้จริง โดยการจัดทำเป็นโครงการเพื่อส่งเสริมทักษะด้านต่างๆ ของผู้เรียนให้สูงขึ้น ซึ่งโครงการที่ทางโรงเรียนจัดให้มีขึ้นนั้นเป็นโครงการตามสาขาวิชาต่างๆ ทำให้ทางโรงเรียนมีโครงการและกิจกรรมเกิดขึ้นอีกมากมาย อาจมีผลกระทบต่อการเรียนการสอนในเวลาปกติ เนื่องจากกิจกรรมวันสำคัญต่างๆ กิจกรรมทางศาสนาก็ทำให้เวลาเรียนปกติลดลงไปอยู่แล้ว

ถึงแม้ว่าทางโรงเรียนจะมีการจัดประชุมสรุปผลการทำงานทั้งประจำภาคการศึกษา และประจำปีการศึกษาก็ตาม ผลการประเมินที่ได้เน้นครูในโรงเรียนอาจจะทราบในภาพรวมของโรงเรียนคร่าวๆ จากการสรุปของผู้อำนวยการโรงเรียน แต่ผลการประเมินในแต่ละมาตรฐานครูแต่ละคนจะทราบเพียงแค่นั้นในส่วนที่ตนเองทำและมีส่วนเกี่ยวข้องเท่านั้น ในมาตรฐานส่วนอื่นๆ จะไม่ค่อยทราบ จึงอาจทำให้การใช้ผลการประเมินเป็นไปอย่างไม่ต่อเนื่องกัน เนื่องจากไม่ทราบผลของมาตรฐานอื่นที่ตนไม่ได้ทำ

3. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการใช้ผลการประเมินภายในสถานศึกษาของโรงเรียนคันทนาขาว

การใช้ผลการประเมินภายในสถานศึกษาที่ได้นั้น มีปัจจัยเกี่ยวข้องของหลายประการทั้งปัจจัยที่เกี่ยวข้องในแต่ละมาตรฐาน และปัจจัยอื่นๆนอกเหนือออกไป ซึ่งทุกปัจจัยมีส่วนสำคัญด้วยกันทั้งสิ้น ผู้วิจัยนำเสนอแยกเป็นปัจจัย ดังนี้

ผู้บริหาร เป็นปัจจัยที่สำคัญปัจจัยหนึ่ง คือหากผู้บริหารไม่มีความเป็นผู้นำ และไม่มีจิตวิทยาในการทำงานร่วมกับผู้อื่น ก็จะทำให้การทำงานเป็นไปค่อนข้างลำบาก เพราะครูในโรงเรียนมีทั้งความคิดเห็นและทัศนคติที่แตกต่างกัน การที่จะทำให้ครูทุกคนในโรงเรียนยอมรับนั้น ผู้บริหารจะต้องมีความสามารถทั้งในการทำงานให้เป็นแบบอย่าง ให้คำแนะนำผู้ร่วมงานในเรื่องต่างๆ ได้เป็นอย่างดี นั่นหมายถึงผู้บริหารต้องมีความรู้ความสามารถในการทำงานด้านต่างๆ และสามารถเป็นผู้นำได้ในขณะเดียวกัน ซึ่งผู้บริหารของโรงเรียนคันทนาขาวมีคุณสมบัติดังกล่าวครบถ้วน จึงทำให้ครูในโรงเรียนมีความศรัทธา เคารพเชื่อฟัง และให้ความไว้วางใจในตัวผู้บริหารทุกด้าน

ครูและบุคลากร ในโรงเรียนทุกคน เป็นปัจจัยที่สำคัญอีกปัจจัยหนึ่ง เพราะครูเป็นทั้งผู้ให้ข้อมูล ผู้เก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์และรายงานผล นับได้ว่าทุกกระบวนการของการประกันคุณภาพภายในโรงเรียนครูเป็นผู้เกี่ยวข้องทั้งสิ้น และครูในโรงเรียนคันทนาขาวส่วนใหญ่ตั้งใจและทุ่มเทกับการทำงาน อาจสืบเนื่องมาจากผู้บริหารที่มีความสามารถเป็นที่ยอมรับของครูในโรงเรียน และครูส่วนมากจะเห็นความสำคัญและความจำเป็นของการทำงานประกันคุณภาพ จึงทำให้การทำงานประกันคุณภาพของโรงเรียนเป็นไปอย่างไม่ลำบาก เพราะครูให้ความร่วมมือและตั้งใจทำงาน ผลการประเมินที่ได้จึงมีความสำคัญในที่จะนำมาปรับใช้ และครูก็เห็นความสำคัญของการใช้ผลการประเมินที่ได้ เพราะครูเป็นผู้ทำงานทุกอย่างทุกขั้นตอนด้วยตัวเอง จึงเห็นคุณค่าและความสำคัญของผลการประเมินที่ได้ การทำงานประกันคุณภาพจึงเป็นอย่างต่อเนื่องและเป็นไปตามวงจรการทำงานที่มีการปรับใช้ผลการประเมินที่ได้จริง

กระบวนการประกันคุณภาพที่ยึดหลักวงจรบริหารคุณภาพ PDCA เป็นอีกหนึ่งปัจจัยสำคัญที่ทำให้ผลการประเมินที่ได้มีการนำมาปรับใช้ เนื่องจากการทำงานตามหลักวงจรบริหารคุณภาพนั้นเป็นการทำงานที่มีการตรวจสอบการทำงานตลอดทั้งกระบวนการและนำผลการทำงานที่ได้มาปรับปรุงพัฒนาให้การทำงานมีการพัฒนาขึ้นไปเรื่อยๆตลอดเวลา ดังนั้นโรงเรียนคันทนาเยาว์ซึ่งใช้วงจรบริหารคุณภาพ PDCA จึงมีการใช้ผลการประเมินที่ได้ตามหลักการทำงานอยู่แล้วแต่อาจทำได้ในส่วนของพัฒนาตามแผนที่ประชุมประจำปี และประจำปีภาคการศึกษาร่วมกันเท่านั้น แต่การพัฒนาอื่นนอกเหนือจากนั้นอาจทำได้ยาก เนื่องจากครูในโรงเรียนมีภาระหน้าที่ที่ปฏิบัติมาก ประกอบกับเวลาน้อยเนื่องจากทางโรงเรียนมีกิจกรรมมากมายในแต่ละภาคการศึกษา

นอกจากนี้ตัวนักเรียนนั้นจะต้องมีการปรับปรุงในด้านการทำงาน การร่วมกิจกรรมต่างๆ หากจะให้ตัวนักเรียนเป็นผู้พัฒนาปรับปรุงตนเอง อาจทำได้ในนักเรียนชั้นสูงๆ ส่วนนักเรียนชั้นเล็กๆ อาจจะไม่เข้าใจ ครูจึงต้องเป็นผู้กระตุ้นให้นักเรียนพัฒนา เนื่องจากพัฒนาการทางความคิดของเด็กยังน้อยเกินไป ครูจึงมีส่วนสำคัญในการที่จะทำให้นักเรียนรู้จักและเห็นคุณค่าของการพัฒนาตนเอง เพื่อส่งผลถึงมาตรฐานที่สูงขึ้นของโรงเรียนอีกด้วย

ผู้ปกครองนักเรียนเป็นปัจจัยหนึ่งที่เกี่ยวข้องอยู่ในมาตรฐาน นับว่าปัจจัยที่สำคัญมากในการที่จะกระตุ้นให้โรงเรียนมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ซึ่งถ้าหากผู้ปกครองติดตาม และรับรู้ถึงการทำงานของโรงเรียนตลอดเวลา ทางโรงเรียนจะต้องทำการพัฒนาตนเองอยู่เสมอ ไม่ย่ออยู่กับที่ เพื่อสร้างความไว้วางใจให้ผู้ปกครองและให้ผู้ปกครองเห็นถึงศักยภาพในการพัฒนาของทางโรงเรียนอีกด้วย

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

4. อุปสรรคในการใช้ผลการประเมินภายในสถานศึกษาของโรงเรียนคันทนาขาว

อุปสรรคในการใช้ผลการประเมินภายในสถานศึกษาของโรงเรียนคันทนาขาว พบว่าสิ่งที่ยังเป็นอุปสรรคอยู่นั้นมีหลายประการทั้งภาระงานของครูที่มีมาก เวลาในการทำกิจกรรมเสริมเพิ่มมากขึ้น เวลาในการสอนและดูแลนักเรียนลดลง การที่จะหาเวลามาพัฒนาสิ่งใหม่จึงทำได้ยาก เพราะมีเวลาเป็นตัวจำกัด ทำให้การพัฒนาเกิดขึ้นตามกระบวนการเท่านั้น แต่การพัฒนาที่ครูต้องการและตั้งใจทำเป็นรายบุคคลนั้นยังไม่ค่อยเกิดขึ้น เนื่องจากกิจกรรมต่างๆของทางโรงเรียนมีมากมาย อีกทั้งโรงเรียนตั้งอยู่ในเขตชุมชนอิสลาม จึงต้องให้ความสำคัญกับทั้งศาสนาพุทธและศาสนาอิสลามด้วย แต่ปัญหาในเรื่องของเวลาในการทำงานนี้ไม่มีครูในโรงเรียนแจ้งกับทางฝ่ายบริหารอย่างเป็นทางการ มีแต่การพูดคุยกันระหว่างเพื่อนครูด้วยกันเท่านั้น ทำให้การแก้ปัญหายังไม่มีแนวทางที่ชัดเจน ครูในโรงเรียนสามารถทำงานได้ตามที่ฝ่ายบริหารต้องการ เพียงแต่ต้องเร่งรีบและทำให้ทันตามเวลาจึงดูเหมือนไม่มีอุปสรรคใดๆในการทำงาน ซึ่งมีครูพูดว่าอยากทำ อยากพัฒนาอะไรๆให้ดีขึ้น อยากพัฒนามาตรฐานต่างๆแต่เวลาไม่มี เพราะกิจกรรมเยอะ ซึ่งหากครูในโรงเรียนพบกับอุปสรรคเช่นนี้ไประยะเวลาหนึ่ง อาจทำให้ทัศนคติในด้านการทำงานของครูเป็นไปในทางลบมากยิ่งขึ้น

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ข้อเสนอแนะในการวิจัย

1.ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบปัจจัยที่ส่งผลต่อการใช้ผลการประเมินภายในสถานศึกษาระหว่างโรงเรียนที่เข้าร่วมและโรงเรียนที่ไม่ได้เข้าร่วมโครงการของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติว่ามีปัจจัยที่เหมือนหรือต่างกันอย่างไร

2.ควรรู้ใช้การสัมภาษณ์ผู้ปกครองนักเรียนโดยตรง ประกอบกับการใช้แบบสอบถาม เพราะหากผู้วิจัยได้พูดคุยซักถามโดยตรงกับผู้ปกครองอาจทำให้ได้ประเด็นในการวิจัยมากขึ้น และเพื่อผลการวิจัยจะได้กว้างมากขึ้นกว่าเดิม

ข้อเสนอแนะ

1.ทางโรงเรียนควรจัดสรรเวลาในการทำงานประกันคุณภาพให้เหมาะสม อาจโดยการสอบถามถึงเวลาในการทำงานของครูว่าเพียงพอและเหมาะสมหรือไม่ เนื่องจากครูมีภาระหน้าที่ปฏิบัติมากอยู่แล้ว ถึงแม้ว่าการทำงานประกันคุณภาพจะถือเป็นส่วนหนึ่งในการทำงานปกติก็ตาม เพราะในช่วงแรกครูในโรงเรียนอาจยังปรับตัวในการทำงานได้ไม่ทัน

2.ทางโรงเรียนควรมีการพัฒนาครูและบุคลากรในโรงเรียนอยู่เป็นประจำ และให้ไปศึกษาดูงานประกันคุณภาพของโรงเรียนอื่นๆ เพื่อจะได้ความรู้ที่หลากหลายมากขึ้นและนำมาใช้ในการพัฒนาปรับปรุงโรงเรียนต่อไป

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

- คณะกรรมการการประถมศึกษาศึกษาแห่งชาติ,สำนักงาน. (2543). **การนำมาตรฐานสู่โรงเรียนและห้องเรียน**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์การศาสนา.
- คณะกรรมการการประถมศึกษาศึกษาแห่งชาติ,สำนักงาน. (2543). **การนิเทศเพื่อส่งเสริมระบบประกันคุณภาพภายในโรงเรียน**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์การศาสนา.
- คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ,สำนักงาน. **การประเมินผลเพื่อสร้างมาตรฐานการศึกษาแห่งชาติ. มติชน (23 พฤศจิกายน 2541) : 10.**
- คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ,สำนักงาน. (2543). **การวิจัยและพัฒนาระบบการประเมินผลภายในของสถานศึกษา**. กรุงเทพมหานคร: ห้างหุ้นส่วนจำกัดบางกอกบล็อค.
- คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ,สำนักงาน. (2543). **แนวทางการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา : เพื่อพร้อมรับการประเมินภายนอก**.กรุงเทพมหานคร : บริษัทพิมพ์ดี จำกัด.
- คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ,สำนักงาน. (2542). **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542**. กรุงเทพมหานคร: บริษัทพริกหวานกราฟฟิคจำกัด.
- คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ,สำนักงาน. (2543). **มาตรฐานการศึกษาเพื่อการประเมินคุณภาพภายนอก :ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน**. กรุงเทพมหานคร:ห้างหุ้นส่วนจำกัด วี ที ซี คอมมิวนิเคชั่น.
- จูไรรัตน์ สุธรุ่ง. (2538). **ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการดำเนินงานวิชาการในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ สังกัดกรมสามัญศึกษา: กรณีศึกษาโรงเรียนที่ได้รับรางวัลพระราชทานในกรุงเทพมหานคร**.วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาบริหารการศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชวลีรัตน์ ทະวะบุตร. (2539). **การศึกษาผลการดำเนินงานตามเกณฑ์มาตรฐานของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาในกรุงเทพมหานคร**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาบริหารการศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

นงลักษณ์ พหลเวชช์. แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (2540) : แนวคิด ทิศทาง และจุดเน้น.

วารสารสุโขทัยธรรมมาธิราช. 10 (พฤษภาคม-สิงหาคม):10-17.

นิตยา ชูโต. 2540. การวิจัยเชิงคุณภาพ. กรุงเทพมหานคร: พี.เอ็น. การพิมพ์.

บุญธรรม กิจปรีดาวิสุทธิ. (2540). ระเบียบวิธีการวิจัยทางสังคมศาสตร์. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ และทำปกเจริญผล.

ปนัดดา พรพิชมเนต. (2540). สภาพปัญหาและการดำเนินงานวิชาการในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน: กรณีศึกษาโรงเรียนที่ได้รับรางวัลพระราชทานระดับประถมศึกษา ปีการศึกษา 2539. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาบริหารการศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

พิชัย แก้วคำดี. (2536). การดำเนินงานตามมาตรฐานการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดปราจีนบุรี:กรณีศึกษาโรงเรียนที่ได้รับรางวัลพระราชทาน. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาบริหารการศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

วรภัทร ภูเจริญ. (2541). แนวทางการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษา. กรุงเทพมหานคร: บริษัทพิมพ์ดีจำกัด.

วรารัตน์ คำทับทิม. (2540). การศึกษาคุณภาพของสารสนเทศจากการประเมินตนเองของโรงเรียนตามเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษา พ.ศ.2536. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาวิจัยการศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

วิชาการ,กรม. (2543). แนวการศึกษาและพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายใน ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภา.

วิชาการ,กรม. คู่มือการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพสถานศึกษา. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภา.

วิชาการ,กรม. (2542).การประกันคุณภาพของสถานศึกษา. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภา.

วิชาการ,กรม. (2535).การประเมินตนเองเพื่อพัฒนาการจัดการศึกษาของโรงเรียน.

ศิริชัย กาญจนวาสี. (2537). ทฤษฎีการประเมิน. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- ศิริวัฒน์ วรรณาม. (2540). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการใช้ผลการประเมินในการตัดสินใจของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาวิจัยการศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สมคิด พรหมจู้. (2534). การพัฒนาระบบการประเมินตนเองสำหรับศูนย์ประสานงานการศึกษา นอกโรงเรียนระดับอำเภอ. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาวิจัยการศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สมเกียรติ ทานอก. (2539). การพัฒนาตัวบ่งชี้ร่วมสำหรับเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษา. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาวิจัยการศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สยาม สุ่มงาม. (2541). กระบวนการดำเนินงาน ปัญหา และแนวทางการแก้ปัญหาการประกันคุณภาพการศึกษา: กรณีศึกษาโรงเรียนนาร่องสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุทัยธานี. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาวิจัยการศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- หน่วยศึกษานิเทศก์, สำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร. (2543). การประกันคุณภาพการศึกษา โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.

ภาษาอังกฤษ

- Baldwin and Sue. (1996). Scholastic Early Childhood Today. **Self-evaluation**.v.10 (May/June '96) p.52. Available from : [http://cdnet2.car.chula.ac.th/plweb-cgi/hwwstd.cgi?HWWEDA+283545+\(\)](http://cdnet2.car.chula.ac.th/plweb/cgi/hwwstd.cgi?HWWEDA+283545+()).
- Horn, Jerry G. (1996). **Catalyst for Change .Educational evaluation**. v.25 (Spring'96)p. 9-12. Available from : <http://cdnet2.car.chula.ac.th/pdfhtml/03418/0G5LD/RS7.HTM>.
- Rossi,P.H;Freeman H.E. and Lipsey M.W. (1998). **Evaluation: A Systematic Approach**. 6th ed. California,CA: Sage Publications, 431-436.
- Weiss,C.H. (1972). **Evaluation Research**. Englewood Cliffs, NJ: Prentice Hall.

ภาคผนวก

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

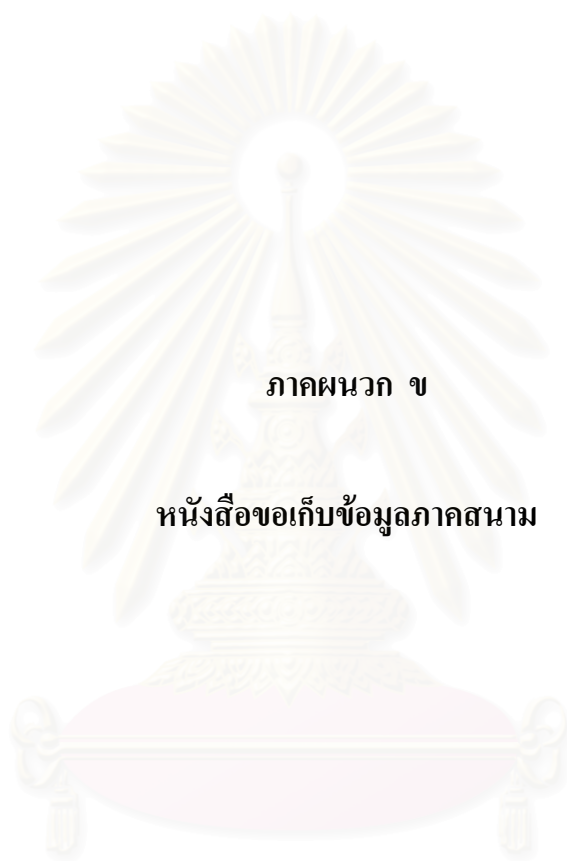
ภาคผนวก ก

ตารางวิเคราะห์แบบสอบถาม

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 3 ตารางแสดงความคิดเห็นของผู้ปกครองเกี่ยวกับการประเมินผลภายในสถานศึกษา

ลำดับที่	ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการประเมิน	ร้อยละ
1	ผู้ปกครองให้บุตรหลานเข้าเรียน โรงเรียนคันทนาขาว เนื่องจากโรงเรียนอยู่ใกล้บ้านมากที่สุด	66.5
2	ผู้ปกครองมีความเห็นว่าโรงเรียนมีความพร้อมในด้านความสามารถในการสอนของครูมากที่สุด	28.0
3	ผู้ปกครองพอใจการดำเนินงานของโรงเรียนในด้านการเรียนการสอนและการดูแลเอาใจใส่นักเรียนมากที่สุด	36.7
4	ผู้ปกครองให้ความร่วมมือกับทางโรงเรียนในด้านการจัดนิทรรศการทางวิชาการมากที่สุด	45.5
5	ทางโรงเรียนทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ปกครอง โดยการใช้แบบสอบถามมากที่สุด	47.3
6	ผู้ปกครองทราบถึงการนำข้อมูลจากแบบสอบถามไปใช้พัฒนาปรับปรุง	41.3
7	ผู้ปกครองเคยทำแบบสอบถามของทางโรงเรียน	87.3
8	ผู้ปกครองทราบข้อมูลในแบบสอบถาม	78.9
9	ผู้ปกครองชอบทำแบบสอบถามของทางโรงเรียน	96.0
10	ผู้ปกครองเห็นว่าแบบสอบถามมีประโยชน์กับผู้ปกครองมากที่สุด	39.3
11	ผู้ปกครองเห็นว่าบุตรหลานมีพัฒนาการทางด้านการเรียนมากที่สุด	39.6
12	ผู้ปกครองเห็นว่าผู้ที่มีส่วนช่วยในการพัฒนาบุตรหลานมากที่สุดคือครู	37.8

ภาคผนวก ข

หนังสือขอเก็บข้อมูลภาคสนาม

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ สำนักงานการศึกษา (กองวิชาการ โทร. ๔๓๗๒๐๔๗)
 ที่ กท ๓๐๐๔/ ๗๗๗๔ วันที่ ๑๕ ธันวาคม ๒๕๕๓
 เรื่อง ขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูล

เรียน ผู้อำนวยการเขตคันนายาว

ด้วย คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ขออนุญาตให้ น.ส.ศุภลลิตา ศรีแปงก
 นิสิตชั้นปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาวิจัยการศึกษา เก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการทำ
 วิจัยวิทยานิพนธ์ เรื่อง “ปัจจัยที่ส่งผลต่อการใช้ผลการประเมินภายในสถานศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา:
 กรณีศึกษาโรงเรียนคันนายาว กรุงเทพมหานคร” โดยขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามและ
 สัมภาษณ์กับผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา และการประเมินภายในสถานศึกษาของโรงเรียนคันนายาว

สำนักงานการศึกษา พิจารณาแล้วเห็นว่า การทำวิทยานิพนธ์นี้เป็นประโยชน์ต่อการประเมิน
 ภายในสถานศึกษาสมควรให้ความร่วมมือ ทั้งนี้ นิสิตจะประสานในรายละเอียดกับทางโรงเรียนโดยตรงมอ
 จึงเรียนมาเพื่อโปรดให้ความร่วมมือในการเก็บข้อมูลของนิสิตผู้นี้ลือไปด้วย จักขอบคุณยิ่ง

(นายไพรัช อรรถกานานนท์)

รองผู้อำนวยการสำนักงานการศึกษา

ปฏิบัติราชการแทนผู้อำนวยการสำนักงานการศึกษา

สถาบันวิทยบริการ
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ก

แบบสอบถาม และแนวคำถามในการสัมภาษณ์

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แนวคำถามครูผู้สอน

วันที่.....

เวลา.....

สถานที่.....

ชื่อผู้ให้สัมภาษณ์.....ตำแหน่ง.....

อายุราชการ.....ปี วุฒิทางการศึกษา.....สาขา/วิชาเอก.....

วิชาที่สอน.....ระดับชั้น.....

ประสบการณ์ในการสอน.....ปี หน้าที่พิเศษในโรงเรียน.....

ข้อคำถาม

1. ท่านทำงานอยู่ฝ่ายใดในการทำประเมินภายในสถานศึกษาโรงเรียน

.....

2. หน้าที่ของฝ่ายท่านคืออะไร หน้าที่ของท่านคืออะไร

.....

3. ท่านมีความต้องการที่จะเปลี่ยนฝ่ายหรือไม่ เพราะเหตุใด

.....

4. ท่านคิดว่าการทำงานของฝ่ายอื่นเป็นอย่างไรบ้าง มีสิ่งที่จะต้องปรับปรุงหรือไม่ อย่างไร

.....

5. ท่านใช้เวลาใดในการทำงานส่วนนี้ ใช้เวลานานเท่าไร

.....

6. ท่านคิดว่างานประเมินภายในที่ทำอยู่มีประโยชน์กับทางโรงเรียนในด้านใดมากที่สุด เพราะเหตุใด

.....

7. ท่านคิดว่าเมื่อทำการประเมินภายในแล้วได้อะไรบ้าง

.....

8. ท่านได้นำสิ่งที่ได้จากการประเมินภายในมาใช้ในการเรียนการสอนหรือในหน้าที่ครูประจำชั้นหรือไม่ อย่างไร

.....

9. เพราะเหตุใดจึงนำสิ่งที่ได้จากการประเมินมาใช้

.....

10. จากการที่ท่านนำสิ่งที่ได้จากการประเมินมาใช้ท่านคิดว่านำมาใช้แล้วได้ผลหรือไม่ เพราะเหตุใด

.....

11. ท่านมีปัญหาหรืออุปสรรคในการทำงานประเมินภายในหรือไม่ ด้านใดบ้างและได้แก้ไขอย่างไร

.....

12. ท่านรู้สึกอย่างไร ขณะทำงานการประเมินภายในสถานศึกษา (ชอบ/ไม่ชอบ) เพราะเหตุใด

.....

แนวคำถามสำหรับผู้บริหารโรงเรียน

วันที่.....เวลา.....

ชื่อผู้ให้สัมภาษณ์.....
 ตำแหน่ง.....วุฒิทางการศึกษา.....วิชาเอก.....วิชาโท.....
 ระยะเวลาที่ดำรงตำแหน่งในโรงเรียนนี้.....
 ประสบการณ์ในการบริหาร.....

ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการใช้ผลการประเมินภายในสถานศึกษาของโรงเรียน

1. ก่อนที่จะเป็นผู้บริหาร ท่านเคยดำรงตำแหน่งใดมาก่อน
 ท่านได้นำประสบการณ์นั้นมาใช้ในการบริหารงานในโรงเรียนนี้หรือไม่ อย่างไร

2. ท่านเคยทำการประเมินมาก่อนหรือไม่
 ถ้าเคย ประเมินอะไร (โครงการ)
3. ท่านมีความรู้เกี่ยวกับการประเมินภายใน โรงเรียนจากแหล่งใด

4. ในช่วงที่ท่านเข้ามารับหน้าที่เป็นผู้บริหาร โรงเรียนได้มีการเปลี่ยนแปลงอย่างไรบ้าง
 (ทั่วไป, การประเมินภายใน)

 อะไรคือสาเหตุของความเปลี่ยนแปลงนั้น

5. ท่านและครูในโรงเรียนเคยจัดกิจกรรมพัฒนานักบุคลากรภายใน โรงเรียนเกี่ยวกับการประเมินภายใน
 โรงเรียนหรือไม่
 ถ้ามี เป็นกิจกรรมอะไร
 ใครเป็นผู้จัด
 จำนวนครั้ง
 ผลการจัด

6. ท่านได้สนับสนุนให้ครูในโรงเรียนเข้ารับการอบรมที่หน่วยงานอื่นๆ จัดหรือไม่ อย่างไร

 หลังจากที่คุณครูได้รับการอบรมแล้ว ได้จัดให้มีการขยายผลหรือไม่ อย่างไร

7. ในการจัดบุคลากรในการประเมินภายใน ท่านดำเนินการอย่างไร
 หลักเกณฑ์ในการจัด
 วิธีการจัด
 ผู้มีส่วนร่วมในการจัด
8. โรงเรียนของท่านได้มีการจัดบริการสนับสนุนการประเมินภายในอย่างไรบ้าง

9. ท่านมีส่วนรับรู้และช่วยแก้ปัญหาของคุณครูในเรื่องการประเมินภายในหรือไม่ อย่างไร

10. ผลที่ได้จากการประเมินภายในเป็นอย่างไร ท่านคิดว่ามีประโยชน์อย่างไร

11. ท่านได้นำผลที่ได้จากการทำการประเมินภายในมาใช้หรือไม่
 ถ้ามี นำมาใช้อย่างไร
 ใครเป็นผู้ที่นำผลที่ได้มาใช้
 ถ้าไม่มี เพราะเหตุใด
12. เพราะเหตุใดจึงนำผลที่ได้จากการประเมินภายในมาใช้

13. จากการที่ท่านนำผลที่ได้จากการประเมินมาใช้ ท่านคิดว่านำมาใช้แล้วได้ผลหรือไม่ เพราะเหตุใด

14. ชุมชนทราบหรือไม่ว่าทางโรงเรียนมีการทำประเมินภายในโรงเรียน มีการประชาสัมพันธ์อย่างไร

15. ชุมชนให้ความร่วมมือกับทางโรงเรียนหรือไม่ อย่างไร

16. นักเรียนทราบหรือไม่ว่าทางโรงเรียนมีการทำประเมินภายในโรงเรียน มีการประชาสัมพันธ์อย่างไร

17. นักเรียนให้ความร่วมมือกับทางโรงเรียนหรือไม่ อย่างไร

.....

18. ปัญหาหรืออุปสรรคที่ท่านพบในนำผลการประเมินภายในสถานศึกษามาปรับใช้

.....

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

กราบเรียน ท่านผู้ปกครอง

ด้วยดิฉันเป็นนิสิตระดับปริญญาโทบัณฑิต สาขาวิจัยการศึกษา ภาควิชาวิจัยการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย กำลังอยู่ในระหว่างการทำวิทยานิพนธ์เรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการใช้ผลการประเมินภายในสถานศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา: กรณีศึกษาโรงเรียนคันนายาว กรุงเทพมหานคร จึงใคร่ขอความกรุณาจากท่านช่วยตอบแบบสอบถามฉบับนี้ตามสภาพความเป็นจริง ในการนี้ผู้วิจัยขอรับรองว่าจะนำข้อมูลที่ท่านให้เพื่อประโยชน์ในการวิจัยเท่านั้นและจะเก็บรักษาข้อมูลของท่านไว้เป็นความลับ

แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 2 ส่วนดังนี้

1. ส่วนที่ 1 เป็นข้อมูลส่วนตัว
2. ส่วนที่ 2 เป็นข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการใช้ผลการประเมินภายในสถานศึกษา

ขอความกรุณาส่งแบบสอบถามกลับคืนมากับบุตรหลานของท่านด้วย

ด้วยความเคารพอย่างสูง

นางสาวแคลิยา ศรีเปลก

ผู้ทำวิทยานิพนธ์

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

คำชี้แจง โปรดเขียนเครื่องหมาย / ลงในช่อง และเติมคำในช่องว่างตามความเป็นจริง

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัว

เพศ 1.หญิง 2.ชาย

อายุ 1. ต่ำกว่า 20 ปี 2. 21-30 ปี 3. 31-40 ปี
 4. 41-50 ปี 5. 51-60 ปี 6. 60 ปีขึ้นไป

อาชีพ 1.รับราชการ 2.รัฐวิสาหกิจ 3.ค้าขาย 4.รับจ้าง
 5.แม่บ้าน 6.อื่นๆระบุ.....

เป็นผู้ปกครองนักเรียนในระดับชั้น 1. อนุบาล 1 2. อนุบาล 2
 3. ป.1 4. ป.2 5. ป.3 6. ป.4 7. ป.5 8. ป.6

เกี่ยวข้องกับนักเรียนเป็น 1. บิดา-มารดา 2. ญาติ

ส่วนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการใช้ผลการประเมินภายในสถานศึกษาของโรงเรียน
 คั่นขาว

1.ท่านให้บุตรหลานของท่านเข้าเรียนในโรงเรียนนี้เพราะเหตุใด

- 1. อยู่ใกล้บ้าน
- 2. อยู่ใกล้ที่ทำงานผู้ปกครอง
- 3. โรงเรียนมีชื่อเสียง
- 4. ครูมีวุฒิสูง
- 5. สภาพแวดล้อมของโรงเรียนดี
- 6. อื่นๆ ระบุ.....

2.ท่านคิดว่าโรงเรียนนี้มีความพร้อมในด้านใด (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- 1. อาคารสถานที่
- 2. วัสดุอุปกรณ์ สื่อการเรียน
- 3. ความสามารถของผู้บริหาร
- 4. ความสามารถในการสอนของครู
- 5. อื่นๆ ระบุ.....

3. ท่านพอใจในการดำเนินงานของโรงเรียนในด้านใดบ้าง (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

1. การเรียนการสอน
2. การดูแลเอาใจใส่นักเรียน
3. กิจกรรมของโรงเรียน
4. อื่นๆ ระบุ.....

4. ท่านให้ความร่วมมือกับทางโรงเรียนในกิจกรรมใดบ้าง (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

1. การประชุมผู้ปกครอง
2. การจัดนิทรรศการทางวิชาการ
3. เป็นวิทยากรให้ความรู้
4. อื่นๆ ระบุ.....
5. ไม่เคยมีส่วนร่วมในกิจกรรมใดๆของโรงเรียน เพราะ.....

5. ทางโรงเรียนได้มีการเก็บรวบรวมข้อมูลจากท่านเพื่อนำไปใช้ในการพัฒนาโรงเรียนในด้านต่างๆบ้างหรือไม่

1. มี
- เก็บรวบรวมข้อมูลโดยวิธีใด
- แบบสอบถาม
- การพูดคุย
- การประชุมผู้ปกครอง
- อื่นๆ ระบุ.....

2. ไม่มี

6. ท่านทราบหรือไม่ว่าทางโรงเรียนได้นำข้อความรู้จากการเก็บรวบรวมข้อมูลจากท่านไปใช้ในการพัฒนาโรงเรียนในด้านต่างๆ

1. ทราบ
- ทราบได้อย่างไร
- การประชาสัมพันธ์ของโรงเรียน
- บุตรหลานบอก
- ทราบจากการทำแบบสอบถาม
- ทราบจากการพูดคุยกับครูในโรงเรียน

- อื่นๆ ระบุ.....
2. ไม่ทราบ
7. ท่านเคยทำแบบสอบถามของทางโรงเรียนบ้างหรือไม่
1. เคย
2. ไม่เคย
8. ท่านทราบหรือไม่ว่าแบบสอบถามที่ทางโรงเรียนให้ท่านตอบเป็นเรื่องเกี่ยวกับอะไร
1. ทราบ เป็นเรื่องเกี่ยวกับ.....
2. ไม่ทราบ
9. ท่านมีความรู้สึกละอย่างไรขณะที่ทำการตอบแบบสอบถาม
1. ชอบ เพราะเหตุใด.....
2. ไม่ชอบ เพราะเหตุใด.....
10. ท่านคิดว่าแบบสอบถามที่ทางโรงเรียนจัดทำขึ้น มีประโยชน์ต่อนักเรียน ผู้ปกครอง ครู หรือทาง โรงเรียนหรือไม่ อย่างไรบ้าง (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
1. มีประโยชน์
- มีประโยชน์ต่อ
1. นักเรียน เพราะ.....
2. ผู้ปกครอง เพราะ.....
3. ครู เพราะ.....
2. ไม่มีประโยชน์ เพราะ.....
11. ในระหว่างที่บุตรหลานของท่านเรียนอยู่โรงเรียนนี้ท่านคิดว่าบุตรหลานของท่านมีการพัฒนาตนเองในด้านใดบ้าง (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
1. ด้านการเรียน เช่น.....
2. ด้านพฤติกรรม เช่น.....
3. ด้านอารมณ์ เช่น.....
4. ด้านร่างกาย เช่น.....
5. อื่นๆ ระบุ.....

12. ท่านคิดว่าผู้ใดมีส่วนช่วยในการพัฒนาบุคลากรของท่านบ้าง (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

1. ตัวเด็กเอง เพราะ.....
2. ครู/โรงเรียน เพราะ.....
3. ผู้ปกครอง/ครอบครัว เพราะ.....
4. อื่นๆ ระบุ.....

13. ท่านอยากให้โรงเรียนมีการพัฒนาในด้านใดอีกบ้าง

.....

.....

.....

.....

ขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

นางสาวแคทลียา ศรีแปลก อยู่บ้านเลขที่ 307 หมู่ 3 ต.จอมบึง อ.จอมบึง จ.ราชบุรี เกิดเมื่อวันที่ 12 เมษายน พ.ศ. 2521 จบการศึกษาระดับปริญญาตรีจากภาควิชาประถมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อปีการศึกษา 2541 และเข้าศึกษาในระดับปริญญาโทภาควิชาวิจัยการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปีการศึกษา 2542

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย